Joyce Lexicography Volume 127

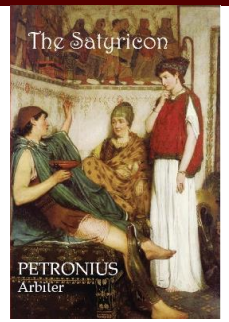
As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last

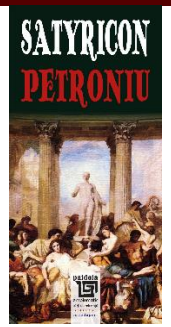
Satyricon

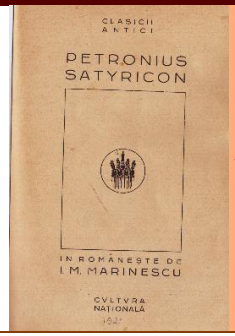
by Petronius Arbiter Elegantiarum

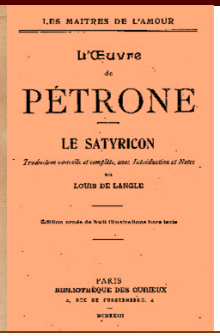
Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), French (1923)
in six volumes

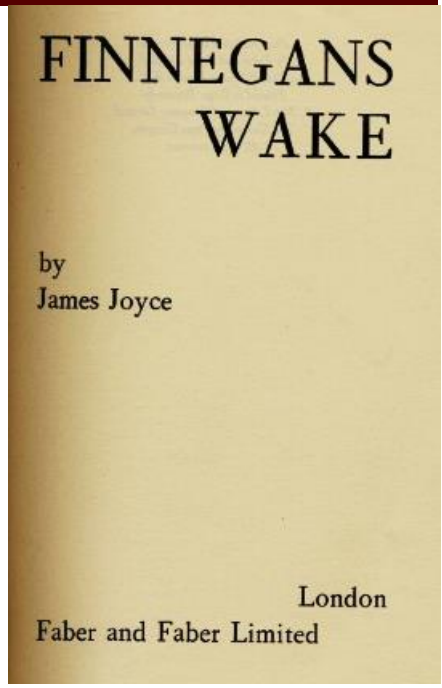

Latin, English, and Romanian

Edited by
C. George Sandulescu & Lidia Vianu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last

1. Let us assume that *Satyricon* is a novel, though there are voices, not many, which deny the fact.
2. Let us assume that Joyce knew *Satyricon* extremely well in detail, on account of his Latin in a Catholic University. That is why he studied Italian. In this way, he practically covered all Romance languages, and his stay repeatedly sojourned in Zürich took care of his German. Joyce could write fluently in Italian (even published newspaper articles for money), French (he lived in Paris practically half of his life), and Danish and Norwegian because he corresponded with Henrik Ibsen in both these languages.

1. Why did Joyce open the first cinema-hall in Dublin?

2. *Finnegans Wake* was mostly written at night, after Joyce had listened to the radio: broadcasts were his hobby, and he listened to them regularly.
3. Joyce was the first to realize that the relationship between word and image was the most important binarity of the 20th century and after.

Conform teoriei romanului, primul şi ultimul

1. Să considerăm că *Satyricon* este roman, deşi există voci care afirmă contrariul, chiar dacă ele nu sunt multe la număr.
2. Să considerăm că Joyce cunoştea *Satyricon* profund şi în detaliu, dat fiind că a studat latina la o universitate catolică. Acesta a fost motivul pentru care a studiat italiana. În maniera lui proprie, Joyce a acoperit întreaga arie a limbilor romanice, iar şederea lui la Zürich, prelungită în mod repetat, i-a asigurat cunoştinţele de limba germană. Joyce scria foarte bine în italiană (chiar a publicat articole de ziar în această limbă, toate scrise pentru bani), în franceză (a locuit la Paris jumătate din viaţa lui), şi de asemenea în daneză şi norvegiană—acestea din urmă fiind limbile în care Joyce a corespondat cu Henrik Ibsen.

1. De ce a deschis Joyce primul cinematograf din Dublin?
2. *Finnegans Wake* a fost scris în mare măsură după ce Joyce asculta radio noaptea: Joyce era pasionat de radio şi asculta în fiecare noapte.
3. Joyce şi-a dat seama primul că relaţia imagine-cuvânt e binaritatea cea mai importantă a secolului XX şi după el.

1. Joyce comes very close to Petronius. Instead of modifying the image (like Fellini), Joyce modifies the structure of the word.
2. The structure of the two novels is **deliberately loose**, with very subtle implications. They were written in order to last in time, to become eternal literature.

3. Both situations and heroes are surprisingly similar.

4. Both the overall structure and the texture of details are extraordinarily similar. The young man (who is, to a large extent, the main hero) is Stephen Dedalus. In *Finnegans Wake*, Stephen becomes the main hero of the Honuphrius episode.

Key words
1. looseness of structure and texture
2. staccato manner, in which the fragments are apparently different.

Conclusion

It seems certain that Joyce knew Petronius, that he focused on the connection word-image.

The characters are similar, both in number and typology.

1. Joyce lucrează foarte aproape de Petronius.
În loc de modificarea imaginii (Fellini), Joyce modifică interiorul cuvântului.
2. Structura celor două romane este **deliberat dezlânată**, cu implicații de mare subtilitate. Ele au fost scrise cu intenția de a rezista în timp, spre eternitate literară.
3. Corespondențele situațiilor şi personajelor sunt surprinzător de apropiate.
4. Paralelele dintre scrierea lui Petronius şi a lui Joyce, la nivelul structurii de ansamblu, cât şi al texturii de detaliu, sunt extraordinar de apropiate. Tânărul (în mare măsură personajul principal) e Stephen Dedalus. În *Finnegans Wake,* Stephen devine personajul principal din Honuphrius.

Cuvinte cheie
1. dezlânare, la nivel de structură şi textură
2. abordare staccato, cu aparentă lipsă de apropiere între pasaje.

Concluzie

Este sigur că Joyce cunoştea Pertonius, că a mers pe ideea relației dintre cuvânt şi imagine.

Numărul şi tipologia personajelor sunt asemănătoare.

C. George Sandulescu

Joyce Lexicography Volume 127

As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last

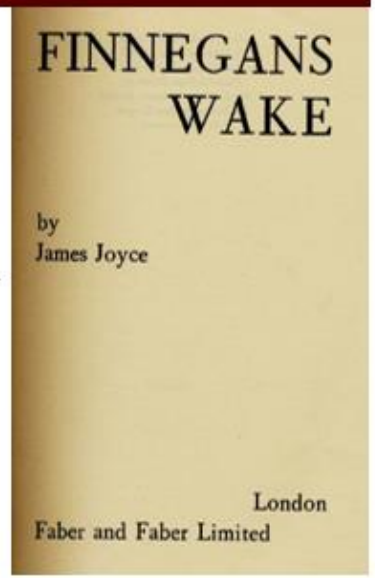
Satyricon

by Petronius Arbiter Elegantiarum

Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), French (1923)
in six volumes

Latin, English, and Romanian

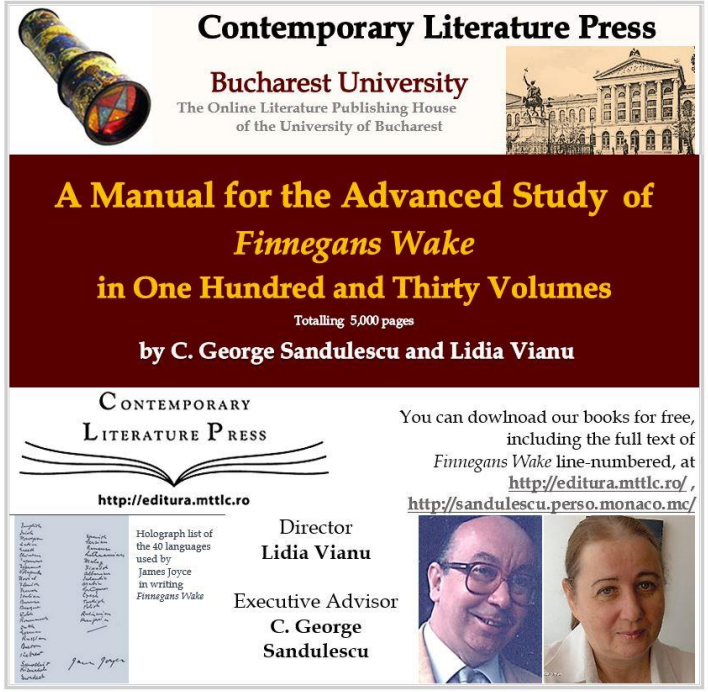

Edited by
C. George Sandulescu & Lidia Vianu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The online Publishing House of the University of Bucharest
http://editura.mttlc.ro
Editura pentru studiul limbii engleze prin literatură
Lidia Vianu
Director
C. George Sandulescu
Executive Advisor
UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI
BRITISH COUNCIL
Ambasáid na hÉireann
Embassy of Ireland
Ambasada Irlandei
INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN

ISBN 978-606-760-083-4
© The University of Bucharest

Cover Design and overall Layout by
Lidia Vianu

Subediting: Silviu Buzatu, Dorina Constantin, Maria Rizoiu
Proofreading: Ioana Agafiței, Ioana Dumitru, Andrada Mingiuc, Constanța Tutunea
IT Expertise: Cristian Vîjea, Simona Sămulescu
PR Manager: Violeta Baroană

Acknowledgements

Petronius: *Satyricon*, http://www.thelatinlibrary.com/petronius1.html

The Satyricon of Petronius Arbiter, complete and unexpurgated translation by W.C. Firebaugh, in which are incorporated the forgeries of Nodot and Marchena, and the readings introduced into the text by De Salas, **1922,** http://www.gutenberg.org/files/5225/5225-h/5225-h.htm .

Petroniu: *Satyricon*. Traducere în limba română de Eugen Cizek, Paideia, Bucureşti, 1995.

Petronius: *Satyricon*. Traducere în limba română de I.M.Marinescu, Editura Cultura Nationala **1921**, Colectia Clasicii Antici.

L'Oeuvre de Pétrone. *Le Satyricon.* Traduction nouvelle et complète par Louis de Langle, Bibliothèque des curieux, Paris, 1923.

Illustrations from Federico Fellini's *Satyricon*, 1969.

Joyce Lexicography Volume 127

As to the Theory of theNovel, the very First & the very Last

Satyricon

by Petronius Arbiter Elegantiarum

Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), and French (1923)
in six volumes

Latin, English, and Romanian

Edited by
C. George Sandulescu & Lidia Vianu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

LXXXVII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Cum ob hanc offensam praeclusissem mihi aditum quem feceram, iterum ad licentiam redii. Interpositis enim paucis diebus, cum similis casus nos in eandem fortunam rettulisset, ut intellexi stertere patrem, rogare coepi ephebum ut reuerteretur in gratiam mecum, id est ut pateretur satis fieri sibi, et cetera quae	"(In the meantime,) by breaking this vow, I had cut myself off from the avenue of access which I had contrived, but I returned to the attack, all the same, when the opportunity came. In a few days, a similar occasion brought about the very same conditions as before, and the instant I heard his father snoring, I began pleading with	Deşi prin această jignire îmi cam închisesem calea, totuşi mi-am îngăduit să-mi reîncep plăcerile când s-a ivit prilejul. Am lăsat să treacă vreo câteva zile şi, într-o seară, îndată ce am observat că tatăl sforăie, l-am rugat pe efeb să se împace cu mine, adică să-mi îngăduie plăcerea cu el. I-am spus tot felul de lucruri pe care mi le născocea patima arzătoare.	Prin această jignire, deşì-mi închisesem intrarea ce izbutisem să-mi deschid, totuş îmi îngăduì din nou aceeaş libertate. După câteva zile, o întâmplare la fel, făcându-ne să dăm peste acelaş noroc, de îndată ce simţii că tatăl a început să sforăie, începui să-l rog pe băiat, ca să ne împăcăm, adică, ut pateretur satisfieri sibi, et cetera quae

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

libido distenta dictat. At ille plane iratus nihil aliud dicebat nisi hoc: "Aut dormi, aut ego iam dicam patri". Nihil est tam arduum, quod non improbitas extorqueat. Dum dicit: "Patrem excitabo ", irrepsi tamen et male repugnanti gaudium extorsi. At ille non indelectatus nequitia mea, postquam diu questus est deceptum se et derisum traductumque inter condiscipulos, quibus iactasset censum meum: "Videris tamen, inquit, non ero tui similis. Si quid uis, fac iterum". Ego uero deposita omni offensa cum puero in

the lad to receive me again into his good graces, that is to say, that he ought to suffer me to satisfy myself with him, and he in turn could do whatever his own distended member desired. He was very angry, however, and would say nothing at all except, 'Either you go to sleep, or I'll call father!' But no obstacle is so difficult that depravity cannot twist around it and even while he threatened 'I'll call father,' I slipped into his bed and took my pleasure in spite of his half-hearted resistance. Nor was he displeased with my improper

Dar el era straşnic de mânios şi rostea numai vorbele următoare:
-Sau dormi, sau te spun chiar acum lui tata.
Totuşi nu e nimic pe lumea asta care să nu poată fi dobândit cu o stăruinţă adevărata. În vreme ce băiatul şoptea: „O să-l trezesc pe tata", eu mă strecuram lângă el şi îi smulgeam o bucurie la care se împotrivea atât de slab. Lui nu-I displăcuse însă ticăloşia mea: dup ace s-a plâns mult timp că l-am făcut de râs printre colegii de şcoală, la care se lăudase cu dărnicia mea, a adăugat:

libido distenta dictat. Dar el supărat, nu-mi răspunse decât: «Dormi, sau de nu, te spui tatii». Dar nimic nu-i aşà de greu pe care să nu izbutească a-l smulge necinstea. Aşà eu, pe când el tot spuneà: «te voiu spune tatii» irrepsi tamen et male repugnanti gaudium extorsi. At ille non indelectatus nequitia mea, după ce îndelungă vreme se jeluì că a fost păcălit şi că conşcolarii, faţă de care lăudase generozitatea mea, îl vor luà în râs. «Totuş, îmi zise, ai să vezi că eu nu sunt ca tine. Si quid vis fac iterum. Ego vero

gratiam redii, ususque beneficio eius in somnum delapsus sum. Sed non fuit contentus iteratione ephebus plenae maturitatis et annis ad patiendum gestientibus. Itaque excitauit me sopitum et: "Numquid uis?" inquit. Et non plane iam molestum erat munus. Vtcunque igitur inter anhelitus sudoresque tritus, quod voluerat accepit, rursusque in somnum decidi gaudio lassus. Interposita minus hora pungere me manu coepit et dicere: "Quare non facimus?" Tum ego toties excitatus plane uehementer excandui et reddidi illi uoces

conduct for, although he complained for a while, that he had been cheated and made a laughing-stock, and that his companions, to whom he had bragged of his wealthy friend, had made sport of him. 'But you'll see that I'll not be like you,' he whispered; 'do it again, if you want to!' All misunderstandings were forgotten and I was readmitted into the lad's good graces. Then I slipped off to sleep, after profiting by his complaisance. But the youth, in the very flower of maturity, and just at the best age for passive pleasure, was by no

—O să vezi, totuşi, că eu nu sunt ca tine. Dacă vrei, fă din nou.
Am lăsat deoparte supărarea şi apoi l-am înduplecat pe băiat să mă ierte. După ce m-am bucurat de îngăduința lui, am adormit buştean. Dar efebul era în floarea vârstei şi nu s-a mulțumit cu îmbrățişările mele de până atunci. M-a smult din lumea viselor şi m-a întrebat în şoaptă:
—Nu mai vrei?
Pe cinstea mea, un asemenea dar nu-mi displăcea încă. Aşadar, gâfâind, asudând, am reuşit să-I ofer ceea ce dories;

deposita omni, offensa, cum puero in gratiam redii, ususque beneficio eius in somnum delapsus sum. Sed non fuit contentus iteratione ephebus plenae maturitatis, et annis ad patiendum gestientibus. Itaque excitavit mesopitum et «num quid vis?» inquit. Et non plane iam molestum erat munus. Utcumque igitur inter anhelitus sudoresque tritus, quod voluerat, accepit, rursusque in somnum decidi gaudio lassus. Interposita minus hora pungere me manu coepit et dicere: quare non facimus?» Atunci eu, fiind

suas: "Aut dormi, aut ego iam patri dicam". <. . .>

means satisfied with only one repetition, so he roused me out of a heavy sleep. 'Isn't there something you'd like to do?' he whispered! The pastime had not begun to cloy, as yet, and, somehow or other, what with panting and sweating and wriggling, he got what he wanted and, worn out with pleasure, I dropped off to sleep again. Less than an hour had passed when he began to punch me with his hand. 'Why are we not busy,' he whispered! I flew into a violent rage at being disturbed so many times, and threatened him in his own words, 'Either

după care, am căzut din nou într-un somn adânc, ostenit de atâta bucurie. Însă, după mai puțin de un ceas, s-a pornit să mă ciupească şiş a-mi spună:
—Pentru ce stăm degeaba?
Mă trezise din somn de prea multe ori; mi s-a urcat sângele la cap şi i-am întors chiar vorbele lui:
Ori dormi, ori te spun chiar acum tatălui tău[1]…

deşteptat de atâtea ori, mă aprinsei de mânie şi-i răspunsei cu ceeace mă apostrofase el: «Dormi, sau de nu, te voiu spune tatălui!»

you go to sleep, or I'll call father!'"

[1] Lacună în original.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

LXXXVIII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Erectus his sermonibus consulere prudentiorem coepi <atque ab eo> aetates tabularum et quaedam argumenta mihi obscura simulque causam desidiae praesentis excutere, cum pulcherrimae artes perissent, inter quas pictura ne minimum sui uestigium reliquisset. Tum ille: “Pecuniae, inquit, cupiditas	Heartened up by this story, I began to draw upon his more comprehensive knowledge as to the ages of the pictures and as to certain of the stories connected with them, upon which I was not clear; and I likewise inquired into the causes of the decadence of the present age, in which the most refined arts had perished, and among them painting, which	Înviorat de aceste discuții, l-am întrebat pe bătrân, care părea mai înțelept decât mine, unele lucruri privitoare la vârsta tablourilor şi la anumite subiecte pe care nu le înțelesesem. Totodată, i-am cerut să mă lămurească asupra pricinii decăderii vremurilor noastre, când au pierit cele mai de seamă arte, între care pictura, dispărută fără să fi	Reînsufleţit de această povestire, începui să întreb pe bătrân, care erà mai învăţat ca mine, despre vârsta tablourilor şi despre unele subiecte mie nelămurite. Totdeodată îl rugai să-mi explice pricina decăderii de azi a artelor, când cele mai frumoase din ele au pierit, între care pictura, care n’a mai lăsat din ea nici cea mai mică

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

haec tropica instituit. Priscis enim temporibus, cum adhuc nuda uirtus placeret, uigebant artes ingenuae summumque certamen inter homines erat, ne quid profuturum saeculis diu lateret. Itaque herbarum omnium sucos Democritus expressit, et ne lapidum uirgultorumque uis lateret, aetatem inter experimenta consumpsit Eudoxos quidem in cacumine excelsissimi montis consenuit ut astrorum caelique motus deprehenderet, et Chrysippus, ut ad inventionem sufficeret, ter elleboro animum detersit. Verum ut ad plastas

had not left even the faintest trace of itself behind. “Greed of money,” he replied, “has brought about these unaccountable changes. In the good old times, when virtue was her own reward, the fine arts flourished, and there was the keenest rivalry among men for fear that anything which could be of benefit to future generations should remain long undiscovered. Then it was that Democritus expressed the juices of all plants and spent his whole life in experiments, in order that no curative property should lurk unknown in stone or

lăsat cea mai mică urmă.
—Setea de bani, mi-a răspuns el atunci, a statornicit aceste prefaceri. Căci, în vermurile străvechi, când era încă îndrăgită virtutea pentru ea însăşi, artele înfloreau şi oamenii se întreceau să nu mai lase netălmăcit nimic din cele care puteau aduce folos veacurilor ce urmau să vină. Aşa, Democrit[1] a stors sucuri din toate ierburile şi şi-a petrecut toată viaţa în experienţe, spre a nu lăsa ascunsă puterea pietrelor şi a mărăcinilor. Eudoxos[2] a îmbătrânit pe vârful celui mai înalt munte, ca să surprindă

urmă. Atunci el îmi răspunse: «Pofta de bani a adus această schimbare. În timpurile străvechi, când virtutea plăceà pentru ea însăş, artele frumoase înfloreau şi cea mai mare întrecere între oameni erà aceea, ca nu cumva ceeace va folosì veacurilor viitoare să se ţie mai multă vreme ascuns. Astfel, Democrit stoarse sucurile tuturor ierburilor şi-şi petrecù toată vieaţa experimentând spre a cunoaşte proprietăţile mineralelor şi vegetalelor. Eudoxin îmbătrânì pe vârful unui munte foarte înalt, pentru a puteà prinde

convertar, Lysippum statuae unius lineamentis inhaerentem inopia extinxit, et Myron, qui paene animas hominum ferarumque aere comprehenderat, non inuenit heredem. At nos uino scortisque demersi ne paratas quidem artes audemus cognoscere, sed accusatores antiquitatis uitia tantum docemus et discimus. Vbi est dialectica? ubi astronomia? ubi sapientiae cultissima uia? Quis unquam uenit in templum et uotum fecit, si ad eloquentiam peruenisset? quis, si philosophiae fontem attigisset? Ac ne bonam

shrub. That he might understand the movements of heaven and the stars, Eudoxus grew old upon the summit of a lofty mountain: three times did Chrysippus purge his brain with hellebore, that his faculties might be equal to invention. Turn to the sculptors if you will; Lysippus perished from hunger while in profound meditation upon the lines of a single statue, and Myron, who almost embodied the souls of men and beasts in bronze, could not find an heir. And we, sodden with wine and women, cannot even appreciate the arts already

mişcările astrelor şi ale cerului, iar Chrysippus[3], ca să-şi sporească puterea de a născoci ceva nou, şi-a curățat mintea de trei ori înghițind elebor[4].
Însă, ca să mă întorc la artele plastice, Lysippus[5] s-a stins de foame pe când se chinuia să desăvârşească o singură statuie, iar Myron[6], care aproape surprinsese în bronz sufletele oamenilor şi ale fiarelor, nu a avut nici un moştenitor[7]. Dar noi, înecați în vin şi în desfrâu, nu mai suntem în stare să cunoaştem nici măcar arte dezvoltate de alții, ci învinuim pe înaintaşii

mişcarea astrelor şi a cerului, iar Chrysip, pentru a fi în stare de noui descoperiri, îşi purifică de trei ori sufletul cu elebor. Dar, spre a revenì la artele plastice, pe Lysippus, care se mărginì să desăvârşească conturul unei singure statui, îl prăpădì sărăcia, iar Myron, care aproape însufleţià în bronz oamenii şi fiarele, nu găsì pe nimeni care să-l moştenească. Şi noi, cufundaţi în beţie şi desfrâu, nu mai îndrăznim să cunoaştem nici chiar artele pe cari le avem de-a gata găsite, ci, învinovățind pe cei vechi, nu facem altceva decât să ne

quidem mentem aut bonam ualitudinem petunt, sed statim antequam limen Capitolii tangant, alius donum promittit, si propinquum diuitem extulerit, alius, si thesaurum effoderit, alius, si ad trecenties sestertium saluus pervenerit. Ipse senatus, recti bonique praeceptor, mille pondo auri Capitolio promittere solet, et ne quis dubitet pecuniam concupiscere, Iouem quoque peculio exorat. Noli ergo mirari, si pictura defecit, cum omnibus dis hominibusque formosior uideatur massa auri, quam quicquid Apelles

practiced, we only criticise the past! We learn only vice, and teach it, too. What has become of logic? of astronomy? Where is the exquisite road to wisdom? Who even goes into a temple to make a vow, that he may achieve eloquence or bathe in the fountain of wisdom? And they do not pray for good health and a sound mind; before they even set foot upon the threshold of the temple, one promises a gift if only he may bury a rich relative; another, if he can but dig up a treasure, and still another, if he is permitted to amass thirty millions of

noştri şi ne pricepem numai să învăţăm pe alţii şi să deprindem numai vicii. Unde este dialectica? Unde este astronomia? Unde este filosofia, al cărei drum îl băteau odinioară atâţia oameni? Cine mai vine în templu şi se roagă de zei să-l ajute în studiul elocinţei? Sau să ajungă la izvoarele filosofiei[8]? Ba, mai mult, oamenii nu cer de la zei nici măcar minte chibzuită sau sănătate bună, ci, chiar înainte de-a atinge pragul Capitoliului[9], făgăduiesc daruri, dacă apucă să înmormânteze o rudă bogată

învârtim în viţii, pe cari le dăm la rându-ne de învăţătură altora. Unde e dialectica (arta de a discută), unde e astronomia? Unde-i calea cea mai bine pregătită a înţelepciunii? Cine a mai venit vreodată în vreun templu şi s'a rugat de zei, ca să atingă desăvârşirea în oratorie, sau adăparea din adevăratele izvoare ale filozofiei? Nu cer nici măcar minte, nici sănătate, ci chiar mai 'nainte de a păşì peste pragul templului de pe Capitoliu, unul promite un dar de va puteà să se curețe de o rudă bogată, altul promite un dar

Phidiasque, Graeculi delirantes, fecerunt.

sesterces in safety! The Senate itself, the exponent of all that should be right and just, is in the habit of promising a thousand pounds of gold to the capitol, and that no one may question the propriety of praying for money, it even decorates Jupiter himself with spoils'. Do not hesitate, therefore, at expressing your surprise at the deterioration of painting, since, by all the gods and men alike, a lump of gold is held to be more beautiful than anything ever created by those crazy little Greek fellows, Apelles and Phydias!"

sau să dezgroape o comoară sau dacă izbutesc să adune o avere de treizeci de milioane de sesterți. Însuşi senatul, preceptorul dreptății şi al binelui, are obiceiul să făgăduiască Capitoliului o mie de livre de aur şi încearcă să-l înduplece cu bani chiar şi pe Iupiter. Aşadar, de ce să te mai miri că pictura a decăzut, când toți zeii şi oameniisocotesc mai frumos un morman de aur decât operele lui Apelles şi Fidias, aceşti grecotei smintiți[10].

de va puteà desgropà o comoară, altul de va fi sănătos până să strângă treizeci de milioane de sesterții. Chiar şi Senatul, el care ne învață ce-i bun şi drept, obişnueşte să făgăduească o mie de kilograme de aur templului de pe Capitoliu şi pentru ca cineva să nu mai steà la îndoeală de a poftì bani, împodobeşte şi pe Jupiter cu banii strânşi. Să nu te mai miri deci, dacă pictura decade, când şi zeilor şi oamenilor li-se pare mai frumoasă o bară de aur decât tot ce au făcut un Apelles sau un Phidias, nişte grecotei smintiți. Dar, văd că

ai rămas cu toată atenţia îndreptată la un tablou care înfăţişează luarea Troiei. Mă voiu silì atunci să-ţi explic această operă în versuri.

[1] Originar din Abdera (în Tracia); celebrul filosof a trăit în sec. al V-lea î.C. şi, alături de leucip, a fost unul dintre fondatorii doctrinei atomiste.
[2] Originar din Cnidos, celebru astronom si matematician grec (409-356 î.C.).
[3] Filosof stoic (sec. al III-lea î. C.), urmaşul lui Zenon la conducerea şcolii stoice din Atena.
[4] Anticii considerau eleborul, alb sau verde, ca un purgativ care purifică spiritul. Filosoful Carneade (sec. al II-lea î.C.) lua frecvent elebor. Unii medici tratau alienarea mintală cu acest leac.
[5] Sculptor grec, contemporan cu Alexandru al Macedoniei.
[6] Sculptor grec (sec al V-lea î.C.), cunoscut mai ales prin sculpturi de animale; o vacă sculptată de el a rămas ca o lucrare celebră.
[7] Pentru că a murit sărac si plin de datorii si deci nimeni nu a putut să moştenească nimic.
[8] S-a remarcat de către comentatori că această tiradă asupra decadenţei culturii comportă numeroase analogii cu alte pasaje cunoscute de autorii sec I d.C. Era vorba de o temă uzitata in şcolile de retorică ale timpului. Totuşi, coincidenţa cu opiniile emise in primele capitole de Agamemnon si Encolpius este tulburătoare.
[9] Colina pe care se aflau templele zeilor.
[10] Desigur, caracterizarea pictorilor nu este serioasă.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

LXXXIX.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Sed uideo te totum in illa haerere tabula, quae Troiae halosin ostendit. Itaque conabor opus uersibus pandere: Iam decuma maestos inter ancipites metus Phrygas obsidebat messis, et uatis fides Calchantis atro dubia pendebat metu, cum Delio profante caesi	"But I see that your whole attention is held by that picture which portrays the destruction of Troy, so I will attempt to unfold the story in verse: And now the tenth harvest beheld the beleaguered of Troia Worn out with anxiety, fearing: the honor of Calchas	Dar vad ca nu-ti mai iei ochii de la acel tablou care infatiseaza cucerirea Troiei. De aceea ma voi stradui sa-ti lamuresc aceasta opera[1] in versuri: Iată sosit secerişul al zecelea[2] şi frigienii[3] Împresurați vieţuiau între spaime şi griji, iar nădejdea Prevestitorului Calhas[4] stă-n cumpana temerii sumbre,	De zece ani Troienii cu spaimă şi nădejde Răbdau împresurarea şi 'n ghicitorul Calchas Credinţă îndoioasă şi temeri aveau Grecii… Dar totuş cuvântase oracolul din Delos, Că despoiată fi-va de-a ei pădure Ida, Grămezi căzând stejarii, din care făuri-vor

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

uertices
Idae trahuntur, scissaque in molem cadunt
robora, minacem quae figurarent equum.
Aperitur ingens antrum et obducti specus,
qui castra caperent. Huc decenni proelio
irata virtus abditur, stipant graues
recessus Danai et in uoto latent.
O patria, pulsas mille credidimus rates
solumque bello liberum: hoc titulus fero
incisus, hoc ad fata compositus Sinon

The prophet, hung wavering deep in the blackest despair.
Apollo commanded! The forested peaks of Mount Ida
Were felled and dragged down; the hewn timbers were fitted to fashion
A war-horse. Unfilled is a cavity left, and this cavern,
Roofed over, capacious enough for a camp. Here lie hidden
The raging impetuous valor of ten years of warfare.
Malignant Greek troops pack the recess, lurk in their own offering.
Alas my poor country! We thought that their thousand

Când, îndemnați chiar de zeul din Delos[5], abeii despoaie
Creştetele muntelui Ida[6], cu nemiluita stejarii
Cad seceraţi spre a întruchipa armăsarul amarnic.
Pântecu-I cască o peşteră vastă, cu negre caverne,
Tabără să o cumprinda. Aici se ascund luptătorii
Înfuriaţi pe războiul prea lung şi-n cotloanele oarbe
Mi se-ndeasa danaii[7], pitindu-se-n darul cel sacru.
Patrie[8], cele o mie de navi le crezurăm plecate,
Glia scăpată de lupte: înscrisul săpat chiar pe fiară
Astfel sună şi la fel ne-a grăit

Grozavul cal şi iacă se sapă ‘n el mari găuri,
Ascunzători de taberi, ş’acì şi-ascund mânia
A zece ani de lupte zadarnice, vitejii.
Se ‘ngrămădesc înăuntru Danaii şi-i ascunde
Chiar darul lor. «O patrie, de-acuma credeam plecată,
De veci greceasca flotă şi liberată ţara !»
Aşà pe cal se scrise ş’aşà spuneà şi Sinon.
Cel hoţ cu judecata-i spre pagubă putinte.
Ieşià dejà mulţimea pe porţi, fiind scăpată
De lupte şi cu grabă pornià

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

firmabat et mendacium in damnum potens.
Iam turba portis libera ac bello carens
in uota properat. Fletibus manant genae,
mentisque pauidae gaudium lacrimas habet.
Quas metus abegit. Namque Neptuno sacer
crinem solutus omne Laocoon replet
clamore uulgus. Mox reducta cuspide
uterum notauit, fata sed tardant manus,
ictusque resilit et dolis addit fidem.
Iterum tamen confirmat

grim war-ships
Were beaten and scattered, our arable lands freed from warfare!
Th' inscription cut into the horse, and the crafty behavior
Of Sinon, his mind ever powerful for evil, affirmed it.
Delivered from war, now the crowd, carefree, hastens to worship
And pours from the portals.
Their cheeks wet with weeping, the joy
Of their tremulous souls brings to eyes tears which terror
Had banished. Laocoon, priest unto Neptune, with hair

prefăcutul de Sinon[9]
Şi ticluita-I minciună a fost să ne-aducă pieirea.
Sloboda gloată, scăpată de grija războiului, grabnic
Trece de porți spre ofrande.
Plânsoarea inundă obrajii,
Căci bucuria, aidoma spaimei, se scaldă în lacrimi.
Frica le zvântă, îndată ce preotul zeului mării,
Laocoon, cu zbarlitele-I plete de strigăte umple
Toată mulțimea. Pe loc el îşi leagănă lancea şi-n vintre
Calul izbeşte. Dar soarta îi scade tăria din brațe.
Fierul îi sare-napoi, viclenia rămâne ascunsă.

spre rugăciune,
Curgeau pe gene lacrămi, căci minţile fricoase
Se bucură cu plânset, dar teama iar le vine,
Când văd pe Laocoon, ce lui Neptun slujeşte,
Cu deslipite plete venind şi cu al lui strigăt
Mulţimea alarmând-o… Cu lancea el asvârle
Şi 'n pântece loveşte monstruosul cal, dar cade
Sărind în lături fierul, căci i-a slăbit destinul
Puterea mânei, ş'astfel crezută-i viclenia.
Dar iată-l, întărindu-şi din nou, plăpânda-i mână

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

inualidam manum
altaque bipenni latera
pertemptat. Fremit
captiua pubes intus, et dum
murmurat,
roborea moles spirat alieno
metu.
Ibat iuuentus capta, dum
Troiam capit,
bellumque totum fraude
ducebat noua.
Ecce alia monstra: celsa qua
Tenedos mare
dorso repleuit, tumida
consurgunt freta
undaque resultat scissa
tranquillo minor,
qualis silenti nocte remorum
sonus

loosed,
An outcry evoked from the
mob: he drew back his javelin
And launched it! The belly of
wood was his target. The
weapon
Recoiled, for the fates stayed
his hand, and this artifice won
us.
His feeble hand nerved he
anew, and the lofty sides
sounded,
His two-edged ax tried them
severely. The young troops in
ambush
Gasped. And as long as the
reverberations re-echoed
The wooden mass breathed
out a fear that was not of its

Mâna firavă din nou se-
nclesteaza, izbind cu securea
Coapsele adânci ale calului.
Freamătă pe dinăuntru
Prizonierii războinici şi-n
vreme ce creşte rumoarea
Namila parcă vibrează de-o
team ace nu-I aparţine.
Tinerii prinşi se duceau să
cuprindă la rându-le Troia,
Prin vicleşug fără seamăn
întregul război să-l încheie.
Iată şi alte miracole! Unde
semeaţă Tenèdos[10]
Culcă spinarea în mare,
talazul se umflă şi creşte,
Unda brazdada împroaşcă,
făptura-I apare scobită;
Astfel, în noaptea tăcută se-

Şi c'o secure calul izbindu-l
mai puternic…,
A tremurat 'năuntru de Greci
închisa ceată.
Şi monstrul se 'nfioară de
spaima lor, şi prinsă,
E dus'acum oştirea ce Troià va
cuprinde,
Cu nouă înţelepciune răsboiu
'ntreg sfârşindu-l.
Dar ce-arătare 'n locul, unde
din val şi 'nalţă
Tenédos a ei ţărmuri! Se umflă
a mării unde
Şi'n lături se despică şi cum
s'aude 'n noapte
A ramelor vâslire, când sub
izbirea flotei,
Gem valurile mării, aşà s'aude

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

longe refertur, cum premunt	own.	mprastie zgomot de vâsle	sgomot
classes mare	Imprisoned, the warriors	Până departe, când flotele	Şi când privim acolo, vedem
pulsumque marmor abiete	advance to take Troia a	spintecă marea şi geme	doi şerpi prin unde
imposita gemit.	captive	Marmoreanul abis sub	Inelele ‘nvârtindu-şi spre
Respicimus: angues orbibus	And finish the struggle by	zvâcnirile prorelor grele.	ţărm. Cu mari corăbii,
geminis ferunt	strategem new and unheard	Când ne întoarcem, doi şerpi	Cu pieptul lor aruncă
ad saxa fluctus, tumida	of.	cu inele ingeminate	spumosul val în lături
quorum pectora	Behold! Other portents: Where	Valuri spre stânci prăvălesc şi	Şi sgomot fac cu coada, iar
rates ut altae lateribus spumas	Tenedos steep breaks the	umflatele piepturi alungă	coamele din apă
agunt.	ocean	Spuma de-a lungul spinării,	Le ies cu mult afară, şi licuri
Dat cauda sonitum, liberae	Where great surging billows	ca-nalte corăbii întocmai.	de lumină
ponto iubae	dash high; to be broken, and	Cozile zarvă stârnesc, pe talaz	Svârlind a lor lucire, oceanu
consentiunt luminibus,	leap back	plutitoarele creşte	‘nflăcărează,
fulmineum iubar	To form a deep hollow of	Ard ca luminile ochilor şi	Şi unde se ‘nfioară de şuerul
incendit aequor sibilisque	calm, and resemble the	scăpărare de fulger	lor groaznic:
undae tremunt.	plashing	Învăpăiază noianul; sub şuiere	Încremeniţi rămânem. Pe ţărm
Stupuere mentes. Infulis	Of oars, carried far through	tremură undă.	stăteau copiii
stabant sacri	the silence of night, as when	Mintea-i năucă de spaimă. În	Lui Laocoon, gemeni, pe cap
Phrygioque cultu gemina nati	ships pass	strai frigian şi cu sfinte	cu sfinte panglici

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

pignora	And drive through the calm as	Panglici pe creştet alături	Şi ‘n frigiene haine. Pe ei
Lauconte. Quos repente	it smashes against their fir	stăteau ca vlăstare pereche	i’ncing îndată
tergoribus ligant	bows.	Fiii lui Laocoon. Dintr-o dată	Cu-a lor inele şerpii şi ei şi
angues corusci. Parvulas illi	Then backward we look:	îi încolăciră	‘ntind zadarnic
manus	towards the rocks the tide	Şerpii cei strălucitori. Şi	Mânuţele spre gura ce-i muşcă
ad ora referunt, neuter auxilio	carries two serpents	mânuțele până la față	ș’ajutorul
sibi,	That coil and uncoil as they	Gemenii le ridică, nici unul pe	Nu vine dela nimeni, doar
uterque fratri; transtulit pietas	come, and their breasts, which	el să se-ajute,	între ei s ‘ajută
uices	are swollen	Numai pe fratele său: ei din	Şi pe-amândoi aceeaş grea
morsque ipsa miseros mutuo	Aside dash the foam, as the	dragoste rolul şi-l schimbă;	frică-i prăpădeşte...
perdit metu.	bows of tall ships; and the	Şi-n agonie, întâiul se	Şi iacă’o nouă moarte pe-a lor
Accumulat ecce liberum funus	ocean	zbuciumă pentru al doilea.	o înmulţeşte:
parens,	Is lashed by their tails, their	Tatăl se-alatura-n moarte	Pe slabul lor părinte, ce ‘n
infirmus auxiliator. Inuadunt	manes, free on the water, as	copiilor, căci se arată	ajutor le vine
uirum	savage	Neputincios ajutoru-i. Sătui de	Îl doborîră şerpii sătui dejà de
iam morte pasti membraque	As even their eyes: now a	acum să ucidă,	moarte
ad terram trahunt.	blinding beam kindles the	Tabără şerpii pe dânsul; şi,	Şi lângă altare, zace şi preotul
Iacet sacerdos inter aras	billows,	iată-l, trântit în țărână –	ca jertfă,
uictima	The sea with their hissing is	Jertfă în fața altarelor—preotul	Izbind cu greu pământul.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

terramque plangit. Sic
profanatis sacris
peritura Troia perdidit
primum deos.
Iam plena Phoebe candidum
extulerat iubar
minora ducens astra radianti
face,
cum inter sepultos Priamidas
nocte et mero
Danai relaxant claustra et
effundunt viros.
Temptant in armis se duces,
ceu ubi solet
nodo remissus Thessali
quadrupes iugi
ceruicem et altas quatere ad
excursum iubas.
Gladios retractant,

sibilant! All stare in terror!
Laocoon's twin sons in
Phrygian raiment are standing
With priests wreathed for
sacrifice. Them did the
glistening serpents
Enfold in their coils! With
their little hands shielding
their faces,
The boys, neither thinking of
self, but each one of his
brother!
Fraternal love's sacrifice!
Death himself slew those poor
children
By means of their unselfish
fear for each other! The father,
A helper too feeble, now
throws himself prone on their

zace, iar botu-i
Glia izbeşte. Prin pângărirea
preasfintelor taine,
Troia, în pragul pieirii, ea
însăşi îşi pierde toți zeii.
Febe[11] cea plină în jur
răspândise lumina-i lăptoasă,
Aştrii mărunți conducându-i
cu strălucitoarea sa torța,
Când, asaltând priamizii în
vin îngropați şi în beznă
Tainița cască danaii; din cal se
revarsă vitejii.
Vlagă cu arma-şi încearcă
fruntaşii—precum bidiviii
Tesalieni, ce din frâu au
scăpat, îşi înalță grumazul,
Coamele lungi fluturând, ca,
apoi, în gallop să pornească –

Astfel având să piară,
Pierdù pe zei 'nainte mult
pângărita Troie!
Iar când îşi pierdù Phoebe a ei
lucire albă,
Ducând în urmă-i aştrii, ce
'ntunecau, lumina-i,
Atunci, deschid ei calul şi
năvălesc Danaii
Către-ai lui Priam semeni de
somn sau băutură
Cuprinşi. Precum când scapă
din frâu un cal tesalic,
Îşi scutură pe gâtu-i cea coamă
spre 'ncurare,
Aşà 'ncercau fruntaşii
zadarnic să mai lupte!
Din teacă mai scot săbii şi
mâinile-şi mai mişcă

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

commovent orbes manu
bellumque sumunt. Hic
graues alius mero
obtruncat, et continuat in
mortem ultimam
somnos; ab aris alius accendit
faces
contraque Troas invocat
Troiae sacra."

bodies:
The serpents, now glutted
with death, coil around him
and drag him
To earth! And the priest, at his
altar a victim, lies beating
The ground. Thus the city of
Troy, doomed to sack and
destruction,
First lost her own gods by
profaning their shrines and
their worship.
The full moon now lifted her
luminous beam and the small
stars
Led forth, with her torch all
ablaze; when the Greeks drew
the bolts
And poured forth their

Spade din teacă o smulg şi, cu
scuturi rotite în mână,
Lupta o-ncep. Pe duşmanul
cel împovărat de beție
Spintecă unul şi-ndată
preschimbă în crâncena
moarte
Somnu-I adânc; din altar îşi
aprinde un altul o torță
Şi împotriva troienilor cheamă
pe zeii din Troia.

Pe scuturi. E zadarnic: de vin
greoi, în moarte,
Merg unii să-şi continue de-
apururi somnul ultim.
Pe când pe-altarul Troiei şi-
aprinser'alţii torţe
Ş'a Troiei sfinte-altare se
'ndreaptă 'n contra Troiei.

warriors, on Priam's sons, buried in darkness
And sodden with wine. First the leaders made trial of their weapons
Just as the horse, when unhitched from Thessalian neck-yoke,
First tosses his head and his mane, ere to pasture he rushes.
They draw their swords, brandish their shields and rush into the battle.
One slays the wine-drunken Trojans, prolonging their dreams
To death, which ends all. Still another takes brands from the

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

altars,
And calls upon Troy's sacred
temples to fight against
Trojans."

[1] *Troiae halosis* — „cucerirea Troiei" — era şi titlul unui poem alcătuit de împăratul Nero, în timpul unui mare incendiu care devasta Roma. Nu există însă nici o similitudine între poemul lui Nero şi cel al lui Eumolpus.
[2] Adică se împliniseră zece ani. În antichitate războaiele se dasfăşurau în timpul verii.
[3] Alt nume al locuitorilor Troiei, cetate aşezată în regiunea microasiatică a Frigiei.
[4] Ghicitorul armatei greceşti asediatoare.
[5] Apollo, conform legendei, s-a născut în insula Delos. Era şi zeul profeţiei.
[6] Situat în vecinatatea Troiei.
[7] Denumire generică pentru greci în poemele homerice şi în *Eneida.* Toată naraţia subsecventă reia subiectul cărţii a doua a *Eneidei*, iar unele imagini sunt împrumutate de acolo.
[8] Întocmai ca şi Enea, maratorul aparţine taberei troiene. Patria este Troia.
[9] Grec lăsat de danai la Troia, ca să-i înşele pe troieni.
[10] Insulă situată în Marea Egee, la sud de strâmtoarea numită azi Dardanele.
[11] Luna, sora lui Febus.

XC.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Ex is, qui in porticibus spatiabantur, lapides in Eumolpum recitantem miserunt. At ille, qui plausum ingenii sui nouerat, operuit caput extraque templum profugit. Timui ego, ne me poetam uocaret. Itaque subsecutus fugientem ad litus perueni, et ut primum extra teli coniectum licuit consistere: "Rogo, inquam, quid tibi uis	Some of the public, who were loafing in the portico, threw stones at the reciting Eumolpus and he, taking note of this tribute to his genius, covered his head and bolted out of the temple. Fearing they might take me for a poet, too, I followed after him in his flight and came to the seashore, where we stopped as soon as we were out of range. "Tell	Trecătorii care se plimbau prin porticuri s-au pus să arunce cu pietre în eumolpus care declama de zor. Dar el, care cunoştea bine acest fel de aplauze hărăzite harului său, şi-a acoperit capul şi a fugit din temple. Cum mă temeam să fiu luat şi eu drept poet, am pornit-o pe urmele fugarului până la ţărmul mării şi, de îndată ce am putut ajunge în	XC. Cei ce se plimbau prin portic, începură s'arunce cu pietre împotriva lui Eumolp, pe când declamà, iar el, care cunoşteà cum i-se aplaudă talentul, îşi acoperì capul şi o rupse la fugă afară din templu. Eu mă temui să nu fiu şi eu luat drept poet şi urmărind de aproape pe fugar, îl ajunsei lângă ţărm şi de îndată ce putui să stau în

cum isto morbo? Minus quam duabus horis mecum moraris, et saepius poetice quam humane locutus es. Itaque non miror, si te populus lapidibus persequitur. Ego quoque sinum meum saxis onerabo ut, quotiescunque coeperis a te exire, sanguinem tibi a capite mittam". Mouit ille uultum et: "O mi, inquit, adulescens, non hodie primum auspicatus sum. lmmo quoties theatrum, ut recitarem aliquid, intraui, hac me aduenticia excipere frequentia solet. Ceterum ne et tecum quoque habeam rixandum, toto die me ab hoc cibo abstinebo.—Immo,

me," I demanded, "what are you going to do about that disease of yours? You've loafed with me less than two hours, and you've talked more often like a poet than you have like a human being! For this reason, I'm not at all surprised that the rabble chases you with rocks. I'm going to load my pockets with stones, too, and whenever you begin to go out of your head, I'm going to let blood out of it!" His expression changed. "My dear young man," said he, "today is not the first time I have had such compliments showered upon me; the

afara bătăii pietrelor, l-am întrebat:
—Spune-mi, unde vrei să ajungi cu boala asta a ta? Nu suntem împreună nici de două ore şi ai vorbit mai ales pe limba poeților decât în grai omenesc. Nici nu mă mir că lumea azvârle cu pietre după tine. Eu însumi am să-mi umplu sânul cu bolovani şi, ori de câte ori îți vei ieşi din minți, am să-ți uşurez creierul de sânge[1].
El a clătinat din cap şi mi-a răspuns:
—O, dragă băiete, n-am pățit-o azi pentru întâia oare. De fapt, de câte ori am intrat într-

afară de bătaia pietrelor, îi zisei: «Te rog, ce-i cu mania aceasta a ta? De mai bine de două ceasuri, de când eşti cu mine, în loc de a-mi vorbì ca toată lumea, nu faci altceva decât debitezi la versuri. Nu mă mir dar, dacă mulţimea se ţine cu pietre după tine. Iacă, am să-mi umplù şi eu sânul cu bolovani şi ori de câte ori vei începe să-ţi ieşì din minţi, am să-ţi însângerez capul». El, schimbându-şi căutătura: «Vai, tinere, îmi zise, nu-i azi întâia dată când păţesc aşà ceva. De câte ori intru în teatru, pentru a declama ceva, în chipul acesta mă întâmpină

inquam ego, si eiuras hodiernam bilem, una cenabimus."
Mando aedicularum custodi cenulae officium. <…>

audience always applauds me in this fashion, when I go into the theatre to recite anything, but I'll abstain from this sort of diet for the whole day, for fear of having trouble with you." "Good," I replied, "we'll dine together if you'll swear off crankiness for the day." (So saying,) I gave the housekeeper the orders for our little supper (and we went straight off to the baths.)

un teatru ca să recit ceva, mulțimea m-a întâmpinat în felul ăsta. De altminteri, ca să nu mă ciondănesc cu tine, mă voi abține azi, toată ziua, de la această hrană a zeilor.
—Ba, mai mult, făcui eu, dacă-ți potoleşti bila[2] pe ziua de azi, o să luăm masa împreună[3]…
Pun pe slujnica din căsuța unde locuiam să-mi pregătească o mică cină[4]…

de obiceiu spectatorii. Dealtminteri, ca să nu mai am ceartă şi cu tine, iată că nu mă voiu mai înfruptà din această plăcere toată ziua». «Din parte-mi, îi zisei, dacă renunți la turbarea ta pe ziua de azi, îți făgăduesc să ne ospătăm împreună».
*
Poruncii celei însărcinate cu paza camerelor să ne pregătească cina (şi mă dusei la baie împreună cu Eumolp).
*

[1] Considerând că scrugerea de sange uşurează creierul, medicii antici luau frevcent sânge de la bolnavi.
[2] Bila, în special bila neagră, era considerată de antici o cauză a nebuniei.
[3] Lacună în original.
[4] Lacună în original.

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCI.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Video Gitona cum linteis et strigilibus parieti applicitum tristem confusumque. Scires non libenter servire. Itaque ut experimentum oculorum caperem… Conuertit ille solutum gaudio uultum et: "Miserere, inquit, frater. Vbi arma non sunt, libere loquor. Eripe me latroni cruento et qualibet saeuitia	(There) I catch sight of Giton laden with towels and scrapers, leaning, downhearted and embarrassed, against the wall. You could see that he did not serve of his own free will. Then, that I might assure myself that I saw aright, "Take pity on me, brother," he cried, turning towards me a face lighted	Dar iată că îl zăresc pe Giton, rezemat de un perete, trist şi necăjit. Ținea în mâini[1] nişte ştergare şi nişte perii de baie. Era limpede că nu-şi făcea slujbă cu placer. De aceea, ca să mă încredințez că ochii mei nu mă înşală[2]… Şi-a întors spre mine fața luminată de bucurie şi mi-a spus:	Acì dădui peste Giton, care stăteà trist şi zăpăcit, rezemat de un perete, ţinând în mână nişte cârpe şi nişte perii de frecat. Erà uşor de cunoscut că nu-i plăceà slujba la Ascyltus. După ce căutai să-mi încredinţez bine ochii, el mă zării şi întorcându-şi faţa-i plină de bucurie, spre mine: «Ai milă de mine, tovarăş de iubire, îmi zise. Pot să vorbesc în libertate aicea unde nu sunt arme. Scapă-mă din

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

paenitentiam iudicis tui puni. Satis magnum erit misero solacium tua uoluntate cecidisse". Supprimere ego querelam iubeo, ne quis consilia deprehenderet, relictoque Eumolpo—nam in balneo carmen recitabat—per tenebrosum et sordidum egressum extraho Gitona raptimque in hospitium meum peruolo. Praeclusis deinde foribus inuado pectus amplexibus, et perfusum os lacrumis uultu meo contero. Diu uocem neuter inuenit; nam puer etiam singultibus crebris

up with joy, "there are no arms here, I can speak freely take me away from that bloody robber, and punish your penitent judge as severely as you like. To have perished, should you wish it, will be a consolation great enough in my misery!" Fearing some one might overhear our plans, I bade him hush his complaints and, leaving Eumolpus behind—for he was reciting a poem in the bath—I pull Giton down a dark and dirty passage, after me, and fly with all speed to my lodgings.

—Ai milă de mine, frate! Acum nu mai văd arme împrejur şi vorbesc liber. Scapă-mă de tâlharul ăla setos de sânge şi pune-mă la toate caznele care-ți trec prin minte. O să-mi fie de ajuns, nenorocitul de mine, că am murit de mâna ta. I-am cerut să pună capăt bocitului, ca să nu ne simtă careva, şi, lăsându-l pe Eumolpus în baie, l-am scos pe Giton printr-o ieşire întunecoasă şi mudară şi am zburat cu el de mână spre casa unde locuiam. Acolo, după ce am închis bine uşile, m-am repezit să-l

mâinile acestui tâlhar sângeros şi pedepseşte-mă cu cea mai aspră pedeapsă de chipul cum te-am judecat. Pentru mine, nenorocitul, va fi o destul de mare mângâiere, că am pierit prin voința ta». Îl rugai să nu mai plângă, şi ca nu cumva să ne vadă cineva stând de taină, lăsând pe Eumolp, care declamă o poezie în baie, trăsei după mine pe Giton printr'o ieşire întunecoasă şi murdară, şi sburai cu el la han. Închizând bine uşile, îl copleşii cu îmbrăţişeri şi-mi lipii faţa de chipul lui plin de lacrimi. Multă vreme stăturăm amândoi fără glas, pe când pieptul drăguț al copilului se sbăteà sub suspine dese. «Ce faptă nedemnă, zisei eu, săvârşesc

amabile pectus quassauerat. "O facinus, inquam, indignum, quod amo te quamuis relictus, et in hoc pectore, cum uulnus ingens fuerit, cicatrix non est. Quid dicis, peregrini amoris concessio? Dignus hac iniuria fui?" Postquam se amari sensit, supercilium altius sustulit. <. . .> "Nec amoris arbitrium ad alium iudicem tuli. Sed nihil iam queror, nihil iam memini, si bona fide paenitentiam emendas". Haec cum inter gemitus lacrimasque fudissem, detersit ille pallio uultum et:

Arriving there, I slam the door shut, embrace him convulsively, and press my face against his which is all wet with tears. For a long time, neither of us could find his voice, and as for the lad, his shapely bosom was heaving continuously with choking sobs. "Oh the disgraceful inconsistency of it all," I cried, "for I love you still, although you abandoned me, and no scar from that gaping wound is left upon this breast! What can you say that will justify you in yielding your love to a stranger? Did I merit such

îmbrățişez şi mi-am lipit faţa de chipul său scăldat de lacrimi. Multă vreme nici unul dintre noi n-a putut rosti vreun cuvânt, căci şi pieptul fermecător al băiatului era zguduit de sughițuri dese de plâns.
—Ce netrebnicie! îi spun. Te iubesc, cu toate că m-ai părăsit şi cu toate că inima asta a mea, crunt rănită, nu s-a vindecat încă. Dar vreau să ştiu ce o să mai spui tu, care ai primit aşa de lesne dragostea altuia? Am meritat eu oare ocara asta? Lui Giton i-a venit inima la loc, deoarece simțise că încă

iubindu-te încă, deşi tu m'ai părăsit! În pieptul acesta rana nu s'a închis încă, cu toate că a fost mare. Ce-ai de spus la asta, tu care ai îngăduit iubirea altuia? Am fost eu demn de o astfel de ocară?» El însă, după ce băgă de seamă că tot mai eră iubit, devenì mai îndrăzneț.
*
«Şi totuş, mai adăugai, eu numai pe tine te alesesem ca judecător al iubirii mele. Dar acum nu mă mai plâng deloc şi nu mai îmi amintesc de nimic, dacă, în căinţa ta, tu te îndrepţi cu bună credinţă». Zicând acestea, izbucnii în gemete şi plânsete, iar el, ştergându-mi lacrimile cu mantaua: «Te rog, Encolpius, îmi zise, fac apel la

"Quaeso, inquit, Encolpi, fidem memoriae tuae appello: ego te reliqui, an tu me prodidisti? Equidem fateor et prae me fero: cum duos armatos uiderem, ad fortiorem confugi". Exosculatus pectus sapientia plenum inieci cervicibus manus, et ut facile intellegeret redisse me in gratiam et optima fide reviviscentem amicitiam, toto pectore adstrinxi.

an affront'?" He held his head higher when he found that he was loved.
For one to love, and at the same time, blame,
That were a labor Hercules to tame!
Conflicting passions yield in Cupid's name.
("And furthermore," I went on), "I was not the one that laid the cause of our love before another judge, but I will complain no more, I will remember nothing, if you will prove your penitence by keeping faith." He wiped his face upon his mantle, while I poured out

este iubit[3]...
—Dar n-am lăsat pe altul să hotărască în privința dragostei noastre, i-am spus eu. Nu mă mai plâng, iert totul, dacă eşti de bună credință şi îți îndrepți greşeala.
După ce am rostit aceste vorbe printre gemete şi lacrimi, Giton mi-a şters fața cu manataua sa şi mi-a spus la rândul lui:
—Te rog, Encolpius, gândeşte-te bine: te-am părăsite u pe tine sau m-ai trădat tu? E drept, mărturisesc: când v-am văzut pe amândoi cu armele

aducerea ta aminte: eu te-am părăsit pe tine, sau tu m'ai trădat pe mine? În adevăr, ți-o mărturisesc şi ți-o spun cu toată sinceritatea: când v'am văzut pe amândoi înarmați, am dat fuga la cel mai tare».
Sărutându-i atunci gura cea plină de înțelepciune, îi sării de gât şi, ca să înțeleagă mai uşor că se reîntorsese în iubirea mea, şi că prietenia noastră prin cea mai bună credință prinsese o nouă vieață, îl strânsei cu drag la piept.

these words, with groans and tears. “Encolpius,” said he, “I beseech you, I appeal to your honest recollection, did I leave you, or did you throw me over? For my part, I admit, and openly at that, that I sought, refuge with the stronger, when I beheld two armed men.” I kissed that, bosom, so full of prudence, threw my arms around his neck and pressed him tightly against my breast, that he might see unmistakably that he had gotten back into my good graces, and that our friendship lived again in

în mâini, am alergat la cel mai atre.
I-am sărutat pieptul lui cel plin de înțelepciune şi i-am înlănțuit gâtul cu brațele. Ca să priceapă că-l iert şi că prietenia noastră renaşte încă mai vârtoasă, l-am strâns cu putere la sân.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

perfect confidence.

[1] Acţiunea se petrece la baia publică. Encolpius şi Eumolpus au mers împreună la baie.
[2] Lacună în original. Encolpius s-a apropiat, probabil, de băiat.
[3] Lacună în original.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Et iam plena nox erat mulierque cenae mandata curauerat, cum Eumolpus ostium pulsat. Interrogo ego: “Quot estis?” obiterque per rimam foris speculari diligentissime coepi, num Ascyltos una uenisset. Deinde ut solum hospitem uidi, momento recepi. Ille ut se in grabatum reiecit uiditque Gitona in conspectu	Night had fallen by this time, and the woman to whom I had given my order had prepared supper, when Eumolpus knocked at the door. “How many of you are there?” I called out, and as I spoke, I peeped cautiously through a chink in the door to see if Ascyltos had come with him; then, as I perceived that he was the only guest, I	Era în toiul nopții. Femeia pregătise masa, aşa cum îi cerusem, când Eumolpus a bătut la uşă. L-am întrebat de îndată: —Cati sunteți? Şi m-am pornit să cercetez cu foarte multă grijă, printr-o crăpătură a uşii, dacă nu cumva venise şi Ascyltos împreună cu Eumolpus. Cum însă nu l-am văzut decât pe	Era dejà în puterea nopții şi femeia însărcinată cu cina ne-o şi pregătise, când Eumolp bătù la uşe. Eu întrebai atunci: «Câți sunteți?» şi începui a privì foarte atent prin gaura broaştei afară, spre a vedeà dacă nu cumva venise şi Ascyltus cu el. După ce văzui că-i singur, îl primii numaidecât, iar el, aruncându-se pe pat şi

ministrantem, mouit caput et: "Laudo, inquit, Ganymedem. Oportet hodie bene sit". Non delectauit me tam curiosum principium, timuique ne in contubernium recepissem Ascylti parem. Instat Eumolpus, et cum puer illi potionem dedisset: "Malo te, inquit, quam balneum totum " siccatoque auide poculo negat sibi unquam acidius fuisse." Nam et dum lauor, ait, paene uapulaui, quia conatus sum circa solium sedentibus carmen recitare; et postquam de balneo tanquam de theatro eiectus sum, circuire omnes angulos coepi et clara uoce

quickly admitted him. He threw himself upon the pallet and caught sight of Giton, waiting table, whereupon, he nodded his head, "I like your Ganymede," he remarked, "this day promises a good ending!" I did not take kindly to such an inquisitive beginning, fearing that I had let another Ascyltos into my lodging. Eumolpus stuck to his purpose. "I like you better than the whole bathful," he remarked, when the lad had served him with wine, then he thirstily drained the cup dry and swore that never before had he tasted a wine with

acesta din urmă, i-am dat imediat drumul să intre. El s-a aruncat pe patul meu şi, după ce l-a privit pe Giton, care trebăluia în faţa lui, a clătinat din cap şi ne-a spus:
—Straşnic Ganymede! Să ne fie de bine în seara asta.
Nu m-a încântat deloc că a început-o aşa de ciudat şi m-am temut că mă împrietenisem cu un al doilea Ascyltos. Eumolpus a continuat să-l laude pe Giton şi, dup ace băiatul i-a dat de băut, a glăsuit:
—Esti mai bine decât toţi cei pe care i-am avzut la baie.
A golit cupa până la fund şi

văzând pe Giton, care aşezà masa în faţa lui, dădù din cap şi-mi zise: «Te felicit pentru un astfel de Ganymede: el va trebuì să ne facă să petrecem astă seară». Un astfel de început aşà de ne la locul lui nu-mi plăcù deloc şi mă temeam să nu fi primit în tovărăşia mea pe un al doilea Ascyltus. Eumolp merse şi mai departe şi când copilul îi servì de băut: «Pe tine, îi zise, te prefer tuturor celor pe cari i-am văzut la baie, şi golind cu sete paharul, spuse că nu băuse niciodată o băutură mai însetat ca acum. «Pe când mă îmbăiam, urmă el, erà cât pe-

Encolpion clamitare. Ex altera parte iuvenis nudus, qui uestimenta perdiderat, non minore clamoris indignatione Gitona flagitabat. Et me quidem pueri tanquam insanum imitatione petulantissima deriserunt, illum autem frequentia ingens circumvenit cum plausu et admiratione timidissima. Habebat enim inguinum pondus tam grande, ut ipsum hominem laciniam fascini crederes. O iuuenem laboriosum! puto illum pridie incipere, postero die finire. Itaque statim inuenit auxilium; nescio quis enim,

such a satisfying tang to it. "While I was bathing," he went on, "I was almost beaten up for trying to recite a poem to the people sitting around the basin, and when I had been thrown out of the baths, just like I was out of the theatre, I hunted through every nook and cranny of the building, calling 'Encolpius, Encolpius,' at the top of my voice. A naked youth at the other end, who had lost his clothes, was bawling just as loudly and no less angrily for Giton! As for myself, the slaves took me for a maniac, and mimicked me in the most

ne-a mărturisit că i s-a acrit.
—M-au ciomăgit şi în baie, fiindcă am recitat un poem celor care şedeau prin împrejur; şi, după ce m-au scos afară din baie, aşa cum mă scoseseră de atâtea ori şi din teatru, am început să cutreier prin toate colţurile şi să-l strig mereu pe Encolpius cât puteam de tare. Din celălalt capăt, un tânăr gol, care-şi pierduse hainele, striga mereu, cu glas mânios, pe un anume Giton. Şi, în vreme ce nişte obraznici de băieţi îşi râdeau de mine ca de un nebun şi mă maimuţăreau în fel şi chip, oamenii se

acì să fiu luat în pumni, fiindcă încercasem să recitez celor ce stau împrejurul bazinului una din poeziile mele. Fiind dat afară dela baie», tot aşà cum fusesem dat afară din teatru, începui să dau ocol prin toate colţurile, strigându-te mereu, cu voce tare, pe tine, Encolpius, când din partea cealaltă, un tânăr gol, care-şi pierduse veşmintele, strigà şi el tot aşà de tare şi supărat, pe Giton. Dar pe când sclavii ce serveau la baie, îşi băteau joc de mine, îngânându-mă în chip foarte obraznic, ca pe un nebun, pe el îl înconjurase o mare

eques Romanus, ut aiebant, infamis, sua ueste errantem circumdedit ac domum abduxit, credo, ut tam magna fortuna solus uteretur. At ego ne mea quidem vestimenta ab officioso recepissem, nisi notorem dedissem. Tanto magis expedit inguina quam ingenia fricare". Haec Eumolpo dicente mutabam ego frequentissime vultum, iniuriis scilicet inimici mei hilaris, commodis tristis. Vtcunque tamen, tanquam non agnoscerem fabulam, tacui et cenae ordinem explicui. <. . .>

insolent manner, but a large crowd gathered around him, clapping its hands in awe-struck admiration, for so heavy and massive were his private parts, that you would have thought that the man himself was but an appendage of his own member! Oh such a man! He could do his bit all right! I haven't a doubt but that he could begin on the day before and never finish till the day after the next! And he soon found a friend, of course: some Roman knight or other, I don't know his name, but he bears a bad reputation, so they say, threw his own

îmbulzeau în jurul tânărului, aplaudându-l şi admirându-l cu respect. Căci era atât de vânjos într-o anumită parte a trupului, încât puteai să-ţi închipui că omul însuşi era o prelungire a mădularului bărbăţiei sale. Un băiat grozav! Cred că el începe într-o zi şi isprăveşte în alta. De asta l-au şi ajutat de îndată: căci nu mai ştiu care cavaler roman, vestit pentru ticăloşia sa, nu l-a mai lăsat să rătăcească aşa, fără rost, ci i-a pus pe umeri o haină şi l-a dus acasă la el, de bună seamă că să se bucure singur de un noroc aşa de mare. Cât despre

mulţime cu aplause şi cu admiraţie foarte respectuoasă, căci aveà un semn al bărbăţiei aşà de respectabil, încât l'ai fi luat pe om drept vârf al organului. Ce tânăr straşnic: cred că'n dragoste ar fi fost în stare să se lupte două zile. Astfel fiind, îi veniră în ajutor numaidecât. Nu ştiu ce cavaler Roman, cam deochiat, îl învăluì, pe când el rătăceà de colo până colo, cu haina lui şi-l luă cu el acasă. spre a se bucurà, cred eu, numai el singur de un noroc aşà de mare. Cât despre mine, nu mi-aş fi putut scoate nici chiar veşmintele mele dela paznicul

mantle around the wanderer and took him off home with himself, hoping, I suppose, to have the sole enjoyment of so huge a prize. But I couldn't get my own clothing back from the officious bath attendant till I found some one who could identify me, which only goes to show that it is more profitable to rub up the member than it is to polish the mind!" While Eumolpus was relating all this, I changed countenance continually, elated, naturally, at the mishaps of my enemy, and vexed at his good fortune; but I controlled my tongue

mine, nici măcar n-aş fi putut să-mi ridic boarfele de la băiatul care păzea vestiarul, dacă n-aş fi adus cu mine un martor. E mai bine să ai scule bune decât să-ți freci mintea de pomană!
În timp ce Eumolpus înşira toate astea, eu mă schimbam la față mereu, bucuros când auzeam de vreun neajuns al vrăjmaşului meu, trist când se povestea o izbândă a acestuia. Oricum ar fi, am tăcut ca şi când n-aş fi ştiut nimic şi am cerut să se aducă mâncarea…

vestiarului, dacă n'aş fi adus un martor care să le recunoască drept ale mele. Aşà că-i cu mult mai bine să-ți pui la îndeletnicire organele trupeşti decât pe cele sufleteşti». Pe când Eumolp grăià acestea, eu făceam fețe, fețe, fiindcă mă bucurau, pe de o parte păţaniile duşmanului meu, iar pe de alta succesele lui mă întristau. Totuş, ca şi cum n'aş fi cunoscut povestea lui Ascyltus, tăcui şi începui să-i înşir lui Eumolp felurile de mâncare. (Eumolp, după ce se sătură, începe iar să recite).

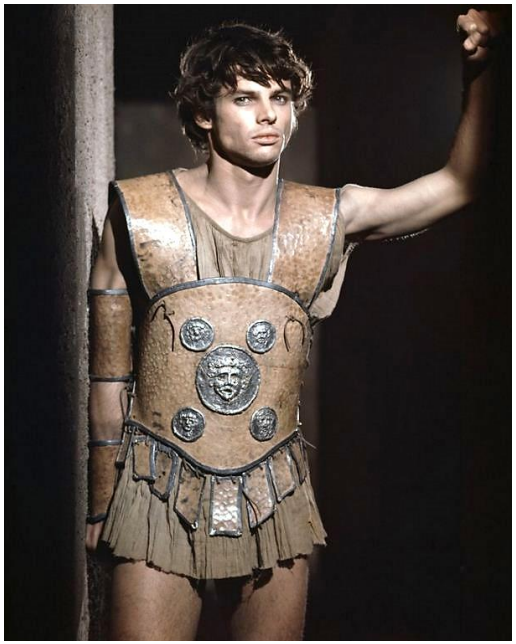
Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

nevertheless, as if I knew
nothing about the episode,
and read aloud the bill of fare.
(Hardly had I finished, when
our humble meal was served.
The food was plain but
succulent and nutritious, and
the famished scholar
Eumolpus, fell to ravenously.)

Kind Providence unto our
needs has tempered its
decrees
And met our wants, our
carping plaints to still
Green herbs, and berries
hanging on their rough and
brambly sprays
Suffice our hunger's gnawing

pangs to kill.
What fool would thirst upon a river's brink? Or stand and freeze
In icy blasts, when near a cozy fire?
The law sits armed outside the door, adulterers to seize,
The chaste bride, guiltless, gratifies desire.
All Nature lavishes her wealth to meet our just demands;
But, spurred by lust of pride, we stop at naught to gain our ends!
(Our philosopher began to moralize, when he had gorged himself, leveling many critical shafts at those who hold

every-day things in contempt,
esteeming nothing except
what is rare.)

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCIII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
"Vile est, quod licet, et animus errore lentus iniurias diligit.	("To their perverted taste," he went on,) everything one may have lawfully is held cheap and the appetite, tickled only by forbidden indulgences, delights in what is most difficult to obtain.	—Omul nu preţuieşte ceea ce dobândeşte cu uşurinţă, iar sufletul trândav şi năuc îndrăgeşte numai ceea ce îi este oprit.	De puţin preţ e ceeace ţi-e îngăduit şi sufletului leneş din cauza rătăcirii îi plac lucrurile care jignesc.
Ales Phasiacis petita Colchis atque Afrae volucres placent palato,	The pheasant from Colchis, the wild-fowl from African shores,	Un fazan din Colhida[1], o găină Africană[2] pe lacomi îi atâta,	Fazanul dela Colchis, găina de Numidia Pe lacomi îi îmbie, căci greu
quod non sunt faciles: at albus anser et pictis anas renouata pennis plebeium sapit. Vltimis ab oris	Because they are dainties, the	Căci sunt greu de găsit; dar gâscă albă, Raţă cu felurit vopsite pene Au un gust plebeian. Slăviţi	se găsesc ele. Iar raţa cea bălţată şi gâsca cu-albe pene Hrănesc doar mojicimea, pe

attractus scarus atque arata Syrtis
si quid naufragio dedit, probatur:
mulus iam gravis est. Amica uincit
uxorem. Rosa cinnamum ueretur.
Quicquid quaeritur, optimum uidetur."

—Hoc est, inquam, quod promiseras, ne quem hodie uersum faceres? Per fidem, saltem nobis parce, qui te nunquam lapidauimus. Nam si aliquis ex is, qui in eodem synoecio potant, nomen poetae olfecerit, totam

parvenu's palate adores
The white-feathered goose,
and the duck in his bright-colored plumes
Must nourish the rabble;
they're common, so them
Fashion dooms!
The wrasse brought from
dangerous Syrtis is much
more esteemed
When fishing-boats founder!
And even the mullet is
deemed,
No matter how heavy, a
weight on the market! The
whore
Displaces the wife; and in
perfumes, the cinnamon more
Is esteemed than the rose! So

sunt numai
Scarul ţărmului depărtat şi peştii
Ce pe-al Sirtelor[3] mal furtuna-
I zvârle.
Nu-I de soi un barbun.
Armata-nvinge
Pe soţii. Trandafirul azi se teme
De cinăm[4]. E la prêt doar raritatea!
—Aşa îţi ţii făgăduiala de-a nu mai face azi nici un vers[5]?
Spunei eu. Pe cinstea mea,
îndură-te de noi, căci n-am
aruncat niciodată cu pietre în
tine. Dacă vreunul dintre ăştia
care beau aici la han simte
miros de poet, o să deştepte

când, de mare-un peşte
Din ale lumii margini adus,
brăzdând chiar Syrta
Şi chiar în naufragiu găsit
fiind, ce bun e !
Un somn de mare nu-i bun
de-acum. Ş'or ce amantă
E preferată soaţei, iar
cimmamomu 'nvinge
A rozei dulce-aromă, şi tot
ceeace cauţi
Drept ce-i mai bun îţi pare.

«Dar bine, îi zisei, oare nu ne
făgăduiseşi că azi n'ai să mai
faci versuri? Zău, cruţă-ne, cel
puţin pe noi, cari nu te-am
bătut niciodată cu pietre, căci
dacă vreunul din aceia cari

concitabit uiciniam et nos omnes sub eadem causa obruet. Miserere et aut pinacothecam aut balneum cogita." Sic me loquentem obiurgauit Giton, mitissimus puer, et negauit recte facere, quod seniori conuiciarer simulque oblitus officii mensam, quam humanitate posuissem, contumelia tollerem, multaque alia moderationis uerecundiaeque uerba, quae formam eius egregie decebant. <. . .>

whatever we have, we despise,
And whatever we have not, we think a superlative prize!" "Is this the way in which you keep your promise not to recite a single verse today?" I demanded; "bear in mind your promise and spare us, at least, for we have thrown no rocks at you yet. If a single one of those fellows drinking under this very roof were to smell out a poet in their midst, he would arouse the whole neighborhood and involve all of us in the same misunderstanding!" Giton, who was one of the gentlest of

din somn toți vecinii şi o s-o pățim. Ai milă şi adu-ți aminte de ceea ce s-a întâmplat la pinacotecă şi la baie.
N-am apucat să rostesc bine cuvintele acestea că s-a şi pornit să mă dojenească Giton, care era un băiat bun ca pâinea caldă. Mi-a arătat că nu fac bine certând un om mai în vârstă. El susținea că eu am uitat îndatoririle de gazdă şi că stric o masă pregătită cu atâta grijă. A adăugat şi alte vorbe blânde şi respectuoase, care se potriveau de minune cu frumusețea lui[6]…

beau în acest han, ar mirosì că-i pe-aici un poet, va ridicà pe toţi vecinii şi ne vor dà gata pe câteştrei dintr'odată. Aibi milă de noi şi gândeşte-te la ce-ai păţit în galeria de tablouri, sau la teatru». Giton care erà un copil foarte blând, mă ţinù de rău de cele ce vorbeam. Îmi spuse că nu fac bine ocărînd pe bătrâni şi că uitând în acelaş timp de îndatoririle ce aveam ca gazdă, ceeace făcusem prin bunătate, să nu stric prin nepoliteţă. Mai adăugă şi alte vorbe de măsură şi respect, care se potriveau bine cu frumuseţea lui.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

lads, took me to task for having spoken in that manner, denying that I did rightly in criticising my elders and at the same time forgetting my duties as host by offering an affront to one whom I had invited out of kindness. And much more, full of moderation and propriety, which was in exquisite keeping with his good looks.

[1] Regiune din Asia. Corespunde cu Transcaucazia actuală. Fazanul era prețuit ca od elicatesa rară în toată lumea mediteraneană antică.
[2] Biblica.
[3] Golfuri pe ţărmul Africii de Nord.
[4] Arbust asemănător cu scorţişoara.
[5] Vorbise Eumolpus. Poezia fusese moralizatoare, pentru că aşa cerea moda.
[6] Lacună în original.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCIV.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
EVMOLPVS AD GITONEM. "O felicem, inquit, matrem tuam, quae te talem peperit: macte uirtute esto. Raram fecit mixturam cum sapientia forma. Itaque ne putes te tot uerba perdidisse, amatorem inuenisti. Ego laudes tuas carminibus implebo. Ego paedagogus et custos, etiam quo non iusseris, sequar. Nec iniuriam Encolpius accipit:	"Happy the mother," cried Eumolpus, "who bore such a son as you! May your fortune be in keeping with your merit! Beauty and wisdom are rarely found mixed! And that you may not think that all your words are wasted, know that you have found a lover! I will fill my verses with your praise! I will act as your guardian and your tutor,	[Eumolpus către Giton] —Fericită mama care te-a făcut aşa cum eşti! Lăudat să fii, pentru asemenea virtute[1]! Rar se întâlneşte frumusețea amestecată cu înțelepciunea. Să nu crezi că ai aruncat nişte vorbe în vânt; în mine ai găsit un om care să te îndrăgească. Am să te proslăvesc mereu în versurile mele[2]. Eu îți voi fi şi dascăl, şi paznic, chiar dacă tu	«Ferice de mama care te-a născut astfel!» îi zise Eumolp. «Halal de-aşà virtute! Rar s'a întâmplat să văd o frumuseţe ca a ta unită cu aşà înţelepciune şi ca să nu crezi că ţi-ai pierdut în zadar vorbele în favoarea mea, iacă ai găsit în mine pe omul care te iubeşte! Te voiu proslăvì în versurile mele şi-ţi voiu fi învăţător şi paznic, urmându-

alium amat." Profuit etiam Eumolpo miles ille, qui mihi abstulit gladium; alioquin quem animum aduersus Ascylton sumpseram, eum in Eumolpi sanguinem exercuissem. Nec fefellit hoc Gitona. Itaque extra cellam processit, tanquam aquam peteret, iramque meam prudenti absentia extinxit. Paululum ergo intepescente saeuitia: "Eumolpe, inquam, iam malo uel carminibus loquaris, quam eiusmodi tibi uota proponas. Et ego iracundus sum, et tu libidinosus: uide, quam non conueniat his moribus. Puta

following you even when you bid me stay behind! Nor can Encolpius take offense, he loves another." The soldier who took my sword from me did Eumolpus a good turn, too; otherwise, the rage which I had felt against Ascyltos would have been quenched in the blood of Eumolpus. Seeing what was in the wind, Giton slipped out of the room, pretending he was going after water, and by this diplomatic retreat he put an end to my fury. Then, as my anger cooled, little by little, "Eumolpus," I said, "rather than have you entertain

n-o să-mi ceri să te ocrotesc. Encolpius n-o să se simtă jignit, căci iubeşte pe altul. Eumolpus a avut noroc cu acel soldat care îmi luase sabia. Altfel, necazul pe care-l avusesem pe Ascyltos l-aş fi înecat în sângele lui Eumolpus. Giton însă a băgat de seamă aceasta. De aceea a ieşit din odaie, spunând că merge să ceară apă, şi mi-a pototlit mânia printr-o plecare bine chibzuită.
—Eumolpus, am spus eu, mai bines a te aud vorbind în versuri decât să îndrugi asemenea ispitiri. Eu sunt țâfnos, iar tu eşti stricat: vezi

te chiar acolo unde nu-mi vei porunci. Encolpius nu se jigneşte de acest lucru, fiindcă iubirea-i e îndreptată în altă parte». Mult îi folosì lui Eumolp, soldatul care-mi luase sabia, altfel, mânia ce căpătasem împotriva lui Ascyltus, mi-aş fi stins-o în sângele lui. Giton băgă de seamă aceasta şi o şterse afară din cameră sub pretextul de a aduce apă. Prin lipsa lui la timp, potolì astfel mânia mea. Mai liniştindu-mă puțintel, grăii către Eumolp: «Prefer, Eumolp, să-mi vorbeşti chiar în versuri, dar să nu-ți mai dai pe față asemenea dorințe. Eu

igitur me furiosum esse, cede insaniae, id est, ocius foras exi". Confusus hac denuntiatione Eumolpus non quaesiit iracundiae causam, sed continuo limen egressus adduxit repente ostium cellae, meque nihil tale expectantem inclusit, exemitque raptim clauem et ad Gitona investigandum cucurrit. Inclusus ego suspendio uitam finire constitui. Et iam semicinctium stanti ad parietem spondae iunxeram ceruicesque nodo condebam, cum reseratis foribus intrat Eumolpus cum Gitone meque a fatali iam meta reuocat ad

designs of such a nature, I would even prefer to have you spouting poetry! I am hot-tempered and you are lecherous; see how uncongenial two such dispositions must be! Take me for a maniac, humor my malady: in other words, get out quick!" Taken completely aback by this onslaught, Eumolpus crossed the threshold of the room without stopping to ask the reason for my wrath, and immediately slammed the door shut, penning me in, as I was not looking for any move of that kind then, having quickly

bine că nu ne potrivim la fire. N-ai decât să mă socoteşti în smintit, dar dă-te bătut înaintea nebuniei, adică ieşi afară mai iute.
Această somație l-a zăpăcit pe Eumolpus. Nu m-a întrebat de ce m-am înfuriate, ci a ieşit din odaie, a închis pe neaşteptate uşa şi, luând la repezeală cheia cu el, a pornit-o în goanna după Giton.
Când m-am văzut întemnițat, am hotărât să mă spânzur şiş a sfârşesc astfel cu viața. Legasem cingătoarea de marginea de lemn a patului, pe care-l lipisem de perete, şi îmi vârâsem grumazul în laț,

sunt mânios şi tu eşti un om plin de pofte. Vezi şi tu că nu ne potrivim la obiceiuri. Socoate-mă deci că-s nebun şi cedează nebuniei mele, adică ieşi cât de iute afară!» Zăpăcit de aceasta amenințare, Eumolp, fără a mai cercetà pricina mâniei mele, trecù pragul, închise fără veste uşa şi închizându-mă astfel, pe când nu mă aşteptam la aşà ceva, luă cheia cu el şi dădù fuga să caute pe Giton. Fiind închis, hotărîi atunci să-mi curm vieața prin spânzurătoare. Dejà, apropiind patul de perete, legasem cingătoarea dela

lucem. Giton praecipue ex dolore in rabiem efferatus tollit clamorem, me utraque manu impulsum praecipitat super lectum: “Erras, inquit, Encolpi, si putas contingere posse, ut ante moriaris. Prior coepi; in Ascylti hospitio gladium quaesiui. Ego si te non invenissem, periturus per praecipitia fui. Et ut scias non longe esse quaerentibus mortem, specta inuicem quod me spectare uoluisti”. Haec locutus mercennario Eumolpi nouaculam rapit, et semel iterumque ceruice percussa ante pedes collabitur nostros. Exclamo ego attonitus,

removed the key, he hurried away in search of Giton. Finding that I was locked in, I decided to hang myself, and had already fastened my belt to the bedstead which stood alongside of the wall, and was engaged in fastening the noose around my neck, when the doors were unlocked and Eumolpus came in with Giton, recalling me to light when I was just about to turn the fatal goal-post! Giton was greatly wrought up and his grief turned to fury: seizing me with both hands, he threw me upon the bed. “If you think, Encolpius,” he

când s-a deschis uşa şi a intrat Eumolpus împreună cu Giton. Eram pe pragul morții când m-au readus ei la viață. Mai cu seamă Giton, înnebunit de durere, a scos un strigăt şi, împingându-mă cu amândouă mâinile, m-a azvârlit în pat:
-Gresesti, Encolpius, dacă îți închipui că o să mori tu întâi. Ți-am luat-o înainte: la Ascyltos în casă am căutat o sabie. Dacă nu te-aş fi întâlnit, mi-aş fi găsit sfârşitul într-o prăpastie. Şi ca să ştii că cei ce caută moartea o găsesc uşor, uită-te la ceea ce vroiai să privească alții.

salteà, şi-mi înnodam laţul de gât, când Eumolp şi Giton, descuind uşa, intrară şi mă rechemară la vieaţă dela sfârşitul fatal. Giton, mai ales, turburat din pricina durerii, mă luă în braţe ţipând şi mă aruncă pe pat. «Te înşeli, Encolpius, îmi zise el, dacă socoți că se poate întâmplà ca tu să mori întâiu: îți luasem eu înainte, căci pe când mă aflam la Acyltus, am căutat o sabie. Dacă nu te găseam, aveam de gând să mă arunc într’o prăpastie, şi ca să te conving că moartea nu-i departe de cei ce o caută, priveşte şi tu la rându-ți

secutusque labentem codem ferramento ad mortem uiam quaero. Sed neque Giton ulla erat suspicione uulneris laesus, neque ego ullum sentiebam dolorem. Rudis enim nouacula et in hoc retusa, ut pueris discentibus audaciam tonsoris daret, instruxerat thecam. Ideoque nec mercennarius ad raptum ferramentum expauerat, nec Eumolpus interpellauerat mimicam mortem.

shrieked, "that you can contrive to die before I do, you're wrong! I thought of suicide first. I hunted for a sword in Ascyltos' house: I would have thrown myself from a precipice if I had not found you! You know that Death is never far from those who seek him, so take your turn and witness the spectacle you wished to see!" So saying, he snatched a razor from Eumolpus' servant, slashed his throat, once, twice, and fell down at our feet! I uttered a loud cry, rushed to him as he fell, and sought the road to death by the same steel;

După ce a isprăvit de vorbit, Giton a smuls briciul de la slujitorul cu simbrie[3] al luiEumolpus. Şi-a înfipt briciul în gât de două ori şi s-a prăbuşit la picioarele noastre. Eu am țipat înspăimântat şi, aruncându-mă peste el, am încercat să mă omor cu acelaşi brici. Dar Giton nu avea nici urmă de rană, iar eu nu simțeam nici o durere. În teaca slujitorului fusese un brici grosolan şi tocit într-adins, bun pentru băieții care învață meseria de bărbier. De aceea nici slujitorul nu se înspăimântase când îi smulsese Giton briciul, nici

ceeace voiai să mă faci să privesc!» Zicând acestea, smulse un briciu de ras dela servitorul lui Eumolp şi lovindu-se cu el de două ori peste gât, căzù la picioarele noastre. Înmărmurit, scosei un strigăt şi aruncându-mă asupra lui Giton, care zăceà jos, căutai şi eu să mă ucid cu acelaş instrument. Dar nici Giton n'aveà cea mai mică urmă de rănire, nici eu nu simții nici o durere, căci briciul de ras erà neascuțit şi tocit cu scopul de a învăța pe ucenici la ras şi apoi mai erà vârît şi într'o teacă. Din pricina aceasta nici servitorul

Giton, however, showed not the faintest trace of any wound, nor was I conscious of feeling any pain. The razor, it turned out, was untempered and dull and was used to imbue boy apprentices with the confidence of the experienced barber. Hence it was in a sheath and, for the reason given above, the servant was not alarmed when the blade was snatched nor did Eumolpus break in upon this farcical death scene.	Eumolpus nu întrerupsese această comedie a sinuciderii.	nu se înspăimântase când i-se smulsese briciul, nici Eumolp nu sărise ca să împiedice această moarte de comedie.

[1] Parodiere a unei formule şi a unor idei care apar de mai multe ori în *Eneida* lui Vergiliu.

[2] Iarăşi parodie a celebrului pasaj din *Eneida* (IX), în care Vergiliu elogiază pe Nisus şi pe Eurial, făgăduindu-le că le va consacra memoria în versuri nemuritoare.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

[3] În original, *mercennarius*—slujitor liber (nu sclav) care se angaja pe o anumită simbrie la cineva. Faptul că Eumolpus avea un asemenea slujitor nu este surprinzător. Ne miră însă că el n-a apărut până acum în roman: unde era acest slujitor când Eumolpus cutreiera neajutorat prin baia publică sau când el a închis, în grabă, pe Encolpius cu cheia în cameră? În schimb, acest slujitor va mai apărea în capitolele următoare.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCV.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Dum haec fabula inter amantes luditur, deuersitor cum parte cenulae interuenit, contemplatusque foedissimam uolutationem iacentium: “Rogo, inquit, ebrii estis, an fugitiui, an utrumque? Quis autem grabatum illum erexit, aut quid sibi uult tam furtiua molitio? Vos mehercules ne mercedem cellae daretis,	The landlord made his appearance with a part of our little supper, while this lover’s comedy was being enacted and, taking in the very disorderly spectacle which we presented, lying there and wallowing as we were, “Are you drunk,” he demanded, “or are you runaway slaves, or both? Who turned up that bed there? What’s the	În timp ce se juca această poveste sentimental, ca la teatru, se arătă hangiul cu unul dintre felurile noastre de mâncare în mână şi, uitându-se la svarcileala noastră scârboasă—căci încă ne mai tăvăleam pe podea—strigă: —Nu vă supărați că vă întreb, dar sunteți beți sau sclavi fugiți, ori şi una, şi alta? Cine a ridicat în văzduh patul ăla	Pe când noi, cei doi iubiţi, jucam această farsă, iată că vine hangiul, aducându-ne o parte din mâncare, şi privind în ce chip josnic ne rostogoleam pe jos: «Ce, ne zise, sunteţi beţi, fugari, sau şi una şi alta? Cine a ridicat patul acela, şi ce înseamnă această pregătire tainică? Zău, nu cumva, ca să nu-mi plătiţi chiria camerei, aţi voit să

fugere nocte in publicum uoluistis. Sed non impune. Iam enim faxo sciatis non uiduae hanc insulam esse sed Marci Mannicii". Exclamat Eumolpus: "Etiam minaris?"; simulque os hominis palma excussissima pulsat. Ille tot hospitum potionibus liber urceolum fictilem in Eumolpi caput iaculatus est, soluitque clamantis frontem, et de cella se proripuit, Eumolpus contumeliae impatiens rapit ligneum candelabrum, sequiturque abeuntem, et creberrimis ictibus supercilium suum uindicat. Fit concursus familiae

meaning of all these sneaking preparations? You didn't want to pay the room-rent, you didn't, by Hercules, you didn't; you wanted to wait till night and run away into the public streets, but that won't go here! This is no widow's joint, I'll show you that; not yet it ain't! This place belongs to Marcus Manicius!" "So you threaten, do you'?" yelled Eumolpus, giving the fellow a resounding slap in the face. At this, the latter threw a small earthenware pitcher, which had been emptied by the draughts of successive guests, at Eumolpus' head, and cut

sau ce vrea să însemne toată vânzoleala asta făcută pe furiş? Pe Hercule, voiaţi s-o ştergeţi în noaptea asta ca să nu-mi plătiţi chiria pentru odaie! Lasă, o să vedeţi voi că de fapt clădirea asta nu este a unei văduve, ci a lui Mărcuş Mannicius.
Eumolpus zbieră:
—Mai şi ameninţi?
Şi totodată trânti o palmă zdravănă pe obrazul omului. Hangiul, întărit de paharele pe care le dăduse duşcă împreună cu muşteriii, a azvârlit în capul lui Eumolpus un ulcior de pământ, care a crăpat fruntea acestuia. Apoi,

fugiţi pe-acì încolo în timpul nopţii? N'aveţi să faceţi nepedepsiţi aşà ceva, căci vă voiu face să ştiţi că această casă nu-i a unei văduve, ci a lui Marcus Manicius!»
«Îndrăzneşti să ne ameninţi?» îi strigă Eumolp şi-i dădù în acelaş timp o palmă sdravănă. Celălalt însă, svârlì în capul poetului un ulcior de pământ, golit de băuturile atâtor oaspeţi, şi crăpându-i fruntea, pe când el strigà cât îi luà gura, o şterse afară din cameră. Eumolp, neputând să rabde ocara, puse mâna pe un sfeşnic de lemn şi luându-se după fugar, îi dădù lovituri

hospitumque ebriorum frequentia. Ego autem nactus occasionem uindictae Eumolpum excludo, redditaque scordalo uice sine aemulo scilicet et cella utor et nocte.
Interim coctores insulariique mulcant exclusum, et alius ueru extis stridentibus plenum in oculos eius intentat, alius furca de carnario rapta statum proeliantis componit. Anus praecipue lippa, sordidissimo praecincta linteo, soleis ligneis imparibus imposita, canem ingentis magnitudinis catena trahit instigatque in

open the forehead of his cursing adversary: then he skipped out of the room. Infuriated at such an insult. Eumolpus snatched up a wooden candlestick, ran in pursuit of his retreating foeman, and avenged his broken head with a shower of blows. The entire household crowded around, as did a number of drunken lodgers, but I seized this opportunity of retaliating and locked Eumolpus out, retorting his own trick upon the quarrelsome fellow, and found myself without a rival, as it were, able to enjoy my

în vreme ce Eumolpus răcnea cât putea, el s-a năpustit afară din odaie. Eumolpus, înfuriat din pricina jignirii suferite, a pus mâna pe un candelabru de lemn, a luat-o pe urmele fugarului şi şi-a răzbunat sprânceană, cărând la lovituri pe spinarea hangiului. Sclavii şi muşteriii beți s-au îmbulzit din toate părțile. Eu am găsit astfel prilejul să mă răzbun şi am închis uşa după Eumolpus. L-am răsplătit pe zurbagiu cum se cuvenea şi m-am bucurat fără potrivnic de odaie şi de noapte.
Între timp, bucătarii şi feluriți locatari l-au muiat straşnic pe

peste lovituri, răsbunându-şi astfel fruntea-i rănită. Slugile dela han şi un mare număr de muşterii beţi se strânseră atunci în juru-le. Cât despre mine, ivindumi-se prilej de răsbunare, lăsai afară pe Eumolp, plătindu-i la rându-mi, acestui afemeiat, cu aceeaş monedă, căci vream să mă folosesc singur şi de cameră şi de plăcerile nopţii. În vremea aceasta bucătarii şi chiriaşii hanului se năpustiseră asupra lui Eumolp, care se găsià dat afară şi unul erà să-i bage în ochi o frigare plină cu friptură sfârâitoare, pe când un altul, smulgând un cârlig de care se

Eumolpon. Sed ille candelabro se ab omni periculo uindicabat.

room and my night's pleasure as well. In the meantime, Eumolpus, locked out as he was, was being very roughly handled by the cooks and scullions of the establishment; one aimed a spitful of hissing-hot guts at his eyes; another grabbed a two-tined fork in the pantry and put himself on guard. But worst of all, a blear-eyed old hag, girded round with a filthy apron, and wearing wooden clogs which were not mates, dragged in an immense dog on a chain, and "sicked" him upon Eumolpus, but he beat off all attacks with his candlestick.

Eumolpus. Unul umbla să-I vâre în ochi o frigare plină de măruntaie care încă sfârâiau, altul punea mâna pe o furcă de măcelărie şi se pregătea de luptă. Cea mai înverşunată era o babă urduroasă, închisă cu un şorţ cumplit de soios şi încălţată cu nişte papuci desperecheați. Țara de lanț un dulău cât toate zilele şi-l asmuțea împotriva lui Eumolpus. Dar el se apăra de toate primejdiile cu ajutorul candelabrului său.

agaţă carnea, luase poziţia unui luptător. Mai ales o babă urduroasă şi încinsă cu un şorţ soios, în picioare cu un papuc mai mare şi altul mai mic, adusese de lanţ un câine enorm, şi-l asmuţià asupra lui Eumolp. El însă, înarmat cu sfeşnicul, se apără bine contra tuturor primejdiilor. Noi vedeam toate printr'o crăpătură, pe care o făcuse puţin mai 'nainte Eumolp, forţând toarta uşii. Eu mă bucuram de loviturile ce primea.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCVI.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Videbamus nos omnia per foramen ualuae, quod paulo ante ansa ostioli rupta laxauerat, fauebamque ego uapulanti. Giton autem non oblitus misericordiae suae reserandum esse ostium succurrendumque periclitanti censebat. Ego durante adhuc iracundia non continui manum, sed caput miserantis stricto acutoque articulo	We took in the entire performance through a hole in the folding-doors: this had been made but a short time before, when the handle had been broken and jerked out, and I wished him joy of his beating. Giton, however, forgetting everything except his own compassion, thought we ought to open the door and succor Eumolpus, in his	Vedeam toate acestea printr-o crăpătură pe care Eumolpus, rupând broasca, o căscase în uşă puțin mai înainte. Eu mă bucuram că Eumolpus mănâncă bătaie, dar Giton, milos ca întotdeauna, dorea să deschidem uşa şi să dăm ajutor celui primejduit. Cum necazul nu-mi trecuse încă, nu mi-am putut stăpâni mânia şi am tras câțiva pumni	Giton însă, ca să nu-şi uite de mila ce-l apucase, erà de părere că trebuie să deschidem uşa şi să venim în ajutorul primejduitului. Eu, plin încă de mânie, nu mă mai putui ține, şi-l pocnii în cap, pe când cereà astfel milă, cu un ghiont repede şi îndesat, de se rostogolì pe pat, plângând. Privind când cu un ochiu, când cu altul pe gaura

percussi. Et ille quidem flens consedit in lecto. Ego autem alternos opponebam foramini oculos iniuriaque Eumolpi uelut quodam cibo me replebam aduocationemque commendabam, cum procurator insulae Bargates a cena excitatus a duobus lecticariis mediam rixam perfertur; nam erat etiam pedibus aeger. Is ut rabiosa barbaraque uoce in ebrios fugitiuosque diu perorauit, respiciens ad Eumolpon: "O poetarum, inquit, disertissime, tu eras? Et non discedunt ocius nequissimi serui manusque continent a

peril; but being still angry, I could not restrain my hand; clenching my fist, I rapped his pitying head with my sharp knuckles. In tears, he sat upon the bed, while I applied each eye in turn, to the opening, filling myself up as with a dainty dish, with Eumolpus' misfortunes, and gloating over their prolongation, when Bargates, agent for the building, called from his dinner, was carried into the midst of the brawl by two chair-men, for he had the gout. He carried on for some time against drunkards and fugitive slaves, in a savage

zdraveni în capul milosului. El a izbucnit în lacrimi şi s-a întins pe pat. Eu însă puneam când un ochi, când celălalt la crăpătură şi mă bucuram de bătaia trasă lui Eumolpus că de-o mâncare gustoasă. Îl sfătuiam să strige după ajutor, când administratorul casei[1], unul numit Bargates[2], pe care gălăgia îl sculase de la masă, se ivi în mijlocul harţei pe o lectică purtată de doi sclavi, căci era bolnav de picioare[3] şi nu putea să umble. Ăsta, dup ace a rostit o lungă cuvântare îndreptată împotriva beţivilor şi sclavilor fugiţi, cu un glas mânios şi barbar, uitându-se

uşii, mă săturam ca dintr'o hrană de ocara lui Eumolp, recomandându-i să-şi cheme şi pe cineva în ajutor, când iată că Bargates, supraveghetorul cartierului, apărù în mijlocul certei, adus fiind pe o litieră, căci erà bolnav de picioare. Cu un glas turbat şi barbar peroră el multă vreme contra beţivilor şi a sclavilor fugiţi, când, dând cu ochii de Eumolp: «O, tu erai, tu cel mai bun dintre poeţi?» îi zise. «Şi aceşti sclavi netrebnici nu se cară mai repede şi nu se lasă de scandal?
*

rixa?" <. . .> [BARGATES PROCVRATOR AD EVMOLPVM]: "Contubernalis mea mihi fastum facit. Ita, si me amas, maledic illam versibus, ut habeat pudorem".	tone and with a barbarous accent, and then, looking around and catching sight of Eumolpus, "What," he exclaimed, "are you here, nay prince of poets? and these damned slaves don't scatter at once and stop their brawling!" (Then, whispering in Eumolpus' ear,) "My bedfellow's got an idea that she's finer-haired than I am; lampoon her in a poem, if you think anything of me, and make 'er ashamed."	către Eumolpus, a bolborosit: —De tine era vorba, de tine, care eşti cel mai talentat dintre poeţi? Nu se cară odată mai iute sclavii ăştia ticăloşi şi nu se lasă gâlceavă[4]?... [Bargates către Eumolpus:] —Prietena mea face mofturi. D-aia, dacă mă iubeşti, fă nişte versuri în care s-o batjocoreşti, ca să i se facă ruşine[5]…	Femeia mea face nazuri şi deaceea te rog, batjocoreşte-o în versuri, ca să-i fie ruşine!»

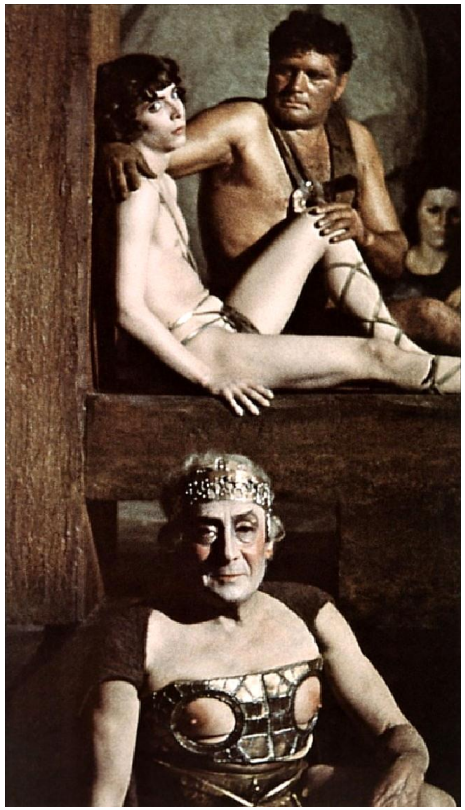
[1] În original, *procurator insulae*—sclav însărcinat cu paza şi întreţinerea proprietăţilor stăpânului său. Se vede clar că era sclav, pentru că el îşi numeşte soţia *contubernalis*.

[2] Nume semitic: cf. *Barca* (nume cartaginez, purtat de Hamilicar, tatăl lui Hannibal).

[3] Adică suferea de podagră.

[4] Lacună în original.

[5] Lacună în original.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCVII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Dum Eumolpus cum Bargate in secreto loquitur, intrat stabulum praeco cum seruo publico aliaque sane modica frequentia; facemque tumosam magis quam lucidam quassans haec proclamauit: "Puer in balneo paulo ante aberrauit, annorum circa XVI, crispus, mollis, formosus, nomine Giton. Si quis eum reddere	Eumolpus was speaking privately with Bargates, when a crier attended by a public slave entered the inn, accompanied by a medium-sized crowd of outsiders. Waving a torch that gave out more smoke than light, he announced: "Strayed from the baths, a short time ago, a boy about sixteen years of age, curly headed, a minion,	În vreme ce Eumolpus stătea de vorbă în taină cu Bargates, a pătruns în han un crainic împreună cu un sclav public[1] şi cu o ceată de oameni destul de numeroasă; scuturând o torță care răspândea mai mult fum decât lumină, el a rostit cu glas puternic vorbele următoare: —La baie s-a pierdut cu puțin mai înainte un copil în	Pe când Eumolp stăteà de-o parte, de vorbă cu Bargates, îşi făcură apariţia în han, un pristav însoţit de un sclav al oraşului, şi de o suită puţin numeroasă. Scuturând o torţă, cari răspândià mai mult fum decât lumină, sclavul pronunţă cu glas tare aceste cuvinte: «S'a pierdut, cu puţin înainte, la baie, un copil cam de vreo

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

aut commonstrare uoluerit, accipiet nummos mille". Nec longe a praecone Ascyltos stabat amictus discoloria ueste, atque in lance argentea indicium et fidem praeferebat. Imperaui Gitoni ut raptim grabatum subiret annecteretque pedes et manus institis, quibus sponda culcitam ferebat, ac sic ut olim Vlixes pro arieti adhaesisset, extentus infra grabatum scrutantium eluderet manus. Non est moratus Giton imperium, momentoque temporis inseruit uinculo manus et Vlixem astu simillimo uicit.

handsome, answers to the name of Giton. One thousand sesterces reward will be paid to anyone bringing him back or giving information as to his whereabouts." Ascyltos, dressed in a tunic of many colors, stood not far from the crier, holding out a silver tray upon which was piled the reward, as evidence of good faith. I ordered Giton to get under the bed immediately, telling him to stick his hands and feet through the rope netting which supported the mattress, and, just as Ulysses of old had clung to the ram, so he, stretched out beneath

vârstă de circa şaisprezece ani, cu părul creț, moale, frumos la chip. Răspunde la numele de Giton. Dacă cineva îl adduce înapoi sau ni-l arată, primeşte o mie de sesterți.
Ascyltos stătea pe lângă crainic îmbrăcat într-o mantă pestriță şi ținea întinsă în mână o farfurie de argint pe care se aflau semnalmentele şi banii făgăduiți. I-am poruncit lui Giton să se bage la iuțeală sub pat, să-şi lege mâinile şi picioarele cu chingile stinghiilor care susțineau salteaua şi, precum se agățase odinioară Ulise de

şasesprezece ani, delicat, frumos, cu părul creț şi cu numele de Giton. Oricine va voi să-l dea înapoi, sau să arate unde este, va primì ca răsplată o mie de sesterții».
Nu departe de pristav stăteà Ascyltus, îmbrăcat într'o haină ieşită de soare şi ținând pe o farfurie de argint răsplata făgăduită. Atunci poruncii lui Giton ca numaidecât să se vâre sub pat, şi băgându-şi mâinile şi picioarele sub cingătoarele saltelei, întocmai cum odinioară Ulise se vârîse sub berbecele Cyclopului, tot aşà şi el, să steà întins sub pat, ca

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Ego ne suspicioni relinquerem locum, lectulum uestimentis impleui uniusque hominis uestigium ad corporis mei mensuram figuraui.
Interim Ascyltos ut pererrauit omnes cum uiatore cellas, uenit ad meam, et hoc quidem pleniorem spem concepit, quo diligentius oppessulatas inuenit fores. Publicus uero seruus insertans commissuris secures claustrorum firmitatem laxauit. Ego ad genua Ascylti procubui, et per memoriam amicitiae perque societatem

the mattress, would evade the hands of the hunters. And Giton did not hesitate at obeying this order, but fastened his hands in the netting for a moment, outdoing Ulysses in his own cunning! For fear of leaving room for suspicion, I piled covers upon my pallet, leaving the impression of a single person of my own stature. Meanwhile Ascyltos, in company with the magistrate's servant, had ransacked all the rooms and had come at last to mine, where he entertained greater hopes of success, because he

berbecul său, să se întindă sub culcuşul meu şi, dacă Ascyltos şi ai săi vor căuta peste tot, să se ferească de mâinile lor. Giton n-a zăbovit şi, ascultându-mi ordinul, şi-a legat mâinile în chingi cât ai clipi din ochi. L-a întrecut astfel până şi pe Ulise în şiretenie. La rândul meu, ca să nu las loc pentru vreo bănuială, am umplut pătucul cu boarfe de tot soiul şi am lăsat urma unui singur om, cu un trup ca de măsura mea. Între timp, Ascyltos, după ce cutreierase toate odăile împreună cu slujitorul crainicului, a ajuns la a mea.

să scape din mâinile celor cari îl căutau. Giton n'aşteptă să-l mai poftesc odată, ci numaidecât, vârîndu-şi mâinile sub legăturile saltelei, biruì chiar pe Ulise în viclenia-i la fel cu a lui. Cât despre mine, ca să nu dau loc la vreo bănuială, umplui pătucul cu veşmintele mele, şi-l făcui să poarte urma unui singur om, după măsura corpului meu. În vremea aceasta, Ascyltus, după ce cutreerase toate camerele, împreună cu funcţionarul public, ajunse şi la a mea, fiind cu atât mai plin de speranţă, cu cât găsì uşa

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

miseriarum petii, ut saltem ostenderet fratrem. Immo ut fidem haberent fictae preces: "Scio te, inquam, Ascylte, ad occidendum me uenisse. Quo enim secures attulisti? Itaque satia iracundiam tuam: praebeo ecce ceruicem, funde sanguinem, quem sub praetextu quaestionis petisti". Amolitur Ascyltos inuidiam et se uero nihil aliud quam fugitiuum suum dicit quaerere, mortem nec hominis concupisse nec supplicis, utique eius quem post fatalem rixam habuit carissimum.

found the doors carefully barred. The public slave loosened the bolts by inserting the edge of his ax in the chink. I threw myself at Ascyltos' feet, begging him, by the memory of our friendship and our companionship in suffering, to show me my "brother," safe and sound, and furthermore, that my simulated prayers might carry conviction, I added, "I know very well, Ascyltos, that you have come here seeking my life. If not, why the axes?
"Well, fatten your grudge,

Trăgea mari speranțe, fiindcă găsise usa zăvorâtă.
Sclavul public, vârând securea printre crăpături, a fărâmat zăvorul. Eu m-am aruncat la picioarele lui Ascyltos şi, în amintirea prieteniei şi a nenorocirilor pe care le înfruntasem amândoi, i-am cerut ca măcar să-mi arate fratele. Ca să aibă încredere în rugămințile mele prefăcute, i-am spus:
—Ştiu, Ascyltos, că ai venit să mă ucizi. Căci, altfel, de ce ai fi adus securile? Satură-ți mania: iată, îți întind gâtul meu, varsă sângele pe care ai venit să-l cauți cub cuvânt să

încuiată cu îngrijire. Sclavul public vârînd securea-i în ţâţână, îi sparse încuietoarea. Eu căzui atunci la picioarele lui Ascyltus, şi-l rugai în amintirea prieteniei şi a tovărăşiei nenorocirilor, ce îndurasem împreună, să mă lase să mai îmi văd tovarăşul de iubire. Ba, ca rugăciunile prefăcute să aibă mai mult crezământ: «Ştiu, Ascyltus, îi zisei, că tu ai venit să mă omori, căci de ce ai adus aceste securi? Mulţumeşte-ţi dar mânia: iacă îţi ofer gâtul meu şi varsă sângele după care umbli, sub cuvânt că ai de căutat ceva!» Mânia lui

then! Here's my neck! Pour out that blood you seek to shed under pretext of a search!" Ascyltos repelled this suspicion, affirming that he sought nothing except his own fugitive and desired the death of neither man nor suppliant, and least of all did he wish to harm one whom, now that their quarrel was over, he regarded as his dearest friend.	faci o anchetă. Ascyltos a respins învinuirea de ură şi a spus că el nu vrea nimic altceva în afară de fugarul său, că el n-a dorit niciodată moartea nimănui şi cu atât mai puțin a unui ins care se roagă şi pe care l-a îndrăgit foarte mult, în ciuda unei gâlcevi fatale.	Ascyltus potolindu-se, el îmi spuse că nu caută nimic altceva decât pe copilul fugar, şi că nu doreşte moartea unui om mai ales când acesta se roagă, fiindu-i el un amic foarte scump chiar după cearta fatală.

[1] Poliția oraşelor antice era asigurată în mare parte de sclavi publici, cumpărați de cetatea respectivă.

XCVIII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
At non seruus publicus tam languide agit, sed raptam cauponi harundinem subter lectum mittit, omniaque etiam foramina parietum scrutatur. Subducebat Giton ab ictu corpus, et reducto timidissime spiritu ipsos sciniphes ore tangebat. <. . .> Eumolpus autem, quia effractum ostium cellae neminem poterat excludere,	The public servant, however, was not derelict in the performance of his duty for, snatching a cane from the innkeeper, he poked underneath the bed, ransacking every corner, even to the cracks in the wall. Twisting his body out of reach, and cautiously drawing a full breath, Giton pressed his mouth against the	Dar sclavul public nu s-a purtat şi el tot atât de blând, ci, apucând bățul cârciumarului, l-a îndesat sub pat şi a scotocit peste tot, chiar şi în găurile făcute în zid. Giton se păzea de lociturişi, ținându-şi înspăimântat răsuflarea, îşi vâra gura până şi printre ploşnițe[1]... Eumolpus, însă, văzând că uşa spartă nu mai putea să	Sclavul oraşului nu fu însă aşa de moale, ci cu o nuià pe care o luase dela hangiu, scotocì pe sub pat şi chiar prin toate găurile pereţilor. Giton îşi ferià trupul de lovituri şi ţinându-şi cu frică răsuflarea, înghiţià chiar şi pleoşniţele. * Eumolp însă, de îndată ce ei plecară, profitând de faptul

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

irrumpit perturbatus et: “Mille, inquit, nummos inveni; iam enim persequar abeuntem praeconem, et in potestate tua esse Gitonem meritissima proditione monstrabo”. Genua ego perseuerantis amplector, ne morientes uellet occidere, et: “Merito, inquam, excandesceres si posses proditum ostendere. Nunc inter turbam puer fugit, nec quo abierit suspicari possum. Per fidem, Eumolpe, reduc puerum et uel Ascylto redde”. Dum haec ego iam credenti persuadeo, Giton collectione spiritus plenus ter

very bugs themselves. (The pair had scarcely left the room) when Eumolpus burst in in great excitement, for the doors had been broken and could keep no one out. “The thousand sesterces are mine,” he shouted, “I’ll follow that crier out and tell him Giton is in your power, and it will serve you right, too!” Seeing that his mind was made up, I embraced his knees and besought him not to kill a dying man. “You might have some reason for being excited,” I said, “if you could produce the missing boy, but you cannot, as the thing

împiedice pe nimeni să intre în odaie, dădu năvală înăuntru tulburat şi strigă:
—M-am şi făcut cu o mie de sesterți; acum alerg după crainic şi, ca să-ți răsplătesc cum meriți trădarea, îi arăt că Giton se află în mâinile tale. m-am repezit şi am început să-I îmbrățişez genunchii şiş a-l rog să nu omoare doi muribunzi, dar Eumolpus rămase neînduplecat. Atunci am strigat:
—Pe bună dreptate te-ai înfierbânta dacă ai putea să-l arăți pe cel pe care doreşti să-l predai. Însă el a luat-o la goanna prin mulțime şi nici

că prin uşa cu încuietoarea spartă puteà intrà oricine, dădù năvală înăuntru, foarte agitat şi zise: «Am câştigat cei o mie de sesterți: iacă am să dau fuga după pristavul care a plecat şi-i voiu arătà, trădându-te, după cum foarte bine meriți, că Giton e în stăpânirea ta»! Îi îmbrățişai genunchii, pe când el o țineà înainte în hotărîrea-i, rugându-l să nu ucidă pe nişte oameni cari erau aproape să moară. «Ai aveà dreptate, îi zisei, să te mânii, dacă ai puteà s’arăți unde-i ce-l ce s’a pierdut, dar acum copilul s’a făcut nevăzut prin

continuo ita sternutauit, ut grabatum concuteret. Ad quem motum Eumolpus conuersus saluere Gitona iubet. Remota etiam culcita uidet Vlixem, cui uel esuriens Cyclops potuisset parcere. Mox conuersus ad me: "Quid est, inquit, latro? Ne deprehensus quidem ausus es mihi verum dicere. Immo ni deus quidam humanarum rerum arbiter pendenti puero excussisset indicium, elusus circa popinas errarem." Giton longe blandior quam ego, primum araneis oleo madentibus vulnus, quod in supercilio factum erat,

stands now, for he escaped into the crowd and I have not even a suspicion as to where he has gone! Get the lad back, Eumolpus, for heaven's sake, even if you do restore him to Ascyltos!" I had just succeeded in persuading him to believe all this when Giton, nearly suffocated from holding his breath, suddenly sneezed three times, and shook the bed. Eumolpus turned at the commotion. "Hello, Giton," he exclaimed, "glad to see you!" Then he turned back the mattress and discovered an Ulysses who even a ravenous Cyclops

măcar nu bănuiesc încotro a pornit-o. pe cinstea mea, Eumolpus, adu băiatul şi poți să-l dai şi lui Ascyltos.
Era gata să mă creadă, când Giton, care nu putea să mai răsufle, a strănutat de trei ori la rând, de-a zguduit patul. După zgâlțâitura aceasta, Eumolpus s-a întors şi i-a urât noroc lui Giton.
După ce a îndepărtat salteaua, a dat de bietul meu Ulise, de care s-ar fi milostivit şi un ciclop flămând. Apoi, întorcându-se spre mine, a început să mă dojenească:
—Ce înseamnă asta, talhare? Prins asupra faptului, ai mai

mulţime şi nu-mi pot da cu socoteala încotro s'a dus. Zău, Eumolp, adu-l pe copil înapoi, de-ar fi să-l redai chiar şi lui Ascyltus!» Pe când căutam să-l conving şi el aproape mă credeà, Giton nemaiputându-şi ţine răsuflarea, strănută de trei ori pe rând aşà de tare, încât zguduì patul. «Să-ţi fie de bine», zise Eumolp, întorcându-se la această mişcare, şi dând la o parte salteaua, văzù un Ulise pe care chiar Cyclopul înfometat l'ar fi cruţat. «Cum, tâlharule, zise, întorcându-se apoi spre mine, nici chiar când eşti

coartavit. Mox palliolo suo laceratam mutavit vestem, amplexusque iam mitigatum, osculis tanquam fomentis aggressus est et: "In tua, inquit, pater carissime, in tua sumus custodia. Si Gitona tuum amas, incipe velle servare. Vtinam me solum inimicus ignis hauriret aut hibernum invaderet mare. Ego enim omnium scelerum materia, ego causa sum. Si perirem, conveniret inimicis." <. . .>

might have spared; thereupon, he faced me, "You robber," said he, "what does all this mean? You hadn't the nerve to tell me the truth even when you were caught! If the god, that umpires human affairs hadn't forced a sign from this boy as he hung there, I would be wandering from one pot-house to another, like a fool!" (But) Giton was far more tactful than I: first of all, he dressed the cut upon Eumolpus' forehead, with spider's web soaked in oil; he then exchanged the poet's torn clothing for his own cloak;

avut îndrăzneala să mă minți de la obraz! Ba chiar, dacă vreun zeu care judecă treburile omeneşti nu l-ar fi silit pe copilul ăsta spânzurat să se dea de gol, aş fi alergat ca un prost prin cârciumi în căutarea lui…
Giton, care era mult mai priceput să linguşească decât mine, mai întâi a oblojit rană de la sprânceana lui Eumolpus cu pânză de păianjen muiată în untdelemn. Apoi a schimbat mănătăluța sa cu haina sfâşiată a acestuia şi, îmbrățişându-l pe Eumolpus, acum îmblânzit, l-a copleşit cu

prins nu îndrăzneşti să-mi spui adevărul? Dacă un zeu, care judecă lucrurile omeneşti, n'ar fi dat de gol pe acest copil, aş umblà acum păcălit, prin toate cârciumile după el».
*
Giton însă, mult mai linguşitor ca mine, începù mai întâiu a-i pansà rana dela frunte cu pânze de păianjen, înmuiate în untdelemn, pe urmă, în locul hainei sfâşiate a poetului, el îi dădù mănătăluța lui şi îmbrățisându-l, pe când el începeà să se linişteascà, îi dădù mereu la sărutări, ca un

this done, he embraced the old gentleman, who was already somewhat mollified, and poulticed him with kisses. “Dearest of fathers,” he cried, “we are entirely in your hands! In yours alone! If you love your Giton, do your best to save him. Would that some cruel flame might devour me, alone, or that the wintry sea might swallow me, for I am the cause for all these crimes. Two enemies would be reconciled if I should perish!” (Moved by our troubles, but particularly stirred by Giton’s caresses, “You are fools,” exclaimed

sărutări, care erau pentru acela un fel de balsam:
—Draga tată, exclamă Giton, suntem în paza ta! Dacă ți-e drag Giton al tău, scapă-l de primejdie. O, de m-ar fi nimicit focul cel vrăjmaş ori de m-ar fi înghițit marea cea furtunoasă! Căci eu sunt prilejul tuturor fărădelegilor, eu sunt pricina lor. Dacă aş pieri, s-ar împăca doi duşmani.

fel de leac, zicându-i: «O, tată scump, sub paza, sub paza ta ne punem acum. Dacă iubeşti pe Giton al tău, cată de-l scapă. O, de-ar fi dat zeii să mă fi înghiţit focul sau marea cea furtunoasă, numai pe mine, ca unul ce sunt pricina şi prilejul tuturor crimelor, căci prin moarte-mi, s’ar fi împăcat aceşti doi duşmani de-acum!» (Eumolp se îmblânzeşte în cele din urmă şi-i iartă).

*

«Eu, zise el, aşà am trăit întotdeauna şi peste tot m’am folosit de cea din urmă zi, ca şi cum n’aveam să mai văd

Eumolpus, “you certainly are: here you are gifted with talents enough to make your fortunes and you still lead a life of misery, and every day you bring new torments upon yourselves, as the fruits of your own acts!)”		pe cea următoare».

[1] Lacună în original. În pasajul care lipseşte, Petroniu a narat, cu siguranță, plecarea anchetatorilor, după ce nu izbutiseră să-l descopere pe Giton.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

XCIX.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
EVMOLPVS: "Ego sic semper et ubique vixi, ut ultimam quamque lucem tanquam non redituram consumerem". <. . .> Profusis ego lacrimis rogo quaesoque, ut mecum quoque redeat in gratiam: neque enim in amantium esse potestate furiosam aemulationem. Daturum tamen operam ne aut dicam	"I have always and everywhere lived such a life that each passing day was spent as though that light would never return; (that is, in tranquillity! Put aside those thoughts which worry you, if you wish to follow my lead. Ascyltos persecutes you here; get out of his way. I am about to start for foreign parts, you	[Eumolpus:] —Eu am trăit totdeauna şi în orice loc, ca şi cum mi-aş petrece cea din urmă zi dintr-o viaţă[1] care n-ar mai reveni niciodată[2]… Cu faţa scăldată în şiroaie de lacrimi, îl rog şi-l implor să-mi încredinţeze din nou prietenia lui, căci nu stă în puterea îndrăgostiţilor să-şi stapanaeasca izbucnirile de	(Eumolp, având să facă o călătorie depărtată, îi poftește, de vor, să plece împreună). Vărsând lacrămi, rugai şi conjurai pe Eumolp să se împace din nou cu mine, căci nu-i în puterea celor ce iubesc, de a-şi stăpânì pornirea turbată a geloziei. Îmi voiu da totuş silinţa de-a nu mai zice sau face ceva, ce l'ar puteà jignì. El, ca un cunoscător deplin al

aut faciam amplius, quo possit offendi. Tantum omnem scabitudinem animo tanquam bonarum artium magister deleret sine cicatrice." Incultis asperisque regionibus diutius nives haerent, ast ubi aratro domefacta tellus nitet, dum loqueris, levis pruina dilabitur. Similiter in pectoribus ira considit: feras quidem mentes obsidet, eruditas praelabitur.—Vt scias, inquit Eumolpus, verum esse quod dicis, ecce etiam osculo iram finio. Itaque, quod bene eveniat, expedite sarcinulas et vel

may come with me. I have taken a berth on a vessel which will probably weigh anchor this very night. I am well known on board, and we shall be well received.)

Leave then thy home and seek a foreign shore
Brave youth; for thee thy destiny holds more:
To no misfortune yield! The Danube far
Shall know thy spirit, and the polar star,
And placid Nile, and they who dwell in lands
Where sunrise starts, or they where sunset ends!

gelozie. Totuşi îmi voi da osteneala să nu mai spun sau să fac ceva care să-l jignească. Numai de şi-ar smulge odată din suflet râia asta, el care este un dascăl al celor mai frumoase învățături.
—Pe pământurile înțelenite şi aspre, bâigui eu, zăpezile rămân multă vreme, dar acolo unde străluceşte glia cumințită de plug se topeşte iute pojghița de brumă. La fel se furişează în suflete mânia: covârşeşte minţile sălbatice, dar abia le atinge pe cele înțelepte, că se şi spulberă.

înţelepciunii, căută să-şi nimicească din suflet, fără nici o urmă, buba tuturor certelor noastre. Zăpada rămâne mai multă vreme prin ţinuturile aspre şi necultivate, dar de îndată ce, domolit de plug, pământul începe să strălucească, atunci ea se va topi îndată ca o brumă uşoară. Tot aşà stă şi mânia inimilor noastre: într'un suflet grosolan ea se aşează deabinelea, pe când deabià atinge pe unul luminat. «Ca să ştii, răspunse Eumolp, că cred în adevăr ceeace îmi spui, iacă, prin această sărutare, pun capăt mâniei şi ca să ne iasă cu bine,

sequimini me vel, si mavultis, ducite". Adhuc loquebatur, cum crepuit ostium impulsum, stetitque in limine barbis horrentibus nauta et: "Moraris, inquit, Eumolpe, tanquam properandum ignores". Haud mora, omnes consurgimus, et Eumolpus quidem mercennarium suum iam olim dormientem exire cum sarcinis iubet. Ego cum Gitone quicquid erat in alutam compono, et adoratis sideribus intro navigium. <. . .>

A new Ulysses treads on foreign sands."
(To me, this advice seemed both sound and practical, because it would free me from any annoyance by Ascyltos, and because it gave promise of a happier life. I was overcome by the kindly sympathy of Eumolpus, and was especially sorry for the latest injury I had done him. I began to repent my jealousy, which had been the cause of so many unpleasant happenings) and with many tears, I begged and pled with him

—Ca să ştii, zice Eumolpus, că e adevărat ceea ce spui, iată, pun capăt mâniei cu un sărut. De asta, ca să iasă totul bine, luați-vă lucruşoarele de aici şi veniți cu mine sau, dacă aveți alte gânduri, căutați-vă de drum.
Nu izbăvise bine de vorbit, când un marinar cu o barbă zbârlită a deschis uşa cu putere şi s-a oprit în prag, zicând:
-Întârzii, Eumolpus. Parcă n-ai şti că trebuie să ne grăbim.
Fără zăbavă ne-am ridicat cu toții; şi Eumolpus l-a

faceți-vă în grabă bagajul şi urmați-mă sau, de voiți mai bine, călăuziți-mă». Nu isprăvise încă vorba, când cineva bătù la uşe şi un marinar cu barba sbârlită apărù pe prag. «Ei, Eumolp, îi zise, ce mai stai? Nu ştii că trebuie să ne grăbim?» Ne scularăm cu toții fără întârziere şi Eumolp poruncì servitorului său, care dormià de mult, să plece cu bagajele. Eu şi cu Giton ne pregătirăm în drum pachetele ce ne mai rămăseseră şi ne suirăm în corabie, după ce înălțarăm o rugăciune astrelor proteguitoare ale navigației.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

to admit me into favor, as lovers cannot control their furious jealousy, and vowing, at the same time, that I would not by word or deed give him cause for offense in the future. And he, like a learned and cultivated gentleman, ought to remove all irritation from his mind, and leave no trace of it behind. The snows belong upon the ground in wild and uncultivated regions, but where the earth has been beautified by the conquest of the plough, the light snow melts away while you speak of it. And

trezit din somn pe slujitorul sau, care dormea de multă vreme, şi i-a poruncit să iasă cu bagajele. Eu am rânduit împreună cu Giton într-un sac tot ce mi-a căzut în mână şi, după o rugăciune către astre[3], m-am suit în corabie[4]...

so it is with anger in the heart; in savage minds it lingers long, it glides quickly away from the cultured. “That you may experience the truth of what you say,” exclaimed Eumolpus, “see! I end my anger with a kiss. May good luck go with us! Get your baggage together and follow me, or go on ahead, if you prefer.” While he was speaking, a knock sounded at the door, and a sailor with a bristling beard stood upon the threshold. “You’re hanging in the wind, Eumolpus,” said he, “as if

you didn't know that son-of-a-bitch of a skipper!" Without further delay we all got up. Eumolpus ordered his servant, who had been asleep for some time, to bring his baggage out. Giton and I pack together whatever we have for the voyage and, after praying to the stars, we went aboard.

[1] Idee si formulă epicureică. Filosofia lui Epicur proclama plăcerea ca ţel suprem, excluzând însa desfătările vulgare.

[2] Eumolpus respinge de pe poziţii epicureice teza transmigrarii sufletelor, care ar adduce o viaţă perpetuă în corpuri diferite, ca şi concepţia stoică a revenirii vieţii, oamenilor şi lucrurilor într-un alt ciclu vital. După fraza de mai sus urmează o lacună.

[3] Astrele aici invocate sunt Castor şi Pollux, aşa-numiţii Dioscuri, pe care îi adorau toţi corăbierii şi călătorii care navigau pe ape.

[4] Lacună în original.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

C.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
"Molestum est quod puer hospiti placet. Quid autem? Non commune est, quod natura optimum fecit? Sol omnibus lucet. Luna innumerabilibus comitata sideribus etiam feras ducit ad pabulum. Quid aquis dici formosius potest? In publico tamen manant. Solus ergo amor furtum potius quam praemium erit? Immo vero	(We picked out a retired spot on the poop and Eumolpus dozed off, as it was not yet daylight. Neither Giton nor myself could get a wink of sleep, however. Anxiously I reflected that I had received Eumolpus as a comrade, a rival more formidable than Ascyltos, and that thought tortured me. But reason	„E supărător că băiatul îi place lui Eumolpus. Însă ce să-i faci? Nu este oare bun al tuturor tot ce a făcut mai izbutit natura? Soarele străluceşte pentru toţi. Luna, însoţită de nenumărate astre, călăuzeşte spre hrană lor chiar şi fiare sălbatice. Este oare ceva mai frumos pe lume decât apele? Şi totuşi	(Pe corabie, lui Encolpius îi pare din nou rău că a intrat în tovărăşia lui Eumolp şi începe iar a fi gelos). «E supărător lucru, îmi ziceam, că copilul acesta îi place lui Eumolp. Dar ce mai vorbă? Nu se împărtăşesc toţi din tot ceeace natura a făcut mai bine? Soarele nu străluceşte pentru toţi; luna, în tovărăşia nenumăratelor stele, nu

nolo habere bona, nisi quibus populus inviderit. Vnus, et senex, non erit gravis; etiam cum voluerit aliquid sumere, opus anhelilu prodet". Haec ut intra fiduciam posui fraudavique animum dissidentem, coepi somnum obruto tunicula capite mentiri.

Sed repente quasi destruente fortuna constantiam meam eiusmodi vox supra constratum puppis congemuit: "Ergo me derisit?" Et haec quidem virilis et paene auribus meis familiaris animum

soon put my uneasiness to flight.) "It is unfortunate," (said I to myself,) "that the lad has so taken our friend's fancy, but what of it? Is not nature's every masterpiece common to all? The sun shines upon all alike! The moon with her innumerable train of stars lights even the wild beasts to their food. What can be more beautiful than water?

"Yet it flows for common use. Shall love alone, then, be stolen, rather than be regarded as a prize to be won? No, indeed I desire no possession unless the world

ele curg pentru toți. De ce numai iubirea s-ar ascunde ca o hoție, în loc să fie o răsplată? Nu vreau să stăpânesc lucruri pentru care să mă pizmuiască mulțimea. Unul singur, şi pe deasupra bătrân, nu va fi împovărător; chiar dacă ar vrea să se înfrupte cu ceva, o să-l trădeze gâfâitul." În vreme ce mă legănam cu astfel de speranțe şi-mi amăgeam mintea neîncrezătoare, m-am hotărât să-mi înec în somn grijile, după ce îmi acoperisem capul cu tunica.

călăuzește chiar fiarele sălbatice la mâncare? Ce se poate spune că-i mai frumos ca apele? Şi totuş ele curg pentru toți. Numai iubirea, așadar, să fie mai mult o hoție decât o răsplată? Şi totuş nu voim să avem decât bunurile pe cari ni le pizmuește mulțimea. Dar n'am decât un rival şi-i şi bătrân, şi nu-i de luat în serios, căci de va vrea să profite de Giton, îl va da de gol gâfâitu-i». De îndată ce mai căpătai încredere şi-mi înşelai sufletul ce sta la îndoeală, acoperindu-mi capul cu tunica, mă prefăcui că dorm. Dar deodată, ca şi

palpitantem percussit. Ceterum eadem indignatione mulier lacerata ulterius excanduit et: “Si quis deus manibus meis, inquit, Gitona imponeret, quam bene exulem exciperem.” Vterque nostrum tam inexpectato ictus sono amiserat sanguinem. Ego praecipue quasi somnio quodam turbulento circumactus diu vocem collegi, tremebundisque manibus Eumolpi iam in soporem labentis laciniam duxi, et: “Per fidem, inquam, pater, cuius haec navis est, aut quos vehat, dicere potes?”

envies me for possessing it. A solitary old man can scarcely become a serious rival; even should he wish to take advantage, he would lose it through lack of breath.” When, but without any confidence, I had arrived at these conclusions, and beguiled my uneasy spirit, I covered my head with my tunic and began to feign sleep, when all of a sudden, as though Fortune were bent upon annihilating my peace of mind, a voice upon the ship’s deck gritted out something like this— ”So he fooled me after

Dar, pe neaşteptate şi ca şi cum soarta şi-ar fi propus să-mi nimicească tăria sufletească ce-mi mai rămăsese, un glas a gemut pe punte, lângă pupă, în felul următor:

—Oare şi-a bătut joc de mine cu adevărat?

Era o voce de bărbat, parcă oarecum cunoscută de urechile mele, care mi-a străpuns sufletul ostenit. Apoi, sfâşiată de o mânie asemănătoare, o femeie a rostit la rândul ei cu o voce pătimaşă:

cum norocul ar fi vrut să nimicească încrederea mea, pe puntea dinapoi a corăbiei un glas se tânguià în chipul acesta: «Aşadar şi-a bătut joc de mine?» Acest glas bărbătesc şi aproape cunoscut urechilor mele, îmi izbì inima ce începuse să bată. Dealtfel, sfâşiată de aceeaş mânie, o femeie strigà şi mai aprinsă de furie: «Dacă vreun zeu mi-ar da în mână pe Giton, ce mai primire i-aş face acestui fugar!» Lovitura acestor glasuri neaşteptate ne făcù să ne piară sângele din vine. Eu, mai ales, ca şi cum aş fi avut un vis rău, stătui multă vreme

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Inquietatus ille moleste tulit et: "Hoc erat, inquit, quod placuerat tibi, ut super constratum nauis occuparemus secretissimum locum, ne nos patereris requiescere? Quid porro ad rem pertinet, si dixero Licham Tarentinum esse dominum huiusce nauigii, qui Tryphaenam exulem Tarentum ferat?"

all." —As this voice, which was a man's, and was only too familiar, struck my ears, my heart fluttered. And then a woman, equally furious, spat out more spitefully still—"If only some god would put Giton into my hands, what a fine time I would give that runaway." —Stunned by these unexpected words, we both turned pale as death. I was completely terrified, and, as though I were enveloped in some turbulent nightmare, was a long time finding my voice, but at last, with trembling

—Dacă Giton mi-ar încăpea pe mână, cu ajutorul vreunui zeu, ce 1-as m-ai răsfăța eu pe fugarul ăla!

Glasurile acestea neașteptate ne alungaseră sângele din vine şi mie, şi lui Giton. Mai cu seamă eu, ca şi cum aş fi fost apăsat de un vis urât, am rămas o bucată de timp fără glas şi apoi cu mâinile tremurătoare 1-am tras de haină pe Eumolpus, care tocmai ațipise.

—Pe cinstea mea, tată, ai

fără graiu. Pe urmă, trăgând cu mâinile tremurânde, de haină pe Eumolp, care adormise: «Te rog, tată, îi zisei, ai puteà să-mi spui a cui este această corabie şi ce călători duce cu ea?» El, turburat din somn, îmi răspunse supărat: «Deaceea îți convenise ție să ne alegem locul cel mai depărtat pe puntea corăbiei, ca să nu ne laşi să ne odinim? Ce-o să-ți folosească de ți-oiu spune că Lychas din Tarent e stăpânul acestei corăbii şi că duce o femeie exilată cu numele de Tryphaena în acel oraş?»

hands, I tugged at the hem of Eumolpus' clothing, just as he was sinking into slumber. "Father," I quavered, "on your word of honor, can you tell me whose ship this is, and whom she has aboard?" Peeved at being disturbed, "So," he snapped, "this was the reason you wished to have us quartered in the most inaccessible spot on deck, was it? So we could get no rest! What good will it do you when I've informed you that Lycas of Tarentum is master of this ship and that he carries

putea să-mi spui a cui e corabia asta şi cine s-a îmbarcat pe ea?

Trezit din somn, el mi-a răspuns mormăind plictisit:

—De asta ai avut poftă să ne vârâm în locul cel mai tainic de pe puntea corăbiei, ca să nu ne laşi să ne odihnim? Ce câştigi tu dacă o să-ți spun că stăpânul corabiei este tarentinul Lichas şi că el duce la Tarent pe Tryphaena, o exilată[1]?

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Tryphaena as an exile to Tarentum?"

[1] Ambele sunt nume greceşti. *Tiyphacna* ar însemna ..voluptuoasă" (în greceşte *Ttyphaina,* de la *tryphe).* Nu ştim de ce o numeşte „exilată" şi care au fost împrejurările care au prilejuit conflictul lor cu Encolpius şi Giton. Toate acestea figurau, desigur, în fragmenlele din *Satyricon* care s-au pierdut.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CI.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Intremui post hoc fulmen attonitus, iuguloque detecto: "Aliquando, inquam, totum me, Fortuna, uicisti!". Nam Giton quidem super pectus meum positus diu animam egit. Deinde ut effusus sudor utriusque spiritum reuocauit, comprehendi Eumolpi genua et: "Miserere, inquam, morientium et pro consortio studiorum commoda manum;	I shivered, horror-struck, at this thunderbolt and, beating my throat, "Oh Destiny," I wailed, "you've vanquished me completely, at last!" As for Giton, he fell in a faint upon my bosom and remained unconscious for quite a while, until a sweat finally relieved our tension, whereupon, hugging Eumolpus around the knees, "Take pity upon the	Parcă m-ar fi lovit un trăsnet. Am început să tremur şi, dezvelindu-mi grumazul, am bolborosit: —Fortuna[1], m-ai dat gata! Bietul Giton se culcusise la pieptul meu şi rămăsese fără suflare. Apoi, îndată ce un val de sudoare ne-a făcut să ne mai vină inima la loc, am cuprins în braţe genunchii lui	Mă cutremurai ca lovit de trăsnet şi întinzându-mi gâtul descoperit: «M'ai învins cu totul, Norocule !» zisei iar, căci Giton, răsturnat pe pieptu-mi, rămăsese multă vreme fără răsuflare. Pe urmă, după ce asudaserăm din belşug, ne revenirăm în simţiri şi, îmbrăţişând genunchii lui Eumolp: «Ai milă, îi zisei, de nişte oameni cari's aproape să

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

mors uenit, quae nisi per te non licet potest esse pro munere". Inundatus hac Eumolpus invidia iurat per deos deasque se neque scire quid acciderit, nec ullum dolum malum consilio adhibuisse, sed mente simplicissima et uera fide in nauigium comites induxisse, quo ipse iam pridem fuerit usurus." Quae autem hic insidiae sunt, inquit, aut quis nobiscum Hannibal nauigat? Lichas Tarentinus, homo uerecundissimus et non tantum huius nauigii dominus, quod regit, sed fundorum etiam aliquot et

perishing," I besought him, "in the name of our common learning, aid us! Death himself hangs over us, and he will come as a relief unless you help us!" Overwhelmed by this implication, Eumolpus swore by all the gods and goddesses that he knew nothing of what had happened, nor had he had any ulterior purpose in mind, but that he had brought his companions upon this voyage which he himself had long intended taking, with the most upright intentions and in the best of good faith. "But," demanded he, "what is this

Eumolpus, murmurând:
—Ai milă de doi inşi gata să moară şi, în numele pasiunii noastre comune pentru studiu, omoară-ne cu mâna ta: oricum moartea se afla lângă noi şi, dacă vine de la tine, o să fie o binefacere pentru noi!
Năucit de această izbucnire a noastră de nebunie, Eumolpus jură pe toți zeii şi zeițele că el nu înțelege ce s-a întâmplat şi că nu a avut vreodată în minte o urzeală ticăloasă, ci şi-a adus prietenii, nevinovat şi de bună credință, pe o corabie pe care îşi reținuse de multă vreme un loc.
—Însă, zise el, despre ce

moară, şi, în virtutea iubirii noastre comune, dă-ne ajutor. Moartea ne stă înainte, şi dacă ne îngădui, va fi pentru noi ca o grație». Copleşit de această izbucnire a urei, Eumolp se jură pe toți zeii şi zeițele, ca el nu ştie ce s'a întâmplat, că el n'a avut nici un vicleşug rău în planul lui, ci cu cea mai nevinovată intenție şi cu adevărată bună credință ne luase ca tovarăşi ai lui pe corabia cu care dejà de mult aveà să călătorească el. «Ce curse vă sunt întinse aici, mai adăugă el, şi ce nou Hannibal călătoreşte împreună cu noi? Lychas din Tarent este un om

familiae negotiantis, onus deferendum ad mercatum conducit. Hic est Cyclops ille et archipirata, cui uecturam debemus; et praeter hunc Tryphaena, omnium feminarum formosissima, quae uoluptatis causa huc atque illuc uectatur.—Hi sunt, inquit Giton, quos fugimus "; simulque raptim causas odiorum et instans periculum trepidanti Eumolpo exponit. Confusus ille et consilii egens iubet quemque suam sententiam promere, et: "Fingite, inquit, nos antrum Cyclopis intrasse. Quaerendum est aliquod

ambush? Who is this Hannibal who sails with us? Lycas of Tarentum is a most respectable citizen and the owner, not only of this ship, which he commands in person, but of landed estates as well as commercial houses under the management of slaves. He carries a cargo consigned to market. He is the Cyclops, the arch-pirate, to whom we owe our passage! And then, besides himself, there is Tryphaena, a most charming woman, travelling about here and there in search of pleasure." "But," objected Giton, "they are the very ones

vicleşuguri primejdioase este vorba şi ce Hannibal[2] călătoreşte împreună cu noi? Lichas din Tarent, un om de ispravă şi nu numai stăpânul acestei corăbii, ci şi al mai multor moşii şi al unei case de comerț, duce marfa la un târg. Acesta este ciclopul[3] şi căpetenia de piraţi care a avut bunătatea să ne ia pe corabie; În afară de el mai este şi Tryphaena, cea mai frumoasă dintre femei, care călătoreşte pentru plăcerea ei prin tot felul de locuri.
—Tocmai de ăştia fugim, zise Giton.
Apoi înfăţişa în grabă lui

foarte demn de cinste şi el nu-i numai stăpânul acestei corăbii, pe care el însuş o conduce, ci stăpâneşte şi câteva moşii şi o ceată de sclavi de vânzare, pe care-i duce ca marfă de desfăcut pe piaţă. Acesta-i Cyclopul şi piratul îmbătrânit în rele, căruia îi datorim transportarea noastră şi în afară de el mai e şi Tryphaena, cea mai frumoasă dintre femei, care călătoreşte pe ici, pe colea pentru plăcerea ei». «Tocmai aceştia sunt, îi răspunse Giton, cei de cari fugim!» şi desvăluii îndată şi pe apucate lui Eumolp, care rămăsese

effugium, nisi naufragium ponimus et omni nos periculo liberamus.—Immo, inquit Giton, persuade gubernatori ut in aliquem portum nauem deducat, non sine praemio scilicet, et affirma ei impatientem maris fratrem tuum in ultimis esse. Poteris hanc simulationem et uultus confusione et lacrimis obumbrare, ut misericordia permotus gubernator indulgeat tibi". Negauit hoc Eumolpus fieri posse, "quia magna, inquit, nauigia portubus se curuatis insinuant, nec tam cito fratrem defecisse ueri simile erit.

we are most anxious to avoid," whereupon he explained to the astonished Eumolpus the reasons for their enmity and for the danger which threatened us. So muddled did he become, at what had been told him, that he lost the power of thinking, and requested each of us to offer his own opinion. "Just imagine," said he, "that we are trapped in the Cyclops' cave: some way out must be found, unless we bring about a shipwreck, and free ourselves from all dangers!" "Bribe the pilot, if necessary, and persuade him to steer the

Eumolpus, pe care începea să-l cuprindă spaima, pricinile urii celor doi şi primejdia ce ne ameninţă. Descumpănit, căci nu ştia ce putea să facă, Eumolpus ceru să ne dăm amândoi cu părerea, adăugând:

—Închipuiţi-vă că am nimerit în peştera ciclopului. Trebuie să căutăm o ieşire, afară numai dacă nu vrem să sărim în mare şi să scăpăm astfel de toate primejdiile.
—E mai bine, zise Giton, să-l convingi pe cârmaci să conducă vasul într-un port oarecare, bineînţeles în

surprins, pricina urei şi primejdia ce ne ameninţà. El, încurcat şi neştiind ce sfat să ne dea, ne poftì pe fiecare din noi să ne dăm părerea, zicând: «Închipuiţi-vă că am intrat în peştera Cyclopului şi trebuia să găsim vreun mijloc de scăpare, afară dacă nu preferăm să ne aruncăm în Mare, şi să scăpăm de orice primejdie».
«Ba nu, zise Giton, convinge mai bine pe cârmaciu să ne ducă într'un port oarecare, nu fără răsplată, spunându-i că iubitul tău e aproape să moară din cauza răului de Mare. Poţi să te prefaci în aceasta luând o

Accedit his, quod forsitan Lichas officii causa uisere languentem desiderabit. Vides, quam ualde nobis expediat ultro dominum ad fugientes accersere. Sed finge nauem ab ingenti posse cursu deflecti, et Licham non utique circuiturum aegrorum cubilia: quomodo possumus egredi naue, ut non conspiciamur a cunctis? opertis capitibus, an nudis? Opertis, et quis non dare manum languentibus uolet? Nudis, et quid erit aliud quam se ipsos proscribere?

ship into some port," volunteered Giton; "tell him your brother's nearly dead from seasickness: your woebegone face and streaming tears will lend color to your deception, and the pilot may be moved to mercy and grant your prayer." Eumolpus denied the practicability of this. "It is only with difficulty," affirmed he, "that large ships are warped into landlocked harbors, nor would it appear probable that my brother could have been taken so desperately in so short a time. And then, Lycas will be sure

schimbul unei răsplăți bune, spunându-i că fratele tău suferă îngrozitor din pricina răului de mare. Poți să întăreşti minciuna cu un chip răvăşit şi cu şuvoaie de lacrimi, ca să i se facă milă cârmaciului şi să se înduplece. Eumolpus mi-a arătat că aceasta e cu neputință.

—Pentru că, zicea el, corăbiile mari, cum e asta, nu pot să pătrundă în porturile mici şi nici n-ar părea firesc ca fratele meu să fi ajuns aşa repede la capătul puterilor. Se adaugă la acestea şi faptul că Lichas va crede, poate, de datoria sa să

înfățişare zăpăcită şi plângând, pentru a înduioşà pe cârmaciu şi a-l face să se milostivească de tine». Eumolp spune că aşà ceva nu se poate face, fiindcă, mai adăugă el, «un vas mare ca al nostru trebuie să facă o lungă curbă pentru a intrà în porturi şi nici nu se va crede că iubitu-ți s'a îmbolnăvit aşà de iute. Unde mai pui să s'ar puteà ca Lychas, voind să mă îndatoreze, să-şi exprime dorința de a vedeà chiar el pe bolnav. Vezi atunci ce mult ne-ar folosì, chemând chiar noi, care căutăm să fugim, pe stăpânul corăbiei! Dar să ne

to want to visit a sick passenger, as part of his duties! You can see for yourselves what a fine stroke it would be, bringing the captain to his own runaways! But, supposing that the ship could be put off her course, supposing that Lycas did not hold sick-call, how could we leave the ship in such a manner as not to be stared at by all the rest? With muffled heads? With bare? If muffled, who would not want to lend the sick man a hand? If bare, what would it mean if not proscribing ourselves?"

viziteze pe bolnav. Vezi bine că uşor este să atragem la noi tocmai pe stăpânul de care fugim. Dar haide să ne închipuim că vasul şi-ar putea schimba mersul spre o țintă îndepărtată şi că Lichas nu va veni la căpătâiul bolnavilor: cum o să ieşim din corabie fără să fim văzuți de toți, cu capul acoperit[4] sau cu el gol? Dacă vom avea capul acoperit nu se vor repezi toți să ajute nişte oameni bolnavi? Daca-1 vom avea descoperit, nu ne vom trăda singuri?

închipuim că vasul şi-ar puteà schimbà direcţia-i din drumul cel lung şi că Lychas n'ar da târcoale pe lângă cabinele bolnavilor: în ce chip vom puteà ieşì din corabie, spre a nu fi zăriți de toți? Cu capetele acoperite, sau cu ele goale? Dacă ieşim cu capul acoperit, cine nu va voì să dea ajutor unui bolnav? Dacă ieşim cu capul gol, ar fi ca şi cum ne-am da noi singuri în mâinile prigonitorilor!»

[1] Adică soarta, norocul. Romanii personificau şi zeificau anumite noțiuni abstracte.

[2] Adică: „ce vrşjmaţ cumplit”. Hannibal, ca duşman primejdios, devenise pro-verbial.

[3] Alt mijloc de-a spune „vrăjmaş cumplit”, făcând aluzie la ciclopul din *Odiscca.*

[4] În antichitate acoperirea capului era semn de boală. Prin aceasta, bolnavii evitau tăria aerului şi informau pe ceilalţi oameni că nu sunt sănătoşi.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
—Quin potius, inquam ego, ad temeritatem confugimus, et per funem lapsi descendimus in scapham, praecisoque vinculo reliqua Fortunae committimus? Nec ego in hoc periculum Eumolpon arcesso. Quid enim attinet innocentem alieno periculo imponere? Contentus sum, si nos descendentes adiuuerit	"Why would it not be better to take refuge in boldness," I asked, "slide down a rope into the ship's boat, cut the painter, and leave the rest to luck'? And furthermore, I would not involve Eumolpus in this adventure, for what is the good of getting an innocent man into troubles with which he has no concern? I shall be	—De ce să nu ne facem curaj, spusei eu, şi să nu coborâm în barca vasului alunecând pe o funie şi lăsându-ne în puterea Fortunei după ce vom fi retezat frânghia? De altminteri, nu-i cer lui Eumolpus să ne însoţească în această treabă primejdioasă. Căci de ce să împingem un nevinovat	«Ba e mai bine, zisei eu, să recurgem la un mijloc îndrăzneţ. Lăsându-ne în jos pe funie, să ne scoborîm în luntrea corăbiei şi tăindu-i frânghia de care-i legată, să ne aruncăm de-acì încolo, în voia soartei. Nu te poftesc, Eumolp, să împărtăşeşti cu noi această primejdie, căci, ce te priveşte pe tine un nevinovat, amestecat într'un

casus.—Non imprudens, inquit, consilium, Eumolpos, si aditum haberet. Quis enim non euntes notabit? Vtique gubernator, qui peruigil nocte siderum quoque motus custodit. Et utcumque imponi uel dormienti posset, si per aliam partem nauis fuga quaereretur: nunc per puppim, per ipsa gubernacula delabendum est, a quorum regione funis descendit, qui scaphae custodiam tenet. Praeterea illud miror, Encolpi, tibi non succurrisse, unum nautam

well content if chance helps us into the boat." "Not a bad scheme," Eumolpus agreed, "if it could only be carried out: but who could help seeing you when you start? Especially the man at the helm, who stands watch all night long and observes even the motions of the stars. But it could be done in spite of that, when he dozed off for a second, that is, if you chose some other part of the ship from which to start: as it is, it must be the stern, you must even slip down the rudder itself, for that is where the painter

într-o primejdie care amenință pe alții? Mă mulțumesc numai cu atât, ca soarta să ne înlesnească coborârea în barcă.

—N-ar fi rău planul vostru, zise Eumolpus, dacă ar fi cu putință să-1 duceți până la capăt. E oare cu putință să nu vă bage de seamă cineva? O să vă vadă în orice caz cârmaciul, care veghează toată noaptea şi cercetează mişcările astrelor. Chiar dacă omul ăsta ar adormi, ar trebui să fugiți prin altă parte decât cea în care se află el, ca să nu-1

pericol străin? Voiu fi mulţumit de ne va ajutà norocul să scăpăm!»
«Cuminte plan, răspunse Eumolp, de s'ar puteà însă îndeplinì, căci cine nu ne-ar vedeà, când vom fugi? În primul rând va fi cârmaciul, care stă de veghe în timpul nopţii, observând mersul astrelor. Şi, fiindcă nu poţi să scapi de el, care nu doarme deloc, ar trebuì să te strecori prin cealaltă parte a corăbiei, adică pe dinapoi. În cazul acesta îţi vei da drumul chiar pe la cârmă, pe acolo pe unde atârnă funia ce ţine legată luntrea

stationis perpetuae interdiu noctuque iacere in scapha, nec posse inde custodem nisi aut caede expelli aut praecipitari uiribus. Quod an fieri possit, interrogate audaciam uestram. Nam quod ad meum quidem comitatum attinet, nullum recuso periculum, quod salutis spem ostendit. Nam sine causa spiritum tanquam rem uacuam impendere ne uos quidem existimo uelle. Videte, numquid hoc placeat: ego uos in duas iam pelles coniciam uinctosque loris inter uestimenta pro sarcinis

that holds the boat in tow is made fast. And there is still something else, Encolpius. I am surprised that it has not occurred to you that one sailor is on watch, lying in the boat, night and day. You couldn't get rid of that watchman except by cutting his throat or throwing him overboard by force. Consult your own courage as to whether that can be done or not. And as far as my coming with you is concerned, I shirk no danger which holds out any hopes of success, but to throw away life without a reason,

treziți: o să fiți însă nevoiți să coborâți pe la pupa, unde se găseşte şi cârmă, pentru că acolo se află funia care leagă luntrea de corabie. Dar, pe lângă asta, mă mir, Encolpius, că ai putut să uiți de corăbierul care stă necontenit de strajă în barcă, ziua şi noaptea, şi de faptul că nu se poate scăpa de acest paznic decât ucigandu-1 sau azvârlindu-l în volbură mării. Întrebați-vă cutezanța dacă acest lucru este sau nu cu putință. În ce priveşte sprijinul meu, nu mă dau în lături de la nici o primejdie, dacă mi se

de corabie. Dar mă mir, Encolpius, că nu ţi-a venit în gând că în luntre e un marinar, care stă mereu de pază, ziua şi noaptea, şi pe acest paznic nu-i alt mijloc decât sau să-l ucizi, sau să-l arunci în Mare. Faceţi apel la îndrăzneala voastră şi vedeţi dacă aşà ceva se poate face? Cât priveşte întovărăşirea mea cu voi, eu nu mă dau îndărăt dela nici o primejdie, care ne-ar arătà nădejdea mântuirii, căci socotesc că nu voiţi să vă daţi aşà degeaba vieaţa. Dar ia vedeţi, nu-i bun oare acest plan: să vă învăluesc

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

habebo, apertis scilicet aliquatenus labris, quibus et spiritum recipere possitis et cibum. Conclamabo deinde nocte seruos poenam grauiorem timentes praecipitasse se in mare. Deinde cum uentum fuerit in portum, sine ulla suspicione pro sarcinis uos efferam.—Ita uero, inquam ego, tanquam solidos alligaturus, quibus non soleat uenter iniuriam facere? an tanquam eos qui sternutare non soleamus nec stertere? An quia hoc genus furti semel [mea] feliciter cessit? Sed finge una die

as if it were a thing of no moment, is something which I do not believe that even you would sanction—see what you think of this: I will wrap you up in two hide baggage covers, tie you up with thongs, and stow you among my clothing, as baggage, leaving the ends somewhat open, of course, so you can breathe and get your food. Then I will raise a hue and cry because my slaves have thrown themselves into the sea, fearing worse punishment; and when the ship makes port, I will carry you out as

arată că există o nădejde de salvare. Căci socotesc că nici voi nu vreți să vă puneți în primejdie viața ca pe un lucru de nimic şi fără nici un temei cu greutate. Vedeți însă dacă nu vă convine cumva următoarea ieşire: aş putea să vă înfăşor în două piei, să vă leg cu nişte curele şi să vă țin printre veşminte ca pe nişte bagaje. V-aş face nişte găuri în dreptul gurii că să puteți răsufla şi să puteți mânca. Apoi, mâine dimineață am să dau sfoară în țară că peste noapte sclavii mei s-au aruncat în mare de teama unei pedepse

pe amândoi în două piei şi legându-vă cu curele, să vă am ca bagaje împreună cu veşmintele mele, lăsând însă câteva deschizături, pe unde să puteți respirà şi primì mâncarea. Pe urmă am să strig în gura mare că cei doi sclavi ai mei, de teama unei pedepse aspre, s'au aruncat în Mare. Apoi, de îndată ce vom fi sosit în port, vă voiu luà cu mine ca bagaj, fără să bănuească cineva». «Dar, îi răspunsei eu, crezi că ai să ne poți împachetà ca pe nişte lucruri? Oare trebuințele noastre nu le socoteşti? Oare dacă o fi să

uinctos posse durare: quid ergo, si diutius aut tranquillitas nos tenuerit aut aduersa tempestas? quid facturi sumus? Vestes quoque diutius uinctas ruga consumit, et chartae alligatae mutant figuram. Iuuenes adhuc laboris expertes statuarum ritu patiemur pannos et uincla? <. . .> Adhuc aliquod iter salutis quaerendum est. Inspicite quod ego inueni. Eumolpus tanquam litterarum studiosus utique atramentum habet. Hoc ergo remedio mutemus colores a capillis usque ad

baggage without exciting the slightest suspicion!" "Oh! So you would bundle us up like we were solid," I sneered; "our bellies wouldn't make trouble for us, of course, and we'll never sneeze nor snore! And all because a similar trick turned out successfully before! Think the matter over! Being tied up could be endured for one day, but suppose it might have to be for longer? What if we should be becalmed? What if we were struck by a storm from the wrong quarter of the heavens? What could we

aspre. Când o să ajungem în port, am să vă dau jos odată cu bagajele şi n-o să bănuiască nimeni nimic.
—Aşa, aşa, i-am răspuns eu, vrei să ne înfeşi ca pe nişte momâi? Crezi că noi n-avem burtă şi deci n-avem nevoi ca orice ființă vie, că nu strănutăm şi nici nu sforăim? Oare crezi că tertipul ăsta o să iasă şi acum bine, pentru că mie mi-a mai izbutit o dată[1]? Dar, haide, să zicem că am putea rămâne împachetați o zi întreagă: însă ce se va Întâmpla dacă lipsa de vânt sau vreo furtună ne va ține

strănutăm, să nu strănutăm? Să nu sforăim? Şi de ce, fiindcă acest fel de vicleşug mi-a izbutit odată? Dar închipueşte-ți că am puteà îndurà să stăm legați o zi întreagă: ce-ar fi însă de vom rămâne mai multă vreme, fie pe timp liniştit, fie pe furtună? Ce-o să ne facem noi, când chiar şi hainele mucezesc, de sunt mai multă vreme împachetate şi când cărțile îşi schimbă forma de sunt legate una peste alta. Tineri cum suntem şi neobişnuiți încă cu suferințele, să răbdăm ca nişte statui

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

ungues. Ita tanquam serui Aethiopes et praesto tibi erimus sine tormentorum iniuria hilares, et permutato colore imponemus inimicis.—Quidni? inquit Giton, etiam circumcide nos, ut Iudaei uideamur, et pertunde aures, ut imitemur Arabes, et increta facies, ut suos Gallia cives putet: tanquam hic solus color figuram possit peruertere et non multa una oporteat consentiant ratione, <ut> mendacium constet. Puta infectam medicamine faciem diutius durare posse; finge nec aquae asperginem

do then? Even clothes will cut through at the wrinkles when they are tied up too long, and paper in bundles will lose its shape. Do you imagine that we, who are young and unused to hardship, could endure the filthy rags and lashings necessary to such an operation, as statues do? No! That's settled! Some other road to safety must be found! I have thought up a scheme, see what you think of it! Eumolpus is a man of letters. He will have ink about him, of course. With this remedy, then, let's

în larg mai multă vreme? Ce-o să ne facem? Şi hainele legate mai mult timp se taie şi plesnesc, iar papirusul[2] Îşi schimbă forma dacă e Împachetat prea strâns. Apoi nu uita că noi suntem tineri şi nedeprinşi cu oboseală: o să putem sta cuminte, Înfăşaţi şi zdravăn legaţi[3]?... Trebuie să căutăm totuşi un mijloc de scăpare. lată la ce m-am gândit. Eumolpus are cu siguranţă cerneală la el, căci doar e literat. Ce-ar fi să ne schimbăm culoarea din cap până în picioare cu un asemenea leac? În felul ăsta,

legăturile şi boarfele?»
*
Trebuie să căutăm un alt mijloc de scăpare.
Iată ce am găsit: Eumolp, ca literat ce e, are la el cerneală, cu ajutorul căreia să ne schimbăm coloarea dela cap pâna la picioare. Astfel, vom fi luaţi drept sclavi etiopieni şi ne vom slujì stăpânii cu plăcere, ca unii ce vom fi scăpat de ocara de-a fi schingiuţi. Schimbaţi la coloare, vom înşelà pe duşmanii noştri. «Cum de nu? Răspunse Giton. Ba, mai taie-ne şi 'mprejur, ca să fim luaţi drept Evrei,

imposituram aliquam corpori maculam, nec uestem atramento adhaesuram, quod frequenter etiam non arcessito ferrumine infigitur: age, numquid et labra possumus tumore taeterrimo implere numquid et crines calamistro conuertere? Numquid et frontes cicatricibus scindere? Numquid et crura in orbem pandere? Numquid et talos ad terram deducere? numquid et barbam peregrina ratione figurare? Color arte compositus inquinat corpus,

change our complexions, from hair to toe-nails! Then, in the guise of Ethiopian slaves, we shall be ready at hand to wait upon you, light-hearted as having escaped the torturer, and, with our altered complexions, we can impose upon our enemies!" "Yes, indeed," sneered Giton, "and be sure and circumcise us, too, so we will be taken for Jews, pierce our ears so we will look like Arabs, chalk our faces so that Gaul will take us for her own sons; as if color alone could change one's figure! As if

deghizaţi în sclavi etiopieni, o să te slujim pe tine bucuroşi că am scăpat de chinuri şi, schimbându-ne culoarea, o să-i păcălim pe duşmanii noştri.
Dar Giton făcu:

—Cum, poate vrei să ne circumcizi, ca să semănăm a iudei[4], sau să ne găureşti urechile, ca să-i imităm pe arabi[5], sau să ne mânjeşti obrazul cu cretă, ca să trecem drept galli[6]. Ca şi cum culoarea singură ar putea schimba chipul şi n-ar trebui ca şi celelalte să se potrivească pentru a se

găureşte-ne urechile, pentru a semănà cu Arabii, sau spoeşte-ne feţele cu cretă, pentru a părea nişte adevăraţi Galli... Ca şi cum numai coloarea ar puteà schimbà figura şi nu s'ar cădeà ca toate să se potrivească pentru a face minciuna să se prindă? Presupune că faţa ar puteà ţine mai multă vreme aşà unsă cu boială, închipue-ţi că, fiind stropit cu apă, corpul nu s'ar pătà şi că nici hainele nu s'ar lipì de cerneală, ceeace se întâmplă des, chiar când nu i-se pune gumi: dar atunci, spune,

non mutat. Audite, quid dementi succurrerit: praeligemus uestibus capita et nos in profundum mergamus.

many other details did not require consideration if a passable imposture is to result! Even granting that the stained face can keep its color for some time, suppose that not a drop of water should spot the skin, suppose that the garment did not stick to the ink, as it often does, where no gum is used, tell me! We can't make our lips so hideously thick, can we? We can't kink our hair with a curling-iron, can we? We can't harrow our foreheads with scars, can we? We can't force our legs out into the form of a bow

prinde minciuna. Să zicem că vopseaua ar putea să se mențină mai multă vreme pe față; să zicem că nici o picătură de apă n-o să facă pe undeva pe trup vreo pată şi că cerneala n-o să se lipească de haine, ceea ce se întâmplă deseori. Dar cum o să putem să ne umflăm buzele şi cum o să le urâțim? Cum o să ne facem părul cret-cret? Cum o să ne crestăm fruntea şi o să ne facem cicatrice? Cum o să ne crăcănăm picioarele şi cum o să călcăm pe călcâie[8]? Cum o să ne potrivim barba după o modă străină?

cum vom puteà să avem buzele aşà groaznic de umflate ca Etiopienii? Cum să ne încreţim părul ca ei? Cum ne vom puteà tatuà fruntea? Cum ne vom îndoì picioarele în formă de cerc şi cum vom călcà în călcâie? Cum vom puteà să ne facem o barbă după un model străin? O coloare făcută în chip artificial pătează corpul, nu-l schimbà. Ascultaţi ce m'am gândit eu în desnădejdea mea: să ne învelim corpul cu veşmintele şi să ne înnecăm în Mare!»

or walk with our ankle-bones on the ground, can we? Can we trim our beards after the foreign style? No! Artificial color dirties the body without changing it. Listen to the plan which I have thought out in my desperation; let's tie our garments around our heads and throw ourselves into the deep!"	Culoarea artificială murdăreşte trupul, însă nu-l schimbă. Ascultați mai bine ce-mi şopteşte deznădejdea: să ne învelim capetele în haine şi să ne aruncăm în valuri.

[1] Probabil aluzie la un fragment din roman care s-a pierdut şi în care Encolpius recursese la un truc similar

[2] Se referă la materialul de scris, confecşionat în antichitate din papirus

[3] Lacună în original.

[4] Obiceiuri ale populațiilor respective.

[5] Idem

[6] Şi alți autori antici spuneau că gallii aveau pielea albă.

[7] Anticii utilizau pentru a scrie pe „hârtie" din papirus *(chartci)* un fel de cerneală *(atramcntum scriptorium)* alcătuită din negru de fum, pe care încercau să-1 fixeze cu un fel de lipici *ifcrrumoii).* Dar acest lipici nu fixa bine cerneala, care curgea si murdărea hainele.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

[8] Trăsături pitoreşti pe care anticii le considerau a fi tipice pentru africani.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CIII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
—Ne istud dii hominesque patiantur, Eumolpus exclamat, ut uos tam turpi exitu uitam finiatis! Immo potius facite quod iubeo. Mercennarius meus, ut ex nouacula comperistis, tonsor est: hic continuo radat utriusque non solum capita, sed etiam supercilia. Sequar ego frontes notans inscriptione sollerti, ut uideamini stigmate esse	"Gods and men forbid that you should make so base an ending of your lives," cried Eumolpus. "No! It will be better to do as I direct. As you may gather, from his razor, my servant is a barber: let him shave your heads and eyebrows, too, and quickly at that! I will follow after him, and I will mark my inscription so cleverly upon your	—Să vă păzească zeii şi oamenii, exclamă Eumolpus, de a vă sfârşi viaţa într-un chip atât de ruşinos! Mai bine faceţi ce vă spun eu. Slujitorul meu este bărbier, aşa cum aţi înţeles din povestea cu briciul: îndată va râde la amândoi nu numai creştetele, ci şi sprâncenele[1]. Eu am să vin după aceea şi am să vă însemn cu iscusinţă, ca să creadă toţi	«Să vă ferească zeii şi oamenii, strigă Eumolp, de a vă sfârşi în chip aşà de josnic vieaţa. Mai bine faceţi ce vă voiu spune eu. Servitorul meu, după cum aţi dovedit dela briciu-i de ras, e bărbier: să vă radă el numaidecât părul de pe cap la amândoi şi nu numai, părul ci şi sprâncenele. Eu voiu venì pe urmă şi vă voiu însemnà cu meşteşug pe

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

puniti. Ita eaedem litterae et suspicionem declinabunt quaerentium et uultus umbra supplicii tegent."
Non est dilata fallacia, sed ad latus nauigii furtim processimus, capitaque cum superciliis denudanda tonsori praebuimus. Impleuit Eumolpus frontes utriusque ingentibus litteris, et notum fugitiuorum epigramma per totam faciem liberali manu duxit. Vnus forte ex uectoribus, qui acclinatus lateri navis exonerabat stomachum nausea grauem, notauit sibi ad lunam tonsorem intempestiuo

foreheads that you will be mistaken for slaves who have been branded! The same letters will serve both to quiet the suspicions of the curious and to conceal, under semblance of punishment, your real features!" We did not delay the execution of this scheme but, sneaking stealthily to the ship's side, we submitted our heads and eyebrows to the barber, that he might shave them clean. Eumolpus covered our foreheads completely, with large letters and, with a liberal hand, spread the universally known mark of the fugitive

că aţi fost pedepsiţi cu fierul înroşit în foc. Astfel aceleaşi slove or să înşele banuiala celor ce va căuta şi or să vă ascundă trăsăturile în umbra pedepsei îndurate îndeobşte de fugari.

N-am stat la îndoială, căci această înşelătorie ni s-a părut bună. Ne-am furişat pe la marginea corabiei şi ne-am dat capetele şi sprance-nele pe mâna bărbierului. Eumolpus ne-a umplut frunţile la amândoi cu litere de-o şchioapă, care se pun de obicei pe chipul fugarilor. Din nenorocire, tocmai atunci unul

frunte, ca să păreţi că aţi fost pedepsiţi cu înfierarea. Aceleaşi litere vor îndepărtă astfel dela voi şi bănueala celor ce-ar venì să vă cerceteze şi vă vor acoperì şi feţele cu masca pedepsei». Această înşelăciune nu mai îngăduià amânare şi înaintând pe furiş într'o parte a corăbiei, ne dădurăm părul şi sprâncenele pe mâna bărbierului. Eumolp ne umplù apoi frunţile la amândoi cu nişte litere mari, punându-ne pe toată faţa, cu o mână darnică, inscripţia ce se pune la sclavii fugari. Din întâmplare însă, unul dintre călători, care steteà aplecat pe

inhaerentem ministerio, execratusque omen, quod imitaretur naufragorum ultimum uotum, in cubile reiectus est. Nos dissimulata nauseantis deuotione ad ordinem tristitiae redimus, silentioque compositi reliquas noctis horas male soporati consumpsimus. <. . .>

over the face of each of us. As luck would have it, one of the passengers, who was terribly seasick, was hanging over the ship's side easing his stomach. He saw the barber busy at his unseasonable task by the light of the moon and, cursing the omen which resembled the last offering of a crew before shipwreck, he threw himself into his bunk. Pretending not to hear his puking curses, we reverted to our melancholy train of thought and, settling ourselves down in silence, we passed the remaining hours of the night in fitful slumber. (On the following morning

dintre călători îşi uşura stomacul din pricina răului de mare şi se apleca peste marginea corăbiei. El a obseivat la lumina lunii pe bărbier hărăzindu-se unei asemenea munci nepotrivite la un asemenea ceas şi, blestemând această prevestire, care imita ultima dorință a naufragiatului[2], s-a dus să se arunce în patul său. Ne-am prefăcut că nu ne pasă de blestemul călătorului care avea rău de mare şi am alunecat din nou în ghearele mâhnirii. Păstrând o tăcere adâncă pentru restul nopții, ne-am cufundat într-un somn

o lature a corăbiei spre a-şi golì stomacul, suferind de răul de Mare, observă la lumina lunei pe bărbier, împlinindu-şi această slujbă nelatimpul ei şi blestemând o astfel de prevestire rea, care imită ultima dorință a celor ce se înneacă, se retrase în cabina lui. Noi, prefăcându-ne că nu i-am auzit blestemul, devenirăm din nou trişti, şi într'o adâncă tăcere, petrecurăm restul nopții într'un somn turburat.

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Eumolpus entered Lycas' cabin as soon as he knew that Tryphaena was out of bed and, after some conversation upon the happy voyage of which the fine weather gave promise, Lycas turned to Tryphaena and remarked:)	chinuit[3]...

[1] Sclavii umblau indeobște cu creștetul capului ras. Se rădeau sprancenele la criminali și la sclavii care fugiseră și fuseseră prinși.

[2] Anticii considerau că Neptun, zeul mării, apreciază in mod deosebit jertfirea părului, fapt care putea surveni fie în timpul unei furtuni puternice, fie după ce aceasta se terminase.

[3] Lacună in original.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CIV.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
LICHAS: "Videbatur mihi secundum quietem Priapus dicere: Encolpion quod quaeris, scito a me in nauem tuam esse perductum". Exhorruit Tryphaena et: "Putes, inquit, una nos dormisse; nam et mihi simulacrum Neptuni, quod Bais tetrastylo notaueram, uidebatur dicere: 'In naue Lichae Gitona inuenies'.—	"Priapus appeared to me in a dream and seemed to say—Know that Encolpius, whom you seek, has, by me, been led aboard your ship!" Tryphaena trembled violently, "You would think we had slept together," she cried, "for a bust of Neptune, which I saw in the gallery at Baiae, said to me, in my dream—You will find Giton aboard Lycas'	Lichas spuse: —Mi-a apărut în somn Priap şi mi-a zis: „Să ştii că am adus pe corabia ta pe acel Encolpius pe care-l cauți[1]". Tryphaena s-a cutremurat şi a bolborosit: —S-ar putea crede că am visat amândoi acelaşi vis: căci şi	(Dimineața, Encolpius auzì pe Lychas zicând acestea către Tryphaena): Mi s'a înfățişat în vis Priap şi mi-a spus: «Encolpius, pe care-l cauţi, să ştii că a fost adus de mine pe corabia ta». Tryphaena se înspăimântă: «S'ar crede, îi zise, c'am dormit în acelaş loc, căci şi mie mi-a apărut statuia lui Neptun, pe care o văzusem într'un portic la Baiae,

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Hinc scies, inquit Eumolpus, Epicurum esse hominem diuinum, qui eiusmodi ludibria facetissima ratione condemnat".
Ceterum Lichas ut Tryphaenae somnium expiauit: "Quis, inquit, prohibet nauigium scrutari, ne uideamur divinae mentis opera damnare?" Is qui nocte miserorum furtum deprehenderat, Hesus nomine, subito proclamat: "Ergo illi qui sunt, qui nocte ad lunam radebantur pessimo medius fidius exemplo? Audio enim non licere cuiquam mortalium in naue

ship!" "From which you can see that Epicurus was a man inspired," remarked Eumolpus; "he passed sentence upon mocking phantasms of that kind in a very witty manner.

Dreams that delude the mind
with flitting shades
By neither powers of air nor gods, are sent:
Each makes his own! And when relaxed in sleep
The members lie, the mind, without restraint
Can flit, and re-enact by night, the deeds
That occupied the day. The

mie mi s-a arătat în somn statuia lui Neptun pe care o văzusem la Baiae, în tetrastil, şi mi-a şoptit: „Vei găsi pe Giton în corabia lui Lichas".

Eumolpus s-a amestecat şi el în vorbă:

—Din astea veți deduce că Epicur era negreşit un om divin, căci el condamna cu dovezi iscusite fleacurile de soiul ăsta.

Însă. Lichas, după ce a alungat printr-o libație semnele rele din visul Tryphaenei, a adăugat:

spunându-mi: «Vei găsì pe Giton în corabia lui Lichas». «De acì veţi puteà trage concluzia, le zise Eumolp, că erà un om divin Epicur, care osândeşte într'un chip foarte spiritual fleacuri de acestea». Lichas, dealtfel, după ce săvârşì cele ce trebuiau pentru ispăşirea visului Tryphaenei: «Cine ne opreşte, zise el, de a nu cercetà prin corabie spre a nu părea că dispreţuim aceste prevestiri cereşti».

neque ungues neque capillos deponere, nisi cum pelago uentus irascitur".

warrior fierce,
Who cities shakes and towns destroys by fire
Maneuvering armies sees, and javelins,
And funerals of kings and bloody fields.

The cringing lawyer dreams of courts and trials,
The miser hides his hoard, new treasures finds:
The hunter's horn and hounds the forests wake,
The shipwrecked sailor from his hulk is swept.
Or, washed aboard, just misses perishing.
Adultresses will bribe, and

—Cine ne împiedică să răscolim corabia, ca să nu mustrăm fără rost semnele zeilor?...

Cel care noaptea trecută dăduse din nefericire peste matrapazlâcul nostru, unul cu numele de Hesus, începu să strige din răsputeri:

-Pe toți zeii, iată-i pe ăia care se râdeau noaptea trecută la lumina lunii şi dădeau în felul ăsta o pildă cât se poate de rea! Că am auzit că nu este îngăduit nici unui muritor să-şi taie unghiile şi nici părul pe

harlots write
To lovers: dogs, in dreams
their hare still course;
And old wounds ache most
poignantly in dreams!"
"Still, what's to prevent our
searching the ship?" said
Lycas, after he had expiated
Tryphaena's dream, "so that
we will not be guilty of
neglecting the revelations of
Providence?" "And who were
the rascals who were being
shaved last night by the light
of the moon?" chimed in
Hesus, unexpectedly, for that
was the name of the fellow
who had caught us at our
furtive transformation in the

vreo corabie, afară doar dacă
vântul stârneşte în largul
mării o furtună în toată legea.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

night. "A rotten thing to do, I swear! From what I hear, it's unlawful for any living man aboard ship to shed hair or nails, unless the wind has kicked up a heavy sea."

[1] Să se observe că Priap este zeul care-l vestește pe Lichas. Asemenea pasaje, unde zeul Priap pare că vrea să se răzbune pentru pângărirea de către Encolpius a ceremoniilor sale secrete, au determinat pe unii cercetători să afirme că mânia lui Priap este motivul central al *Satyricon-ului.*

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CV.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Excanduit Lichas hoc sermone turbatus et: “Itane, inquit, capillos aliquis in naue praecidit, et hoc nocte intempesta? Attrahite ocius nocentes in medium, ut sciam quorum capitibus debeat nauigium lustrari.—Ego, inquit Eumolpus, hoc iussi. Nec in eodem futurus nauigio auspicium mihi feci, sed quia nocentes horridos longosque	Lycas was greatly disturbed by this information, and flew into a rage. “So someone aboard my ship cut off his hair, did he?” he bawled, “and at dead of night, too! Bring the offenders aft on deck here, and step lively, so that I can tell whom to punish, from their heads, that the ship may be freed from the curse!” “I ordered it done,” Eumolpus	Auzind acestea, Lichas s-a înfierbântat şi totodată s-a înspăimântat cumplit. —Aşa, va să zică, cineva şi-a tăiat părul pe corabia mea şi încă în puterea nopții? Aduceți mai iute pe vinovați înaintea mea. Să ştiu şi eu care sunt capetele ce vor cădea, ca să-mi curățesc cum trebuie corabia.	Cel care, din nenorocire, ne surprinsese hoția din timpul nopţii, un anume Herus, strigă deodată: «Dar cine sunt, aşà să-mi ajute zeii! Aceia cari, dând cea mai urîtă pildă, îşi rădeau capul azi noapte, la lumina lunii? Căci, după câte aud, nu-i îngăduit nici unui muritor să-şi taie unghiile sau părul pe o corabie, afară doar atunci când

habebant capillos, ne uiderer de naue carcerem facere, iussi squalorem damnatis auferri; simul ut notae quoque litterarum non adumbratae comarum praesidio totae ad oculos legentium acciderent. Inter cetera apud communem amicam consumpserunt pecuniam meam, a qua illos proxima nocte extraxi mero unguentisque perfusos. Ad summam, adhuc patrimonii mei reliquias olent".
Itaque ut Tutela nauis expiaretur, placuit quadragenas utrique plagas imponi. Nulla ergo fit mora: aggrediuntur nos furentes

broke in, "and I didn't order it as an unlucky omen, either, seeing that I had to be aboard the same vessel: I did it because the scoundrels had long matted hair, I ordered the filth cleared off the wretches because I did not wish to even seem to make a prison out of your ship: besides, I did not want the seared scars of the letters to be hidden in the least, by the interference of the hair; as they ought to be in plain sight, for everyone to read, and at full length, too. In addition to their other misdemeanors, they blew in my money on a street-walker

—Eu, zise Eumolpus, am dat poruncă să se facă asta. Nu ca să cadă asupra noastră vreo nenorocire, căci călătoresc şi eu pe corabia asta, însă pentru că pungaşii ăia aveau părul lung şi încâlcit. Nu voiam să fac din corabie o temniță şi le-am poruncit să-şi lepede chica lor hidoasă. Totodată literele de pe fața lor nu mai sunt acoperite de coamă şi se pot citi mai lesne. Au pus vârf la toate cheltuindu-mi paralele la o prietenă a lor, de la care i-am scos noaptea trecută trăsnind a vin şi a parfumuri din cap până în picioare. Ce mai încoace şi încolo, duhnesc şi

vântul e mâniat pe Mare». «E cineva, aşadar, care şi-a tuns părul pe corabie şi încă în miezul nopţii. Aduceţi cât mai repede încoace pe cei vinovaţi, ca să ştim pe capetele cui să facem slujba de purificare a corăbiei».
«Eu am poruncit aceasta, zise Eumolp, şi ca unul ce aveam să fiu cu ei pe aceeaş corabie, n'am cercetat semnele pentru mine, ci fiindcă vinovaţii aveau părul lung şi neţesălat, ca să nu par că fac din corabie aceasta o închisoare pentru ei, am poruncit să li-se taie pletele murdare.
Am voit, în acelaş timp, ca

nautae cum funibus, temptantque uilissimo sanguine Tutelam placare. Et ego quidem tres plagas Spartana nobilitate concuxi. Ceterum Giton semel ictus tam ualde exclamauit, ut Tryphaenae aures notissima uoce repleret. Non solum era turbata est, sed ancillae etiam omnes familiari sono inductae ad uapulantem decurrurrit. Iam Giton mirabili forma exarmauerat nautas coeperatque etiam sine voce saevientes rogare, cum ancillae pariter proclamant: "Giton est, Giton; inhibete crudelissimas manus; Giton

whom they kept in common; only last night I dragged them away from her, reeking with wine and perfumes, as they were, and they still stink of the remnants of my patrimony!" Thereupon, forty stripes were ordered for each of us, that the tutelary genius of the ship might be propitiated. And they were not long about it either. Eager to propitiate the tutelary genius with our wretched blood, the savage sailors rushed upon us with their rope's ends. For my part, I endured three lashes with Spartan fortitude, but at the very first blow, Giton set up

acum a bani de-ai mei cheltuiți fără ruşine[1]...
Pentm a împăca zeitatea care ocrotea vasul[2], au hotărât să ne dea patruzeci de lovituri[3] pe spinare. Zis şi făcut: nişte corăbieri furioşi s-au năpustit asupra noastră cu funii în mâini, încercând să domolească mânia zeiței ocrotitoare cu sângele nostru păcătos. Eu am înghițit primele trei lovituri cu o tărie vrednică de un spartan adevărat[4]. Însă Giton, de la cea dintâi lovitură, a urlat atât de tare, încât a asurzit-o pe Tryphaena cu un glas pe care ea îl cunoştea prea bine. De

semnele literelor cu care-i înfierasem să poată fi cetite de ochii tuturor, fără a le mai împiedică părul. Printre alte blestemății, ei mi-au mâncat banii ce-mi furau mereu cu o iubită pe care o aveau amândoi şi de acolo i-am scos în noaptea trecută plini de vin şi de parfumuri. Însfârşit, şi acum mai miroase amândoi a rămăşițele averii mele».
*
Totuş, ca ispăşire pentru zeitatea ocrotitoare a corăbiei Lichas găsi cu cale ca să ni-se dea la fiecare din noi câte patruzeci de lovituri. Repede marinarii se aruncară turbați

est, domina, succurre". Deflectit aures Tryphaena iam sua sponte credentes raptimque ad puerum deuolat. Lichas, qui me optime nouerat, tanquam et ipse uocem audisset, accurrit et nec manus nec faciem meam considerauit, sed continuo ad inguina mea luminibus deflexis movit officiosam manum, et: "Salue, inquit Encolpi". Miretur nunc aliquis Vlixis nutricem post uicesimum annum cicatricem inuenisse originis indicem, cum homo prudentissimus, confusis omnibus corporis orisque lineamentis, ad

such a howling that his all too familiar voice reached the ears of Tryphaena; nor was she the only one who was in a flutter, for, attracted by this familiar voice, all the maids rushed to where he was being flogged. Giton had already moderated the ardor of the sailors by his wonderful beauty, he appealed to his torturers without uttering a word. "It's Giton! It's Giton!" the maids all screamed in unison. "Hold your hands, you brutes; help, Madame, it's Giton!" Tryphaena turned willing ears, she had recognized that voice herself, and flew to the

fapt, nu numai stăpâna s-a tulburat: atrase de un glas bine cunoscut lor, toate slujitoarele ei s-au năpustit spre sărmanul biciuit. Giton şi începuse să înmoaie pe marinari datorită frumuseții sale uimitoare, care implora pe calfii fără a avea nevoie de sprijinul vocii, când slujitoarele s-au pus să strige în cor:

—Giton, e Giton; opriți bătaia asta sălbatică; e Giton, stăpâna! Ajutor, ajutor!

Tiyphaena îşi plecă urechea la aceste strigăte şi, fără să mai întrebe pe nimeni, zbură, nu altceva, spre băiat. Lichas, care mă cunoscuse temeinic, alerga

asupră-ne cu funii şi căutară să-şi împace divinitatea lor proteguitoare cu josnicul nostru sânge. Eu înghiţii cu o demnitate spartană trei lovituri, pe când Giton, cum fu lovit odată, ţipă aşà de tare, încât Tryphaena îşi plecă urechea la acest glas foarte cunoscut. Şi nu numai stăpâna fu mişcată, dar şi servitoarele toate, atrase de sunetul acestui glas cunoscut, alergară la cel bătut. Dejà Giton, prin frumusețea-i minunată, dezarmase pe marinari şi începuse să roage din ochi pe urgisitorii lui, când toate servitoarele strigară într'un

unicum fugitiui argumentum tam docte peruenerit. Tryphaena lacrimas effudit decepta supplicio—uera enim stigmata credebat captiuorum frontibus impressa—sciscitarique summissius coepit quod ergastulum intercepisset errantes, aut cuius iam crudeles manus in hoc supplicium durassent. Meruisse quidem contumeliam aliquam fugitiuos, quibus in odium bona sua uenissent <. . .>

boy. Lycas, who knew me as well as if he had heard my voice, now ran up; he glanced at neither face nor hands, but directed his eyes towards parts lower down; courteously he shook hands with them, "How do you do, Encolpius," he said. Let no one be surprised at Ulysses' nurse discovering, after twenty years, the scar that established his identity, since this man, so keenly observant, had, in spite of the most skillful disguise of every feature and the obliteration of every identifying mark upon my body, so surely hit upon the

şi el, ca şi cum s-ar fi auzit şi glasul meu. Nu se uită nici la mâinile şi nici la fața mea, ci coborî ochii şi întinse Îndatoritor brațul spre bărbăția mea, adaugfind cu glas tare:
—Bine te-am găsit, Encolpius! Ce să ne mai mirăm că pe Ulise doica l-a recunoscut clupă un răstimp de douăzeci de ani datorită unei cicatrice care dovedea că e vorba de el, când acest bărbat atât de iscusit la minte, trecând peste toate trăsăturile bine tăinuite ale trupului şi ale feței, a descoperit cu atâta pătrundere singură mărturie privitoare la

glas: «E Giton, e Giton! Înlături mâinile voastre crude: e Giton. Stăpână, aleargă!» Tryphaena auzì şi crezù, fără să-i mai spuie ele, dând fuga la băiat.
Lichas, care mă cunoscuse foarte bine, ca şi cum mi-ar fi auzit glasul, venì şi el în fugă şi, fără a-mi observà nici fața, nici mâinile, îşi coborî numaidecât privirile mai jos et ad inguina mea movit officiosum manum.
«Bună ziua, Encolpius!» îmi zise pe dată. Să se mai mire acum cineva că doica lui Ulise îl cunoscuse după o cicatrice în urma a douăzeci de ani trecuți,

sole means of identifying his fugitive! Deceived by our appearance, Tryphaena wept bitterly, believing that the marks upon our foreheads were, in truth, the brands of prisoners: she asked us gently, into what slave's prison we had fallen in our wanderings, and whose cruel hands had inflicted this punishment. Still, fugitives whose members had gotten them into trouble certainly deserved some punishment.

fugarul său[5]! Tiyphaena a izbucnit în lacrimi, amăgită de înfățișarea lui Giton, căci luă drept adevărate semnele de sclavi fugari de pe fruntea noastră. Ea ne-a întrebat, cu glasul înecat de mâhnire, ce temniță de sclavi a stăvilit rătăcirile noastre şi ce mâini crude ne-au supus la un asemenea chin. De fapt, adăugă Tiyphaena, au meritat o asemenea lovitură nişte fugari care disprețuiseră o bunătate ca a ei.

când acest om foarte prevăzător, atunci când toate semnele corpului şi ale feţei se confundau, îşi cunoscù fugarul în chip aşà de savant, după acest singur semn! Tryphaena vărsă lacrămi, crezând că în adevăr eram pedepsiţi, căci ea luă drept adevărate semnele înfierării, ce purtam ca nişte prinşi, pe frunţile noastre, şi începù a cercetà în şoapte în ce închisoare fuseserăm duşi ca nişte vagabonzi, şi ce mâini crude ne daseră o pedeapsă aşà de aspră? Meritaseră, într'adevăr, o pedeapsă acei cari fugiseră şi urîseră toate

bunătăţile ei!...

[1] Lacună in original.
[2] În original, *Tutcla*—divinitatea protectoare a corabiei. Imaginea ei era pictată pe prova vasului.
[3] Obiceiurile romane interziceau să se dea mai mult de patruzeci de lovituri. Era deci pedeapsa maximă, bătaia cea mai zdravănă pe care o „încasa" un condamnat.
[4] Aluzie la un obicei al spartanilor, reputaţi pentru asprimea lor fizică şi morală. Înaintea altarelor, ei işi biciuiau copiii, ca să-i obişnuiasca cu suferinţa. Acestora nu le era permis să ţipe sau sa să se tânguiască.
[5] Parodierea unei scene din *Odiscea,* şi anume cea a recunoaşterii lui Ulise de către doică. Petroniu însuşi semnalează legătura şi intenţia parodică.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CVI.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Concitatus iracundia prosiliit Lichas, et: “O te, inquit, feminam simplicem, tanquam uulnera ferro praeparata litteras biberint. Vtinam quidem hac se inscriptione frontis maculassent: haberemus nos extremum solacium. Nunc mimicis artibus petiti sumus et adumbrata inscriptione derisi”.	In a towering passion, Lycas leaped forward, “Oh you silly woman,” he shouted, “as if those scars were made by the letters on the branding-iron! If only they had really blotched up their foreheads with those inscriptions, it would be some satisfaction to us, at least; but as it is, we are being imposed upon by an actor’s tricks, and hoaxed by a fake inscription!”	Fierbând de mânie, Lichas a sărit în sus, strigând: —Ce femeie proastă! Ca şi cum răni făcute cu fierul au săpat literele astea. Ce bine ar fi să le fi mânjit fruntea cu stigmate adevărate. Am avea acolo şi noi o mângâiere. Însă ne-au păcălit cu farafastâcuri pe care le fac de obicei comedianții şi şi-au râs de noi	Lichas, auzind acestea, sări în sus de mânie, zicând: «Ce femeie proastă eşti! . . Crezi tu că aceste litere au fost puse cu fierul roşu pe fruntea lor? De-ar fi dat zeii ca să fi fost cu adevărat înfierați, am fi avut şi noi o ultimă mângâiere!. . . Dar joacă cu noi o comedie şi caută să ne păcălească prin această înfierare falsă». Tryphaena erà totuş dispusă la îndurare,

Volebat Tryphaena misereri, quia non totam voluptatem perdiderat, sed Lichas memor adhuc uxoris corruptae contumeliarumque, quas in Herculis porticu acceperat, turbato uehementius uultu proclamat: “Deos immortales rerum humanarum agere curam, puto, intellexisti, o Tryphaena. Nam imprudentes noxios in nostrum induxere nauigium, et quid fecissent, admonuerunt pari somniorum consensu. Ita uide ut possit illis ignosci, quos ad poenam ipse deus deduxit. Quod ad me attinet, non sum crudelis, sed uereor ne, quod remisero,

Tryphaena was disposed to mercy, as all was not lost for her pleasures, but Lycas remembered the seduction of his wife and the insults to which he had been subjected in the portico of the temple of Hercules: “Tryphaena,” he gritted out, his face convulsed with savage passion, “you are aware, I believe, that the immortal gods have a hand in human affairs: what did they do but lead these scoundrels aboard this ship in ignorance of the owner and then warn each of us alike, by a coincidence of dreams, of what they had done? Can you

cu stigmate false.

Tryphaena voia să se îndure de noi, pentru că ea nu pierduse orice nădejde de bucurii alături de Giton, dar Lichas nu uitase de soția-i amăgită şi de jignirile suferite în porticul lui Hercule[1]. Cu chipul şi mai încruntat încă, a început să strige:

—Cred că ai priceput acum, Tiyphaena, că zeii îngrijesc de treburile oamenilor. Fără ştirea nemernicilor ăstora, ei i-au adus în corabia noastră şi ne-au atras atenția asupra faptului prin visuri

fiindcă nu-şi pierduse cu totul iubitu-i, dar Lychas, care încă nu-şi uitase de soția-i pe care o răpisem şi de jignirile ce primise dela mine în porticul lui Hercules, înfuriindu-se şi mai tare, strigă: «Zeii nemuritori îngrijesc de lucrurile omeneşti. Cred că ai înțeles aceasta, Tryphaena, căci ne-au adus pe aceşti vinovați neprevăzători pe corabia noastră şi ne-au vestit pe amândoi, prin acelaş vis de ceeace făcuseră ei. Vezi şi tu dar, dacă poți iertà nişte oameni pe cari însuş un zeu i-a adus spre a fi pedepsiți!. . . Cât mă priveşte pe mine, nu

patiar.” Tam superstitiosa oratione Tryphaena mutata negat se interpellare supplicium, immo accedere etiam iustissimae ultioni. Nec se minus grandi uexatam iniuria quam Licham, cuius pudoris dignitas in contione proscripta sit. <. . .>

then see how it would be possible to let off those whom a god has, himself, delivered up to punishment? I am not a cruel man; what moves me is this: I am afraid I shall have to endure myself whatever I remit to them!” At this superstitious plea Tryphaena veered around; denying that she would plead for quarter, she was even anxious to help along the fulfillment of this retribution, so entirely just: she had herself suffered an insult no less poignant than had Lycas, for her chastity had been called in question before a crowd.

asemănătoare. Ei, gândeşte-te acum dacă putem să iertăm pe unii pe care chiar un zeu i-a împins spre pedeapsă! În ce mă priveşte, nu sunt crud, dar mi-e teamă să nu sufăr eu ceea ce le iert lor.

Tiyphaena, schimbându-şi părerea, zise că ea nu se va împotrivi la chinuirea noastră, ba chiar că va sprijini o răzbunare îndreptățită. Ea n-a fost jignită mai puțin decât Lichas: cinstea ei a fost batjocorită în văzul lumii[2]...

sunt crud, dar mă tem ca nu cumva iertându-i să pățesc ceva dela zei». Tryphaena schimbându-se prin această cuvântare atât de superstițioasă, spuse că ea nu va mai întrerupe pedeapsa noastră, ba încă chiar aprobă o răsbunare aşà de dreaptă, căci şi ea fusese jignită ca şi Lichas, cinstea ei fiind batjocorită de noi în public. (În ajutorul nenorociților vine Eumolp, care vorbeşte astfel:)

Primeval Fear created Gods on earth when from the sky
The lightning-flashes rent with flame the ramparts of the world,
And smitten Athos blazed!
Then, Phoebus, sinking to the earth,
His course complete, and waning Luna, offerings received.
The changing seasons of the year the superstition spread
Throughout the world; and Ignorance and Awe, the toiling boor,
To Ceres, from his harvest, the first fruits compelled to yield

And Bacchus with the fruitful vine to crown. Then Pales came
Into her own, the shepherd's gains to share. Beneath the waves
Of every sea swims Neptune. Pallas guards the shops,
And those impelled by Avarice or Guilt, create new Gods!
(Lycas, as he perceived that Tryphaena was as eager as himself for revenge, gave orders for our punishment to be renewed and made more drastic, whereupon Eumolpus endeavored to appease him as follows,)

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

[1] Aluzie la scene din partea pierduta a romanului.

[2] Lacună în original.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CVII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
EVMOLPVS: “Me, ut puto, hominem non ignotum elegerunt ad hoc officium legatum, petieruntque ut se reconciliarem aliquando amicissimis. Nisi forte putatis iuuenes casu in has plagas incidisse, cum omnis uector nihil prius quaerat, quam cuius se diligentiae credat. Flectite ergo mentes satisfactione lenitas, et	(“Lycas,” said he, “these unfortunates upon whom you intend to wreak your vengeance, implore your compassion and) have chosen me for this task. I believe that I am a man, by no means unknown, and they desire that, somehow, I will effect a reconciliation between them and their former friends. Surely you do not imagine	[Eumolpus]: —M-au ales, cred, pentru treaba asta pentna că voi mă cunoaşteți. Mi-au cerut să-i împac cu voi care ați fost cândva prieteni foarte buni cu ei. Doar nu vă închipuiți că ei doi au nimerit din întâmplare în încurcătura asta, când orice călător întreabă mai întâi de numele căpitanului corabiei în	«Pe mine, cunoscut vouă, pe cât socotesc, m’au însărcinat aceşti nenorociți şi m’au rugat ca să-i împac cu voi cari le-ați fost odinioară foarte prieteni, căci nu veți crede poate că tinerii aceştia au dat din întâmplare în cursa voastră când ori şi ce călător cercetează de mai înainte sub a cui conducere îşi încredințează viața. Înmuiați-

patimini liberos homines ire sine iniuria quo destinant. Saeui quoque implacabilesque domini crudelitatem suam impediunt, si quando paenitentia fugitiuos reduxit, et dediticiis hostibus parcimus. Quid ultra petitis aut quid uultis? In conspectu uestro supplices iacent iuuenes ingenui, honesti, et quod utroque potentius est, familiaritate uobis aliquando coniuncti. Si mehercules interuertissent pecuniam uestram, si fidem proditione laesissent, satiari tamen potuissetis hac poena, quam uidetis. Seruitia ecce in

that these young men fell into such a snare by accident, when the very first thing that concerns every prospective passenger is the name of the captain to whom he intrusts his safety! Be reasonable, then; forego your revenge and permit free men to proceed to their destination without injury. When penitence manages to lead their fugitives back, harsh and implacable masters restrain their cruelty, and we are merciful to enemies who have surrendered. What could you ask, or wish for, more? These well-born and respectable

mâinile căruia îşi încredinţează viaţa. Înduplecaţi-vă şi liniştiţi-vă; aţi fost totuşi răzbunaţi. Lăsaţi-i pe oamenii ăştia să plece liberi şi fără să mai sufere vreo ocară acolo unde doresc să meargă. Chiar cei mai nemiloşi stăpâni îşi înfrânează cruzimea, dacă sclavii lor fugari se căiesc şi se reîntorc la ei. Cu toţii ne cruţăm duşmanii care se predau fără luptă. Ce să mai cereţi de la ei şi ce să mai vreţi acum? La picioarele voastre se află nişte tineri de neam bun, cinstiţi şi, ceea ce atârnă mai greu în balanţă decât toate

vă aşadar mânia pe care v'aţi potolit-o acum prin satisfacţia dobândită şi lăsaţi pe aceşti oameni liberi să se ducă de-acì fără nici o jignire, acolo unde-au hotărît ei. Chiar şi stăpânii cei mai sălbatici şi mai cruzi îşi pun frâu mâniei, ori de câte ori sclavii fugiţi se reîntorc căindu-se. Oare noi nu cruţăm pe duşmanii cari se predau? Ce cereţi, sau ce voiţi mai mult? Nişte tineri cum se cade şi cinstiţi stau rugându-se în faţa voastră şi ceeace-i şi mai mult decât şi una şi alta, au fost odinioară în cea mai strânsă prietenie cu voi. Pe zei, dacă v'ar fi furat banii, dacă ar

frontibus cernitis et uultus ingenuos uoluntaria poenarum lege proscriptos." Interpellauit deprecationem supplicis Lichas et: "Noli, inquit, causam confundere, sed impone singulis modum. Ac primum omnium, si ultro uenerunt, cur nudauere crinibus capita? Vultum enim qui permutat, fraudem parat, non satisfactionem. Deinde, si gratiam a legato moliebantur, quid ita omnia fecisti, ut quos tuebaris absconderes? Ex quo apparet casu incidisse noxios in plagas, et te artem quaesisse qua nostrae animaduersionis impetum eluderes. Nam quod

young men be suppliant before your eyes and, what ought to move you more strongly still, were once bound to you by the ties of friendship. If they had embezzled your money or repaid your faith in them with treachery, by Hercules, you have ample satisfaction from the punishment already inflicted! Look! Can you read slavery on their foreheads, and see upon the faces of free men the brand-marks of a punishment which was self-inflicted!" Lycas broke in upon this plea for mercy, "Don't try to confuse the

astea, odinioară prietenii voştri apropiaţi. Pe Hercule, dacă v-au şterpelit cândva niscaiva bani, dacă v-au trădat încrederea, aţi putea să vă mulţumiţi cu pedeapsa pe care o vedeţi cu ochii voştri. Uitaţi-vă la semnele robiei de pe frunţile lor şi citiţi pe chipurile lor de oameni liberi că s-au proscris singuri şi de bunăvoie.

Lichas a întrerupt rugăminţile lui Eumolpus:

—Nu încurcă treaba şi ia fiecare lucru în parte. Şi, mai

fi jignit prin trădarea lor buna voastră credinţă, v'aţi fi putut totuş săturà cu pedeapsa ce-o vedeţi acum. Iacă, priviţi pe frunte semnele robiei şi vedeţi nişte feţe de oameni liberi, cari s'au pedepsit de bunăvoie cu legea prigonirii».
Lichas întrerupând însă pe cel ce se rugà: «Să nu încurci chestiunea, îi zise, ci să măsurăm cu o dreaptă măsură pe fiecare în parte. Mai întâiu de toate, daca au venit de voia lor, de ce şi-au ras părul de pe cap? Oricine îşi schimbă faţa, pregăteşte o înşelăciune, nu dă o satisfacţie. Al doilea, dacă îşi cereau iertare printr'un

inuidiam facis nobis ingenuos honestosque clamando, uide ne deteriorem facias confidentia causam. Quid debent laesi facere, ubi rei ad poenam confugiunt. At enim amici fuerunt nostri: eo maiora meruerunt supplicia; nam qui ignotos laedit, latro appellatur, qui amicos, paulo minus quam parricida." Resoluit Eumolpos tam iniquam declamationem et: "Intellego, inquit, nihil magis obesse iuuenibus miseris, quam quod nocte deposuerunt capillos: hoc argumento incidisse uidentur in nauem, non uenisse. Quod

issue," he said, "let every detail have its proper attention and first of all, why did they strip all the hair off their heads, if they came of their own free will? A man meditates deceit, not satisfaction, when he changes his features! Then again, if they sought reconciliation through a mediator, why did you do your best to conceal them while employed in their behalf? It is easily seen that the scoundrels fell into the toils by chance and that you are seeking some device by which you could sidestep the effects of our resentment. And

întâi cle toate, dacă au venit de bunăvoie, de ce şi-au ras capetele? Cel care-şi schimbă înfăţişarea pregăteşte vreo înşelătorie şi nu se gândeşte la împăcare. Apoi, dacă doreau să obţină iertarea cu sprijinul tău, de ce ai făcut totul ca să-i ascunzi şi să-i fereşti de noi? De unde se vede că ticăloşii ăştia au ajuns în mâinile noastre numai din întâmplare şi ca tu ai căutat un mijloc ca să ocoleşti avântul mâniei noastre îndreptăţite. Vrei să ne sperii strigând că sunt oameni liberi şi cinstiţi, dar bagă de seamă să nu le strici mai rău situaţia purtându-te aşa de

delegat, de ce-ai făcut aşà încât ai ascuns până acum pe cei ce-i aperi? De aici reiese limpede că aceşti vinovaţi au dat din întâmplare în cursă şi că tu ai căutat apoi să-i scapi în chip meşteşugit de atacurile mâniei noastre. Cât priveşte ura ce cauţi s'atragi asupră-ne, strigând cu glas tare că ei sunt oameni liberi şi cum se cade, bagă de seamă să nu-ţi strici propria ta cauză prin încrederea ce ai în ei. Ce trebuie să facă păgubaşii, când vinovaţii vin de voia lor la pedeapsă? Da, au fost prietenii noştri: cu atât mai mult merită o mai mare

uelim tam candide ad aures uestras perueniat, quam simpliciter gestum est. Voluerunt enim, antequam conscenderent, exonerare capita molesto et superuacuo pondere, sed celerior ventus distulit curationis propositum. Nec tamen putauerunt ad rem pertinere, ubi inciperent quod placuerat ut fieret, quia nec omen nec legem nauigantium nouerant.—Quid, inquit Lichas, attinuit supplices radere? Nisi forte miserabiliores calui solent esse. Quamquam quid attinet ueritatem per interpretem quaerere? Quid dicis tu, latro?

be careful that you do not spoil your case by over-confidence when you attempt to sow prejudice among us by calling them well-born and respectable! What should the injured parties do when the guilty run into their own punishment? And inasmuch as they were our friends, by that, they deserve more drastic punishment still, for whoever commits an assault upon a stranger, is termed a robber; but whoever assaults a friend, is little better than a parricide!" "I am well aware," Eumolpus replied, to rebut this damning harangue, "that

ţanţoş. Adică ce trebuie să facă păgubaşii, când vinovaţii aleargă degrabă ei înşişi spre pedeapsă? Cât despre faptul că au fost cândva prietenii noştri... Cu atât mai mult trebuie pedepsiţi. Cel care jecmăneşte pe un necunoscut se cheamă că e un tâlhar, iar cel care loveşte în prieteni este aproape un ucigaş de tată.

Eumolpus spulberă o argumentaţie atât de nedreaptă în chipul următor:

—Înţeleg, zise, că nimic n-a dăunat sărmanilor băieţi aşa de mult ca faptul că şi-au tăiat

pedeapsă, căci cel ce vatămă pe necunoscuţi, se numeşte tâlhar, iar cel ce vatămă pe prieteni, e ca şi un omorîtor de părinţi».
Eumolp nimicì o astfel de argumentare aşà de nedreaptă, zicând: «Înţeleg că cel mai puternic argument împotriva acestor tineri nenorociţi e acela că şi-au tăiat părul în timpul nopţii:
deaceea ei par că au venit din întâmplare şi nu de bunăvoia lor pe corabie. Aş voì ca fapta aceasta să ajungă la urechile voastre tot aşà de curată, după cum s'a săvârşit de simplu.
Înainte de a se urcà în corabie,

Quae salamandra supercilia tua excussit? Cui deo crinem uouisti? Pharmace, responde."

nothing can look blacker against these poor young men than their cutting off their hair at night. On this evidence, they would seem to have come aboard by accident, not voluntarily. Oh how I wish that the explanation could come to your ears just as candidly as the thing itself happened! They wanted to relieve their heads of that annoying and useless weight before they came aboard, but the unexpected springing up of the wind prevented the carrying out of their wishes, and they did not imagine that it mattered where they began

părul peste noapte. De aceea credeți că ei au nimerit pe corabie întâmplător, şi nu că au venit în cunoştință de cauză. Aş vrea să vă gândiți la lucrul ăsta ca la ceva firesc şi nevinovat, aşa cum de altminteri a şi fost el săvârşit. Fiindcă au vrut, înainte de-a se urca pe vas, să-şi uşureze capetele de-o povară supărătoare şi nefolositoare, dar vântul care umfla pânzele corăbiei şi care grăbea plecarea i-a silit să-şi lase pe mai târziu înfăptuirea hotărârii lor. Au socotit că n-are nici o însemnătate în ce loc anume ar face ceea ce voiau să

ei au voit să-şi uşureze capul de o greutate supărătoare şi de prisos, dar vânturile, grăbindu-le plecarea, i-au făcut să-şi amâne toaleta hotărîtă. Ei n'au socotit că are vreo însemnătate locul unde săvârşesc ce hotărîseră, ca unii ce nu cunoşteau nici semnele, nici regulele marinarilor».
«Ce aveau trebuință, zise Lichas, să-şi radă capetele, când aveau să ni-se înfățişeze ca nişte rugători? Poate numai din pricina că cei chei în cap sunt de obiceiu mai demni de milă. Totuş, întrucât e de trebuință să caut adevărul printr'un tâlmaciu? Ce ai de

what they had decided to do, because they were unacquainted with either the omens or the law of seafaring men." "But why should they shave themselves like suppliants?" demanded Lycas, "unless, of course, they expected to arouse more sympathy as bald-pates. What's the use of seeking information through a third person, anyway? You scoundrel, what have you to say for yourself? What salamander singed off your eyebrows? You poisoner, what god did you vow your hair to? Answer!"

facă, fiindcă nu cunoşteau nici prevestirile şi nici legea corăbierilor.

—Dar, sări Lichas, de ce au avut nevoie să se radă în cap în felul ăsta, dacă voiau să ceară iertare? Oare chelindu-se în halul ăsta se învrednicesc de mai multă milă? Şi, la urma urmelor, de ce să umblăm după adevăr cu ajutorul unui tălmaci? Tu ce spui, tâlharule? Ce salamandră ți-a înghițit sprâncenele[1]? Cărui zeu ți-ai dăruit coamă? Răspunde odată, vraci ticălos!

spus, tâlharule? Ce salamandră ți-a făcut sprâncenele? Cărui zeu ți-ai dat părul ca prinos? Răspunde, hoțule?»

[1] Anticii considerau că sângele și chiar saliva salamandrei făceau să cadă părul în locurile frecate cu ele.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CVIII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Obstupueram ego supplicii metu pauidus, nec quid in re manifestissima dicerem inueniebam, turbatus <. . .> et deformis praeter spoliati capitis dedecus superciliorum etiam aequalis cum fronte caluities, ut nihil nec facere deceret nec dicere. Vt uero spongia uda facies plorantis detersa est, et liquefactum per totum os atramentum omnia	I was stricken dumb, and trembled from fear of punishment, nor could I find anything to say, out of countenance as I was and hideous, for to the disgrace of a shaven poll was added an equal baldness in the matter of eyebrows; the case against me was only too plain, there was not a thing to be said or done! Finally, a damp sponge was	Eu înlemnisem de teama schingiuirilor şi nici nu ştiam ce aş fi putut spune într-o împrejurare atât de limpede, năucit cum eram. Eram slut tare, cu capul ras jalnic şi cu sprâncenele chele sub o frunte ca palma de netedă; încât nu merita nici să vorbesc, nici să fac ceva. Însă îndată ce mi-au şters cu un burete ud faţa, care era plină de lacrimi, şi îndată	Înmărmurisem de teama pedepsei şi, turburat, nu mai ştiam ce să zic, când totul erà aşà de vădit. Pe lângă aceasta, urîţit cum eram, din pricina cheliei capului şi a sprâncenelor care erau tot una cu fruntea, credeam că nu mi-se mai cade a zice sau a face nimic. De îndată ce însă îmi şterseră faţa cu un burete ud, şi pe când plângeam, şiroaiele

scilicet lineamenta fuliginea nube confudit, in odium se ira conuertit. Negat Eumolpus passurum se ut quisquam ingenuos contra fas legemque contaminet, interpellatque saeuientium minas non solum uoce sed etiam manibus. Aderat interpellanti mercennarius comes et unus alterque infirmissimus uector, solacia magis litis quam uirium auxilia. Nec quicquam pro me deprecabar, sed intentans in oculos Tryphaenae manus usurum me uiribus meis clara liberaque uoce clamaui, ni abstineret a Gitone iniuriam

passed over my tear-wet face, and thereupon, the smut dissolved and spread over my whole countenance, blotting out every feature in a sooty cloud. Anger turned into loathing. Swearing that he would permit no one to humiliate well-born young men contrary to right and law, Eumolpus checked the threats of the savage persecutors by word and by deed. His hired servant backed him up in his protest, as did first one and then another of the feeblest of the seasick passengers, whose participation served rather to inflame the disagreement than

ce cerneala s-a întins pe tot obrazul şi literele s-au amestecat ca într-o negură, mânia lui Lichas s-a preschimbat în turbare. Pe de altă parte, Eumolpus striga că el nu va răbda ca cineva să pângărească nişte oameni liberi, încălcându-se astfel obiceiurile străvechi şi legile. El a stăvilit ameninţările călăilor noştri cu glasul, dar şi cu braţul. Apărătorul nostru era susţinut de slujitorul său şi de unul sau doi călători, însă dintre cei mai plăpânzi, încât ajutorul lor părea mai degrabă o mângâiere sufletească decât un sprijin adevărat. Nu mi-am

de cerneală curgându-mi pe faţă îmi acopereau toate trăsăturile ca într'un nor de funingine, atunci mânia mi-se schimbă în ură. În timpul acesta Eumolp spuneà că el nu va îngăduì pe nimeni să se atingă de nişte oameni împotriva legilor divine şi umane şi respingeà ameninţările urgisitorilor nu numai cu glasu-i, dar şi cu gestul. Lui îi sărise în ajutor servitoru-i şi unul sau doi dintre călători, foarte neputincioşi dealtfel servindu-ne mai mult ca o mângâiere în luptă, decât ca nişte întăriri ale puterilor.

mulier damnata et in toto nauigio sola uerberanda. Accenditur audacia mea iratior Lichas, indignaturque quod ego relicta mea causa tantum pro alio clamo. Nec minus Tryphaena contumelia saeuit accensa, totiusque nauigii turbam diducit in partes. Hinc mercennarius tonsor ferramenta sua nobis et ipse armatus distribuit, illinc Tryphaenae familia nudas expedit manus, ac ne ancillarum quidem clamor aciem destituit, uno tantum gubernatore relicturum se nauis ministerium denuntiante, si non desinat

to be of help to us. For myself I asked no quarter, but I shook my fists in Tryphaena's face, and told her in a loud voice that unless she stopped hurting Giton, I would use every ounce of my strength against her, reprobate woman that she was, the only person aboard the ship who deserved a flogging. Lycas was furiously angry at my hardihood, nor was he less enraged at my abandoning my own cause, to take up that of another, in so wholehearted a manner. Inflamed as she was by this affront, Tryphaena was as furious as he, so the whole

cerşit iertarea, ci vârându-mi pumnii în ochii Tryphaenei am țipat cu un glas tunător că voi şti să mă folosesc de puterea mea dacă pe Giton n-o să-l lase în pace femeia asta netrebnică, singura de pe toată corabia care ar trebui să fie biciuită. Cutezanța mea a stârnit şi mai tare mânia lui Lichas.
El s-a înfuriat că eu îmi uitam situația şi că făceam gălăgie numai pentru altul.
Înfierbântată de ocările mele, Tryphaena s-a aprins şi ea tot aşa de tare, şi toată gloata de pe vas s-a împărțit în două tabere potrivnice. Slujitorul

Eu, nerugându-mă deloc pentru mine, îmi vârâi degetele în ochii Tryphaenei, strigând cu glas tare şi limpede, că dacă ea nu va lăsà în pace pe Giton, ea o femeie osândită şi singura care merità dintre toți ce erau pe corabie, să fie biciuită voiu întrebuința toate puterile mele împotrivă-i. Lichas care devenià din ce în ce mai mânios, se înfuriè de tot de îndrăzneala mea, mai ales că uitându-mi de propria-mi apărare, interveneam pentru altul.
Tot aşà de înfuriată erà şi Tryphaena de ocările mele şi toată mulțimea de pe corabie

rabies libidine perditorum collecta. Nihilo minus tamen perseuerat dimicantium furor, illis pro ultione, nobis pro uita pugnantibus. Multi ergo utrinque sine morte labuntur, plures cruenti uulneribus referunt ueluti ex proelio pedem, nec tamen cuiusquam ira laxatur. Tunc fortissimus Giton ad uirilia sua admouit nouaculam infestam, minatus se adbscissurum tot miseriarum causam, inhibuitque Tryphaena tam grande facinus non dissimulata missione. Saepius ego cultrum tonsorium super iugulum meum posui, non

ship's company was divided into two factions. On our side, the hired barber armed himself with a razor and served out the others to us; on their side, Tryphaena's retainers prepared to battle with their bare fists, nor was the scolding of female warriors unheard in the battle-line. The pilot was neutral, but he declared that unless this madness, stirred up by the lechery of a couple of vagabonds, died down, he would let go the helm! The fury of the combatants continued to rage none the less fiercely, nevertheless, they

bărbier al lui Eumolpus ne-a împărțit bricele sale şi s-a înarmat şi el, iar oamenii Tryphaenei au strâns pumnii gata de luptă. Până şi slujitoarele s-au amestecat în bătălie cu țipetele lor. Numai cârmaciul a declarat că va părăsi conducerea corăbiei, dacă nu se va linişti turbarea pricinuită de poftele unor desfrânați. Totuşi, furia s-a menținut în cele două tabere, ei bătându-se pentru răzbunare, iar noi pentru viața noastră. Au picat jos mulți din amândouă taberele, dar n-a murit nimeni; mai mulți încă, plini de sânge şi de vânătăi, s-

se împărți în două tabere. De o parte servitorul lui Eumolp înaintà înarmat cu briciu-i de ras, după ce ne împărțise şi nouă celelalte custuri ale lui; de alta, sclavii Tryphaenei steteau gata să-şi puie la lucru brațele lor goale, pe când şi servitoarele nu încetau de a ațâța lupta prin strigătele lor. Numai cârmaciul spuse că el va părăsì slujba dela cârmă, dacă nu se va potolì turburarea ațățată de câțiva stricați. Furia luptătorilor însă, departe de a se potolì, țineà înainte, unii luptând ca să se răsbune, noi luptând pentru vieața noastră. Dejà mulți şi

magis me occisurus quam Giton, quod minabatur, facturus. Audacius tamen ille tragoediam implebat, quia sciebat se illam habere nouaculam, qua iam sibi ceruicem praeciderat. Stante ergo utraque acie, cum appareret futurum non tralaticium bellum, aegre expugnauit gubernator ut caduceatoris more Tryphaena indutias faceret. Data ergo acceptaque ex more patrio fide, protendit ramum oleae a Tutela nauigii raptum, atque in colloquium uenire ausa:

"Quis furor, exclamat, pacem

fighting for revenge, we for life. Many fell on each side, though none were mortally wounded, and more, bleeding from wounds, retreated, as from a real battle, but the fury of neither side abated. At last the gallant Giton turned the menacing razor against his own virile parts, and threatened to cut away the cause of so many misfortunes. This was too much for Tryphaena; she prevented the perpetration of so horrid a crime by the out and out promise of quarter. Time and time again, I lifted the barber's blade to my throat, but I had

au retras ca dintr-o luptă adevărată; şi totuşi mânia nu s-a domolit în nici unul din cele două lagăre. Atunci viteazul Giton şi-a apropiat de semnele bărbăției sale briciul cel primejdios, amenințând că el va nimici pricina atâtor nenorociri. Tryphaena a împiedicat o fărădelege atât de cumplită, nemaiascunzandu-se astfel ca-l ierta pe Giton. Eu însumi mi-am pus de mai multe ori cuțitul pe beregată, fără a avea de fapt gândul să mă ucid mai mult decât voia Giton să facă ceea ce amenința să îndeplinească. Totuşi, el juca teatru cu mai multă

dintr'o parte şi dintr'alta căzuseră jos fără a pierì, mai mulți se retrăseseră, întocmai ca dintr'o bătălie, plini de sânge, şi totuş mânia nu slăbià la nici unul. Atunci Giton îşi îndreptă vitejeşte briciul duşmănos ad virilia sua, amenințând că-şi va tăià aceasta pricină a atâtor nenorociri, dar Tryphaena îl oprì dela o jertfă aşà de mare, făgăduindu-i iertarea. Eu îmi pusei de mai multe ori la gât briciul de bărbierit, având de gând a mă omorî, tot aşà cum amenințase şi Giton că va face. Totuş, el îşi jucà mai bine ca mine rolu-i, fiindcă ştià că are

conuertit in arma?
Quid nostrae meruere manus?
Non Troius heros
hac in classe uehit decepti
pignus Atridae,
nec Medea furens fraterno
sanguine pugnat,
sed contemptus amor uires
habet. Ei mihi, fata
hos inter fluctus quis raptis
euocat armis?
Cui non est mors una satis? Ne
uincite pontum
gurgitibusque feris alios
immittite fluctus."

no more intention of killing myself than had Giton of doing what he threatened, but he acted out the tragic part more realistically than I, as it was, because he knew that he held in his hand the same razor with which he had already cut his throat. The lines still stood at the ready, and it was plain to be seen that this would be no everyday affair, when the pilot, with difficulty, prevailed upon Tryphaena to undertake the office of herald, and propose a truce; so, when pledges of good faith had been given and received, in keeping with the

îndrăzneală decât mine, căci ştia că el strânge în mână acel brici cu care îşi mai tăiase odată gâtul. Aşadar amândouă taberele se aflau faţă în faţă şi, cum se părea că războiul nu va mai fi un fleac, cârmaciul a dobândit greu de la luptători să i se dea Tryphaenei sarcina de mediator[1] şi să se încheie pacea.
După ce amândouă taberele au depus jurământul, aşa cum se obişnuieşte din moşi strămoşi, Tryphaena a luat o ramură de măslin în mână, ruptă de la chipul zeiţei care ocrotea vasul, şi a deschis tratativele de pace:

la el acel briciu cu care deja îşi mai tăiase gâtul. Cele două armate stăteau aşadar faţă 'n faţă şi războiul păreà că nu se va mai amânà, când cu multă greutate cârmaciul izbutì ca Tryphaena să propuie un armistiţiu, făcând slujba de crainic.
Făcând şi primind, după obiceiul strămoşesc, jurămintele şi dintr'o parte şi din alta, ea înaintă cu îndrăzneală între luptători, cu o ramură de măslin pe care o luase dela zeitatea ocrotitoare a corăbiei şi vorbì:
«Ce furie vă 'ntoarce din pace-acum la luptă?

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

ancient precedent she
snatched an olive-branch from
the ship's figurehead and,
holding it out, advanced
boldly to parley.

"What fury," she exclaims,
"turns peace to war? What evil
deed
Was by these hands
committed? Trojan hero there
is none
Absconding in this ship with
bride of Atreus' cuckold seed
Nor crazed Medea, stained by
life's blood of her father's son!
But passion scorned, becomes
a power: alas! who courts his
end

—Ce nebunie, ne strigă, din
pace-n război va împinge[2]?
Ce-nfaptuiram cu brațele? Nici
un troian nu îşi aduce
Chiar pe corabia noastră
zălogul răpit lui Atride[3];
Nici mânioasa Medee nu lupta
cu sânge de frate[4];
Disprețuita inbire vă mâna!
Vai mie, destinul,
Între cumplite talazuri, sfida-
vom cu sabia trasă?

Nu vă ajunge o moarte? Nu-
nvingeti a mării cruzime,
În nemilosul abis revărsându-
vă valul de sânge!

Ce câştigăm, când Pàris nu-şi
duce pe corabie
Pe soața cea răpită dela
'nşelatu-Atride,
Când nici Medea prinsă de
patimă nu luptă,
Vărsând frățescul sânge? Aici
putere-şi are
Neluat în seamă amorul! Vai
mie, cine chiamă
Cu-armele-i prăpădul prin
vălmăşag de ape?
Vai, săturați nu fi-veți cu-a
mea pieire numai?
Ori vreți să 'nvingeți marea cu
undele ei crude?
S'adăugați vreți încă din
sânge-v'alte valuri?»

By drawing sword amidst these waves? Why die before our time?
Strive not with angry seas to vie and to their fury lend
Your rage by piling waves upon its savage floods sublime !"

[1] În original *caduceator* – ..mediator" sau ..parlamentar" – numit astfel pentru că purta în mână caduceul, sceptru care era un semn distinctiv al celor care încheiau pacea între două armate.

[2] Parodie de stil epic, în special vergilian. Chiar ramura de măslin este vergiliană. De altfel, şi scena de luptă descrisă mai sus parodiază bătăliile narate in poemele epice.

[3] Frumoasa Elena, răpită de troianul Paris blondului Menelau, fiul lui Atreu, si dusă la Troia pe o corabie.

[4] Aluzie la faptul că Medeea, fugită împreună cu Iason, a presărat pe urmele corabiei sale bucăţi din trupul fratelui său, ca să scape de urmărirea regelui Colhidei, tatăl ei.

CIX.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
CIX. Haec ut turbato clamore mulier effudit, haesit paulisper acies, reuocataeque ad pacem manus intermisere bellum. Vtitur paenitentiae occasione dux Eumolpos, et castigato ante uehementissime Licha tabulas foederis signat, queis haec formula erat: “Ex tui animi sententia, ut tu, Tryphaena, neque iniuriam tibi factam a Gitone quereris,	The woman poured out this rhapsody in a loud excited voice, the battle-line wavered for an instant, then all hands were recalled to peace and terminated the war. Eumolpus, our commander, took advantage of the psychological moment of their repentance and, after administering a stinging rebuke to Lycas, signed a	După ce femeia a îndrugat aceste vorbe cu un glas care tremura de tulburare, lupta s-a oprit pentru câtăva vreme. Cele două tabere s-au liniştit şi s-au lăsat păgubaşe de război. Comandantul nostru, Eumolpus, a folosit prilejul oferit de căinţă potrivniciior şi, după ce l-a mustrat cu asprime pe Lichas, a semnat tratatul de pace, care suna cam aşa:	CIX. Acestea le declamă cu glas turburat femeia şi-atunci lupta se potolì puţin şi armatele, fiind rechemate la pace, făcură să înceteze răsboiul. Comandantul Eumolp prinse atunci împrejurarea favorabilă a căinţei tuturor şi după ce dojenise mai ‘nainte foarte aspru pe Lichas, îl făcù să semneze un tratat, care sunà

neque si quid ante hunc diem factum est, obicies uindicabisue aut ullo alio genere persequendum curabis; ut tu nihil imperabis puero repugnanti, non amplexum, non osculum, non coitum uenere constrictum, nisi pro qua re praesentes numeraueris denarios centum. Item, Licha, ex tui animi sententia, ut tu Encolpion nec uerbo contumelioso insequeris nec uultu, neque quaeres ubi nocte dormiat, aut si quaesieris, pro singulis iniuriis numerabis praesentes denarios ducenos." In haec uerba foederibus compositis arma deponimus,

treaty of peace which was drawn up as follows: "It is hereby solemnly agreed on your part, Tryphaena, that you do forego complaint of any wrong done you by Giton; that you do not bring up anything that has taken place prior to this date, that you do not seek to revenge anything that has taken place prior to this date, that you do not take steps to follow it up in any other manner whatsoever; that you do not command the boy to perform anything to him repugnant; that you do neither embrace nor kiss the said Giton; that you do not enfold

„Eu, Tryphaena, declar pe cuvânt de onoare[1]
că nu mă voi mai plânge de ocară ce mi-a adus-o cândva Giton şi nu-l voi mai învinui în nici un fel, nu mă voi mai răzbuna pe el şi nu-l voi mai urmări pentru ceea ce s-a petrecut în trecut; dacă nu va avea chef s-o facă, nu voi mai cere băiatului nici să mă sărute, nici să mă îmbrăţişeze ori să împartă patul cu mine. De nu voi respecta aceste clauze, să fiu amendată cu o sută de denari. Şi eu, Lichas, declar pe cuvântul meu de onoare că nu-l voi mai jigni pe

astfel: «Tu, Tryphaena, vei consimți de bunăvoia ta, de a nu te mai plânge de jignirea ce ți-a făcut Giton şi nici nu-i vei mai imputà sau căutà să te răsbuni, urmărindu-l în orice alt chip de ceeace ți-a făcut înainte de această zi. Deasemenea, dacă nu vrea, n'ai să ceri nimic cu deasila: nici îmbrățişeri, nici sărutări, non coitum venere constrictum. De nu te vei ține de vorbă, îi vei plătì câte o sută de denari, bani peşin, pentru fiecare călcare a tratatului. Tot aşà şi tu, Lichas, vei consimți de bună voia ta, de a nu mai urmărì pe Encolpius nici cu

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

et ne residua in animis etiam post iusiurandum ira remaneret, praeterita aboleri osculis placet. Exhortantibus uniuersis odia detumescunt, epulaeque ad certamen prolatae conciliant hilaritate concordiam. Exsonat ergo cantibus totum nauigium, et quia repentina tranquillitas intermiserat cursum, alius exultantes quaerebat fuscina pisces, alius hamis blandientibus conuellebat praedam repugnantem. Ecce etiam per antemnam pelagiae consederant uolucres, quas textis harundinibus peritus artifex tetigit; illae uiscatis

said Giton in the sexual embrace, except under immediate forfeiture of one hundred denarii. Item, it is hereby agreed on your part, Lycas, that you do refrain from annoying Encolpius with abusive word or reproachful look; that you do not seek to ascertain where he sleep at night; or, if you do so seek, that you forfeit two hundred denarii immediately for each and every such offense." The treaty was signed upon these terms, and we laid down our arms. It seemed well to wipe out the past with kisses, after we had taken oath, for fear

Encolpius nici cu vorba, nici cu privirea şi nici nu mă voi mai sinchisi de locul în care doarme el noaptea."

După ce tratatul a fost încheiat în aceşti termeni, am depus cu toţii armele. Ca să nu mai rămână urme de mânie în inimi, chiar după jurământ, am hotărât să ştergem cu buretele trecutul într-o îmbrăţişare generală. În mijlocul îndemnurilor spre împăcare, ura s-a dezumflat şi un chef, întins pe câmpul de luptă, a întărit împăcarea, însoţită de veselia tuturor. întregul vas răsună de cântece

vorbe, nici cu gesturi jignitoare, ne mai cercetând unde doarme noaptea, sau, de vei cercetà, îi vei plătì câte două sute de denari, bani peşin, pentru fiecare jignire». Încheindu-se în chipul acesta tratatul, noi depuserăm armele şi ca să nu mai rămână vreo urmă de mânie în suflete, chiar după facerea acestui jurământ, găsirăm cu cale să ştergem trecutul, sărutându-ne unii pe alţii. Ura se potolì, după cererea generală, şi ospăţul la care ne aşezarăm, ne unì definitiv prin veselia lui. Toată corabia răsună de cântece şi fiindcă o linişte

inligatae uiminibus deferebantur ad manus. Tollebat plumas aura uolitantes, pinnasque per maria inanis spuma torquebat. Iam Lichas redire mecum in gratiam coeperat, iam Tryphaena Gitona extrema parte potionis spargebat, cum Eumolpus et ipse uino solutus dicta uoluit in caluos stigmososque iaculari, donec consumpta frigidissima urbanitate rediit ad carmina sua coepitque capillorum elegidarion dicere:

"Quod solum formae decus est, cecidere capilli,

any vestige of rancor should persist in our minds. Factious hatreds died out amidst universal good-fellowship, and a banquet, served on the field of battle, crowned our reconciliation with joviality. The whole ship resounded with song and, as a sudden calm had caused her to lose headway, one tried to harpoon the leaping fish, another hauled in the struggling catch on baited hooks. Then some sea-birds alighted upon the yard-arms and a skillful fowler touched them with his jointed rods: they were brought down to our hands,

şi, când o linişte neaşteptată a mării a întrerupt înaintarea corăbiei noastre, au început toți, care să prindă cu nişte cârlige peştii ce săreau afară din apă, care să tragă afară din apă cu undiță prada ce se zbătea şi se împotrivea. Iată însă că chiar pe vintrea corăbiei se lăsaseră păsări de mare, pe care un păsărar priceput le-a prins într-o plasă unde agățase bețe unse cu clei; bietele păsări înțepenite în nuielele vâscoase ne cădeau cu uşurință în mâna. Vântul le lua în zbor penele şi spumă uşoară le învârtea pe întinderea mării.

neaşteptată a mării oprise mersul vasului, unii dintre noi căutau să prindă cu cârlige peştii cari săreau din Mare, alții prin undițe amăgitoare smulgeau din valuri prada care se sbăteà zadarnic. Iată şi pasări aşezându-se pe catarge. Pe acestea le prinse un marinar meşter în nişte plase țesute din trestii. Lipite în cleiul plăşii, le puteai atinge cu mâna, pe când vântul le sburà puful, iar penele li le învârtià pe Mare spuma valurilor. Dejà Lichas începuse să mă aibă din nou în favoarea-i, dejà Tryphaena stropià pe Giton cu ultimele picături de vin din

uernantesque comas tristis abegit hiemps.
Nunc umbra nudata sua iam tempora maerent,
areaque attritis ridet adusta pilis.
O fallax natura deum: quae prima dedisti
aetati nostrae gaudia, prima rapis. "
"Infelix, modo crinibus nitebas
Phoebo pulchrior et sorore Phoebi.
At nunc leuior aere uel rotundo
horti tubere, quod creauit unda,
ridentes fugis et times puellas.
Vt mortem citius uenire

stuck fast to the limed segments. The breeze caught up the down, but the wing and tail feathers twisted spirally as they fell into the sea-foam. Lycas was already beginning to be on good terms with me, and Tryphaena had just sprinkled Giton with the last drops in her cup, when Eumolpus, who was himself almost drunk, was seized with the notion of satirizing bald pates and branded rascals, but when he had exhausted his chilly wit, he returned at last to his poetry and recited this little elegy upon hair:

Lichas şi începuse să se împace cu mine, iar Tryphaena îi dădea lui Giton ce mai rămăsese din cupa ei, când Eumolpus, pe care vinul îl şi ameţise, a început să îndruge câteva glume nesărate despre chelioşi şi despre cei însemnaţi cumva. După ce şi-a deşertat sacul de glume proaste, s-a întors la versurile sale şi a declamat o elegie cu privire la păr[2]:

—Pletele, singură noastră
podoabd frumoasă, căzură;
Lama cea tristă răpi
primăvăraticul păr.

cupă-i, când Eumolp, căruia i-se suise deasemenea vinul la cap, voi să facă glume pe socoteala celor chei şi înfieraţi, până când, isprăvindu-şi toată provizia-i de spirite fără haz, se reîntoarse la vechea-i inspiraţie poetică şi începù să ne declame următoarea elegie a părului:

«Căzut-a păru-ţi, singura podoabă
De frumuseţe, şi 'ntristata iarnă
Răpitu-ţi-a primăvăratici plete...
Stau triste, făr' de umbră, tâmplele-ţi

credas,
scito iam capitis perisse
partem. “

“Gone are those locks that to thy beauty lent such lustrous charm
And blighted are the locks of Spring by bitter Winter’s sway;
Thy naked temples now in baldness mourn their vanished form,
And glistens now that poor bare crown, its hair all worn away
Oh! Faithless inconsistency!
The gods must first resume
The charms that first they granted youth, that it might lovelier bloom!

Poor wretch, but late thy locks

Tâmplele noastre orfane de umbră tânjesc, şi golaşul
Creştet de soare prăjit râde că este pleşuv.

Fire vicleană a zeilor! Chiar bucuriile vieții
Care întâi ni s-au dat, cele dintâi ni le luați!

Sărmanule, odată aveai frumoase plete,

ÎI întreceai pe Febus, pe Febe, sora lui.

Mai neted eşti acuma că bronzul sau rotundă

Şi pe-al tău cap un secetos deşert
Zâmbeşte par’că de pieritul păr.
O, fire înşelătoare a zeilor!. . .
Ce bucurii dai vârstei noastre ‘ntâiu,
Pe-acelea ‘ntâiu ni le răpeşti şi apoi.
Nefericitule, cum străluceai
Mai ieri cu părul tău, şi mai frumos
Erai cu Phoebus şi ca sora lui
Şi’acum, c’un cap şi mai lùciu ca arama
Şi mai rotund ca din grădini ciuperca,
Fugi şi te temi de fetele ce râd.
Mai iute ție moartea ți-a venit,

did brighter glister Than those of great Apollo or his sister! Now, smoother is thy crown than polished grasses Or rounded mushrooms when a shower passes! In fear thou fliest the laughter-loving lasses. That thou may'st know that Death is on his way, Know that thy head is partly dead this day!"	Ciuperca din grădină, ivită după ploaie; Te temi nespus de râsul copilelor sprințare. Ia seama, moartea vine cu paşi grăbiți spre tine; Din capul tău o parte a şi pierit acum!	Căci ai să ştii că ți-a pierit déjà. Din cap o parte».

[1] În original, *cx tui animi sententia* – formula prin care se începea un tratat. Deci, după o parodie a razboiului, urmează o parodie a tratatelor de pace.

[2] Îndeobşte se considera că ar fi aici o parodiere a elegiei dedicate de Ovidiu unei tinere fete care chelise *(Amorcs,* I, 14).

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CX.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Plura uolebat proferre, credo, et ineptiora praeteritis, cum ancilla Tryphaenae Gitona in partem nauis inferiorem ducit, corymbioque dominae pueri adornat caput. Immo supercilia etiam profert de pyxide sciteque iacturae liniamenta secuta totam illi formam suam reddidit. Agnouit Tryphaena uerum	It is my opinion that he intended favoring us with more of the same kind of stuff, sillier than the last, but Tryphaena's maid led Giton away below and fitted the lad out in her mistress' false curls; then producing some eyebrows from a vanity box, she skillfully traced out the lines of the lost features and restored him to his proper	Voia, cred, să mai recite stihuri şi să ne împuieze urechile cu tâmpenii şi mai mari, când o slujitoare a Tryphaenei l-a dus pe Giton înăuntrul vasului şi i-a împodobit creştetul cu o perucă a stăpânei[1]. Ba mai mult, a scos dintr-o cutie nişte sprâncene[2] şi, prinzându-le cu iscusinţă în locul celor rase, i-a redat lui	El voià, cred, să debiteze mai multe glume şi mai neroade decât cele dintâiu, când o servitoare a Tryphaenei, ducând pe Giton într'un colţ mai retras al corăbiei, îi împodobì dejà capul cu o perucă de-a stăpânei. Mai scoase şi nişte sprâncene false dintr'o cutiuţă şi, punându-le cu iscusinţă pe urmele celor vechi, îi redete

Gitona, lacrimisque turbata tunc primum bona fide puero basium dedit. Ego etiam si repositum in pristinum decorem puerum gaudebam, abscondebam tamen frequentius uultum, intellegebamque me non tralaticia deformitate esse insignitum, quem alloquio dignum ne Lichas quidem crederet. Sed huic tristitiae eadem illa succurrit ancilla, seuocatumque me non minus decoro exornauit capillamento; immo commendatior uultus enituit, quia flauum corymbion erat.

comeliness. Recognizing the real Giton, Tryphaena was moved to tears, and then for the first time she gave the boy a real love-kiss. I was overjoyed, now that the lad was restored to his own handsome self, but I hid my own face all the more assiduously, realizing that I was disfigured by no ordinary hideousness since not even Lycas would bestow a word upon me. The maid rescued me from this misfortune finally, however, and calling me aside, she decked me out with a head of hair which

Giton frumusețea pierdută. Tryphaena l-a recunoscut pe adevăratul Giton şi, mişcată până la lacrimi, s-a pornit să-l sărute pătimaş pe băiat. Eu, deşi mă bucuram că băiatul şi-a recăpătat farmecul de altădată, ami ascundeam tot mai des chipul şi înțelegeam că mă urâțisem în toată puterea cuvântului, căci nici măcar Lichas nu mă învrednicea cu vreo vorbă. Dar aceeaşi slujitoare a găsit leac şi pentru necazul meu. M-a luat deoparte şi m-a gătit cu nişte plete tot atât de frumoase ca cele ale lui Giton; ba obrazul meu arată

toată frumusețea. Tryphaena, recunoscându-şi atunci pe adevăratu-i Giton, sguduită de plâns, dădù întâiul sărut adevărat copilului. Eu deşi mă bucuram pe de o parte că Giton îşi recăpătase vechea-i fruumseţe, mi-ascundeam, pe de alta, mereu faţa, înțelegând cât eram de urît, dacă nici Lichas nu mă mai socotià demn de a intrà în vorbă cu mine. Dar întristării mele îi venì într'ajutor aceeaş servitoare a Tryphaenei, care chemându-mă şi pe mine de o parte, mă împodobì cu o perucă tot aşà

Ceterum Eumolpos, et periclitantium aduocatus et praesentis concordiae auctor, ne sileret sine fabulis hilaritas, multa in muliebrem leuitatem coepit iactare: quam facile adamarent, quam cito etiam filiorum obliuiscerentur, nullamque esse feminam tam pudicam, quae non peregrina libidine usque ad furorem auerteretur. Nec se tragoedias ueteres curare aut nomina saeculis nota, sed rem sua memoria factam, quam expositurum se esse, si uellemus audire. Conuersis igitur omnium in

was none the less becoming; my face shone more radiantly still, as a matter of fact, for my curls were golden! But in a little while, Eumolpus, mouthpiece of the distressed and author of the present good understanding, fearing that the general good humor might flag for lack of amusement, began to indulge in sneers at the fickleness of women: how easily they fell in love; how readily they forgot even their own sons! No woman could be so chaste but that she could be roused to

chiar mai bine, pentru că peruca era blondă[3].

Însă. Eumolpus, omul care ne apărase când ne aflasem la ananghie şi care pusese la cale împăcarea, ca să nu treacă veselia fără niscaiva poveşti, s-a apucat să îndruge vorbe pe seama uşurinţei femeilor; că le cad cu tronc bărbaţii prea uşor, că uită la repezeală chiar de copii când sunt în focurile dragostei, că nici o femeie nu este atât de cuviincioasă încât să nu-şi piardă minţile când o prinde vreo patimă nouă. Ne-a asigurat că nu va

de frumoasă, ba încă mă făcù şi mai bătător la ochi, dându-mi o perucă blondă. Dealtfel, Eumolp, care ne apărase în primejdie şi ne împăcase acum, ca să nu facă să înceteze veselia din lipsă de povestiri, începù să ne debiteze multe despre uşurinţa femeilor: cât de repede se înflăcărează în iubire, cât de iute îşi uită chiar de fiii lor, că nici o femeie nu-i, înfine, aşà de ruşinoasă încât o patimă nouă să n'o ducă pâna la turbare. El nu se raportà pentru aceasta la tragediile vechi sau la nume cunoscute

se uultibus auribusque sic orsus est:	madness by a chance passion! Nor had he need to quote from old tragedies, or to have recourse to names, notorious for centuries; on the contrary, if we cared to hear it, he would relate an incident which had occurred within his own memory, whereupon, as we all turned our faces towards him and gave him our attention, he began as follows:	pomeni de tragedii străvechi sau de nume cunoscute de veacuri, ci că ne va istorisi o întâmplare din vremea sa. Numai să-l ascultăm. Aşadar, după ce ne-am întors privirile spre el şi ne-am ascuţit urechile, a început cam aşa să grăiască[4]:	veacurilor trecute, ci la fapte pe care şi le amintià şi pe care aveà să ni le povestească, dacă am fi voit să le dăm ascultare. Toate privirile se întoarseră atunci în spre el , şi toţi fiind numai urechi, începù astfel:

[1] Femeile romane purtau peruci de multă vreme. Aici e vorba de peruca numită *coiymbium,* purtată numai la ceremonii si ospeşe. Spre deosebire de *galericon,* peruca purtată în timpul zilei, *coiymbium era* voluminoasă.

[2] Femeile romane purtau adesea păr, dinţi şi sprâncene false.

[3] Peruca lui Giton era, probabil, neagră. Tryphaena avea în garderoba sa peruci blonde, dar şi peruci brune. Perucile blonde, preferate de cochetele romane, erau mai scumpe şi mai căutate.

[4] Formula care parodiază stilul epic, amintind de începutul cărţii a doua din *Encida* (aici: *sic orsus est,* in *Eneida: tow pater Aerieas sic orsus ab alto).*

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CXI.

Satiricon liber
1st century AD

"Matrona quaedam Ephesi tam notae erat pudicitiae, ut uicinarum quoque gentium feminas ad spectaculum sui euocaret. Haec ergo cum uirum extulisset, non contenta uulgari more funus passis prosequi crinibus aut nudatum pectus in conspectu frequentiae plangere, in conditorium etiam prosecuta est defunctum, positumque in

The Satyricon
Translated by W. C. Firebaugh, 1922

"There was a certain married lady at Ephesus, once upon a time, so noted for her chastity that she even drew women from the neighboring states to come to gaze upon her! When she carried out her husband she was by no means content to comply with the conventional custom and follow the funeral cortege with her hair down, beating her

Satyricon
Traducere de Eugen Cizek, 1995

—La Efes era o soție de o cinste atât de vestită, încât veneau s-o vadă chiar şi femei din ținuturile vecine. Această matroană, după ce şi-a îngropat bărbatul, nu s-a mărginit să însoțească leşul la mormânt despletită, aşa cum este obiceiul, sau să-şi lovească pieptul dezgolit de față cu toată lumea[1], ci şi-a urmat soțul chiar în locaşul de veci.

Satyricon
Traducere de I.M. Marinescu, 1921

«Erà la Ephes o femeie atât de cunoscută prin castitatea ei, încât veneau s'o vadă chiar femeile de prin ţinuturile învecinate. ca pe ceva demn de privit. Această femeie, ducându-şi bărbatul la groapă, nu se mulţumì să-l însoţească, cum obişnuia toţi cei de rând, cu părul despletit, izbindu-se în pieptul gol cu pumnii în faţa mulţimii, ci-l urmă chiar

hypogaeo Graeco more corpus custodire ac flere totis noctibus diebusque coepit. Sic adflictantem se ac mortem inedia persequentem non parentes potuerunt abducere, non propinqui; magistratus ultimo repulsi abierunt, comploratque singularis exempli femina ab omnibus quintum iam diem sine alimento trahebat. Adsidebat aegrae fidissima ancilla, simulque et lacrimas commodabat lugenti, et quotienscunque defecerat positum in monumento lumen renouabat. Vna igitur in tota ciuitate fabula erat, solum

naked breast in sight of the onlookers! She followed the corpse, even into the tomb; and when the body had been placed in the vault, in accordance with the Greek custom, she began to stand vigil over it, weeping day and night! Neither parents nor relations could divert her from punishing herself in this manner and from bringing on death by starvation. The magistrates, the last resort, were rebuffed and went away, and the lady, mourned by all as an unusual example, dragged through the fifth day without nourishment. A most

Îndată ce trupul bărbatului a fost aşezat în cavou, după obiceiul grecesc, s-a pus să-l păzească şi să-l plângă noapte de noapte. Nici părinţii şi nici rudele n-au putut s-o ia de la mormânt; era copleşită de durere şi hotărâse să moară de foame. N-a vrut să asculte nici măcar sfaturile magistraților şi a trăit cinci zile fără hrană, compătimită de toți, socotită ca o pildă deosebită de virtute. Alături de biata femeie şedea o slujitoare credincioasă. Ea îşi amestecă lacrimile cu cele ale văduvei şi veghea să nu se stingă lampa aşezată în mormânt, care mai slăbea

în locuinţa-i de veci şi începù să-i vegheze în toate nopţile şi zilele cadavrul care fusese depus, după obiceiul grecesc, în cavou. Erà aşà de întristată, urmărind să-şi curme zilele prin nemâncare, încât n'o putură întoarce dela această hotărîre nici părinţii, nici prietenii. Chiar şi cei ce conduceau oraşul, fiind şi ei în cele din urmă respinşi, se retraseră, şi toţi plângeau pe această femeie, care dădeà pilda aşà de rară de a nu mâncà de cinci zile.
Lângă femeia întristată stăteà o servitoare foarte credincioasă, care-i ajutà la

illud adfulsisse uerum pudicitiae amorisque exemplum omnis ordinis homines confitebantur, cum interim imperator prouinciae latrones iussit crucibus affigi secundum illam casulam, in qua recens cadauer matrona deflebat. Proxima ergo nocte, cum miles, qui cruces asseruabat, ne quis ad sepulturam corpus detraheret, notasset sibi [et] lumen inter monumenta clarius fulgens et gemitum lugentis audisset, uitio gentis humanae concupiit scire quis aut quid faceret. Descendit igitur in conditorium, uisaque

faithful maid was in attendance upon the poor woman; she either wept in company with the afflicted one or replenished the lamp which was placed in the vault, as the occasion required. Throughout the whole city there was but one opinion, men of every calling agreed that here shone the one solitary example of chastity and of love! In the meantime the governor of the province had ordered some robbers crucified near the little vault in which the lady was bewailing her recent loss. On the following night, a soldier who

câteodată.

În tot oraşul nu se vorbea decât despre povestea asta, şi oamenii din toate categoriile sociale spuneau că pe întreg pământul nu s-a mai pomenit un exemplu asemănător de bună cuviinţă şi de dragoste.

Dar iată că în vremea asta guvernatorul provinciei dădu ordin ca nişte tâlhari să fie puşi pe cruce şi omorâţi, alături de cavoul în care matroana[2] jelea leşul încă proaspăt înmormântat. În noaptea următoare, soldatul care păzea crucile, ca să nu

plâns şi reînnoia lumina din mormînt, ori de câte ori erà gata să se stingă. În tot oraşul se povestià numai de acest lucru şi toţi oamenii din toate clasele mărturiseau că aceasta-i singura strălucitoare pildă de castitate şi iubire. În acelaş timp dete şi guvernatorul provinciei porunca de a se răstignì pe cruce nişte tîlhari tocmai lângă mormântul în care văduva plângeà pe soţu-i de curând pierdut.
În noaptea următoare, pe când un soldat păzià crucile, ca nu cumva cineva să fure corpurile de pe ele, spre a le îngropà, băgă de seamă o lumină

pulcherrima muliere primo quasi quodam monstro infernisque imaginibus turbatus substitit. Deinde ut et corpus iacentis conspexit et lacrimas considerauit faciemque unguibus sectam, ratus scilicet id quod erat, desiderium extincti non posse feminam pati, attulit in monumentum cenulam suam, coepitque hortari lugentem ne perseueraret in dolore superuacuo, ac nihil profuturo gemitu pectus diduceret: omnium eumdem esse exitum [sed] et idem domicilium, et cetera quibus exulceratae mentes ad sanitatem

was standing guard over the crosses for fear someone might drag down one of the bodies for burial, saw a light shining brightly among the tombs, and heard the sobs of someone grieving. A weakness common to mankind made him curious to know who was there and what was going on, so he descended into the tomb and, catching sight of a most beautiful woman, he stood still, afraid at first that it was some apparition or spirit from the infernal regions; but he finally comprehended the true state of affairs as his eye took in the corpse lying there, and

fure cineva vreun trup şi să-l înmormânteze după datină[3], a zărit o lumină puternică printre morminte şi a auzit un bocet jalnic. Aţâţat de slăbiciunea-i omenească[4], a poftit să vadă de cine este vorba şi ce se întâmplă. A coborât aşadar în mormânt, dar, zărind o femeie nespus de frumoasă, a-ncremenit ca în faţa unei stafii sau cine ştie cărei arătări venite din infern. Apoi, îndată ce a văzut mortul, lacrimile văduvei şi faţa ei zgâriată de unghii[5], şi-a dat seama că femeia nu poate să îndure pierderea soţului. Ceea ce ştim că era adevărat.

lucind mai viu printre morminte şi auzì gemetele celei ce se jelià. Îmboldit de curiozitatea înnăscută în orice om, dorì atunci să ştie cine erà şi ce se petreceà acolo. El se coborî deci în cavou, şi, la vederea unei femei foarte frumoase, rămase ţintuit pe loc, sguduit ca la ivirea vreunei fantome sau umbre din lumea cealaltă. Pe urmă, văzând cadavrul şi observând o faţă plină de lacrămi şi sfâşiată de unghii, şi crezând că în adevăr femeia nu mai puteà de dorul celui dus, îşi aduse mâncarea în mormânt şi începù a îndemnà pe cea care

reuocantur. At illa ignota consolatione percussa lacerauit uehementius pectus, ruptosque crines super corpus iacentis imposuit. Non recessit tamen miles, sed eadem exhortatione temptauit dare mulierculae cibum, donec ancilla uini † certe ab eo † odore corrupta primum ipsa porrexit ad humanitatem inuitantis uictam manum, deinde refecta potione et cibo expugnare dominae pertinaciam coepit et: 'Quid proderit, inquit, hoc tibi, si soluta inedia fueris, si te uiuam sepelieris, si antequam fata poscant, indemnatum

as he noted the tears and the face lacerated by the finger-nails, he understood that the lady was unable to endure the loss of the dear departed. He then brought his own scanty ration into the vault and exhorted the sobbing mourner not to persevere in useless grief, or rend her bosom with unavailing sobs; the same end awaited us all, the same last resting place: and other platitudes by which anguished minds are recalled to sanity. But oblivious to sympathy, she beat and lacerated her bosom more vehemently than before and, tearing out her hair, she

Şi-a adus în mormânt merindele sale sărăcăcioase şi a început s-o îndemne pe văduva deznădăjduită să nu mai stăruie într-o durere de prisos şi să nu-şi mai rupă inima cu o tânguire fără nici un folos, arătându-i că toți au acelaşi sfârşit şi aceeaşi locuință de veci şi altele încă cu ajutorul cărora îndeobşte se însănătoşesc minţile rătăcite de mâhnire. Însă ea nici n-a vrut să audă de compătimiri şi şi-a sfâşiat pieptul încă mai aprig ca înainte. Smulgându-şi părul din cap, şi-a aruncat cosiţele peste trupul mortului. Totuşi soldatul nu s-a dat

se jelià, să nu se mai ţie de un plâns zadarnic, căci la nimic nu-i va mai folosì de-şi va sfâşià pieptul: acelaş sfârşit îl au toţi şi aceeaş locuinţă de veci. Întrebuinţă, însfârşit, toate mijloacele prin care se vindecă sufletele adânc rănite. Dar ea, turburată şi mai mult de mângâierea unui necunoscut, îşi sfâşiè pieptul cu şi mai mare furie şi smulgându-şi părul îl aruncă peste cadavru. Totuş soldatul nu se retrase, ci îndemnând-o tot ca înainte, cercă să-i dea de mâncare, până când servitoarea atrasă cea dintâiu de mirosul vinului, întinse,

spiritum effuderis?
Id cinerem aut manes credis sentire sepultos?
Vis tu reuiuiscere? Vis discusso muliebri errore, quam diu licuerit, lucis commodis frui? Ipsum te iacentis corpus admonere debet ut, uiuas.' Nemo inuitus audit, cum cogitur aut cibum sumere aut uiuere. Itaque mulier aliquot dierum abstinentia sicca passa est frangi pertinaciam suam, nec minus auide repleuit se cibo quam ancilla, quae prior uicta est.

strewed it upon the breast of the corpse. Notwithstanding this, the soldier would not leave off, but persisted in exhorting the unfortunate lady to eat, until the maid, seduced by the smell of the wine, I suppose, was herself overcome and stretched out her hand to receive the bounty of their host. Refreshed by food and drink, she then began to attack the obstinacy of her mistress. 'What good will it do you to die of hunger?' she asked, 'or to bury yourself alive'? Or to surrender an uncondemned spirit before the fates demand

bătut, ci şi-a înmulțit stăruințele şi a început s-o îmbie cu mâncare pe femeiuşcă. Până la urmă, slujitoarea, aţâţată de mireasma vinului, s-a dat bătută cea dintâi şi a întins mâna după ispita oşteanului. Apoi, refăcută de mâncare şi de băutură, s-a năpustit asupra statorniciei stăpânei sale, spunând:

—La ce o să-ți slujească să te laşi măcinată de foame, să te îngropi de vie, să dai pieirii sufletul tău neprihănit, înainte de a-ți sosi sorocul?

biruită, mâna-i după o poftire aşà de politicoasă şi înviorată de băutură şi mâncare începù să atace încăpățânarea stăpânei, zicând: «Ce-ți va folosì să pieri de foame, îngropându-te de vie şi dându-ți sufletul mai înainte de a ți-l fi cerut destinul? Crezi că simte aceasta cenuşa sau umbrele celor înmormântați? Nu vrei să revii la vieaţă? Nu vrei, înlăturând o greşeală obişnuită nouă femeilor, să te bucuri de vieaţă atât cât ți-e îngăduit? Ar trebuì să te îndemne la traiu chiar trupul mortului!» Nimeni n'aude fără voie pe cel ce-l sileşte să

it? 'Think you the ashes or sepultured dead can feel aught of thy woe! Would you recall the dead from the reluctant fates? Why not shake off this womanish weakness and enjoy the blessings of light while you can? The very corpse lying there ought to convince you that your duty is to live!' When pressed to eat or to live, no one listens unwillingly, and the lady, thirsty after an abstinence of several days, finally permitted her obstinacy to be overcome; nor did she take her fill of nourishment with less avidity than had the maid who had

Crezi că cenuşa şi morţii mai ştiu de credinţa păstrată?[6]

Nu e mai bine să dai încolo rătăcirea asta femeiască şi să te bucuri de darurile luminii, atâta vreme cât ea străluceşte pe cer? Chiar trupul ăsta care zace aici trebuie să te îmboldească să trăieşti.

Nimeni nu ascultă fără plăcere vorbele care-l îmbie să mănânce şi să trăiască. De aceea, femeia, care era leşinată de foame, căci ajuna de mai multe zile, a îngăduit să i se doboare cerbicia şi s-a aruncat asupra mâncării cu tot atâta

mănânce sau să trăească. Aşa dar şi femeia, după un post de câteva zile, lăsă să i-se înfrângă încăpăţânarea şi începù să se îndoape cu mâncare, tot aşà de lăcomeşte ca şi servitoarea-i ce se lăsase biruită mai 'nainte.

surrendered first."	lăcomie pe cât slujnica ei, care se dăduse biruită cea dintâi.

[1] Anticii considerau ca semne rituale de doliu părul despletit şi sfâşierea pieptului.

[2] Prin *matrona* – „matroana" – romanii înţelegeau o femeie căsătorită, o soţie.

[3] Era interzisă înmormântarea tâlharilor. Cadavrele lor erau expuse în public.

[4] Se referă la curiozitate.

[5] Zgârierea feţei era considerată la romani semn al durerii şi al tristeţii.

[6] Vergiliu, ***Eneida,*** IV. E clară parodierea intervenţiei Annei, în favoarea lui Enea, pe lânga Didona şi, în general, a istoriei dragostei sublime a Didonei.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CXII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Ceterum, scitis quid plerumque soleat temptare humanam satietatem. Quibus blanditiis impetrauerat miles ut matrona uellet uiuere, isdem etiam pudicitiam eius aggressus est. Nec deformis aut infacundus iuuenis castae uidebatur, conciliante gratiam ancilla ac subinde dicente: 'Placitone etiam pugnabis amori? [Nec uenit in mentem	"But to make a long story short, you know the temptations that beset a full stomach: the soldier laid siege to her virtue with the selfsame blandishments by which he had persuaded her that she ought to live. Nor, to her modest eye, did the young man seem uncouth or wanting in address. The maid pled in his behalf and kept repeating:	Dar ştiţi cam ce fel de ispite momesc de obicei pe omul sătul. Cu aceleaşi dezmierdări cu care soldatul o convinsese pe matroană să rămână în viaţă, i-a atacat şi buna cuviinţă. Cinstita femeie nu-l găsea nici urât şi nici nepriceput la vorbă, iar slujitoarea îi lua partea şi îi dădea ghes cam aşa:	Dealtminteri, ştiţi ceeace obişnueşte să te ispitească, după ce te-ai săturat. Cu aceleaşi linguşiri cu care soldatul izbutise să facă pe femeie să consimtă de-a trăi, el îi atacă şi cinstea. Şi ei nepărându-i acest tânăr nici urît, nici prost la graiu, mai venì şi servitoarea în favoarea lui, spunându-i mereu: «Te vei mai luptà încă cu această

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

quorum consederis aruis?]' Quid diutius moror? Ne hanc quidem partem corporis mulier abstinuit, uictorque miles utrumque persuasit. Iacuerunt ergo una non tantum illa nocte, qua nuptias fecerunt, sed postero etiam ac tertio die, praeclusis uidelicet conditorii foribus, ut quisquis ex notis ignotisque ad monumentum uenisset, putasset expirasse super corpus uiri pudicissimam uxorem. Ceterum, delectatus miles et forma mulieris et secreto, quicquid boni per facultates poterat, coemebat et prima statim nocte in

Why will you fight with a passion that to you is pleasure, Remembering not in whose lands you are taking your leisure?
"But why should I keep you longer in suspense? The lady observed the same abstinence when it came to this part of her body, and the victorious soldier won both of his objectives; so they lay together, not only that night, in which they pledged their vows, but also the next, and even the third, shutting the doors of the vault, of course, so that anyone, acquaintance

—Vrei să te lupți împotriva iubirii râvnite?

Nu te gândeşti în ce țară sosit-ai să prinzi rădăcina?[1]

Ce să mai lungesc vorba? Femeia nu şi-a înfrânat nici alte părți ale trupului, şi soldatul a ştiut să convingă şi să învingă două părți ale trupului, nu una singură. S-au culcat împreună nu numai în acea noapte, ci şi în următoarea şi chiar în a treia, după ce, fireşte, au tras bine după ei uşile cavoului, încât, dacă ar fi venit cineva la mormânt, fie el cunoscut sau

iubire plăcută? Nu te gândeşti tu în ce locuri te afli?» Ce să mai lungesc vorba? Femeia nu se dete înapoi nici dela cerințele inimii şi soldatul câştigă o îndoită biruință. Dormiră aşadar împreună nu numai în noaptea în care-şi celebrase nunta, dar şi a doua şi a treia zi, după ce avuseseră dinainte grija de a încuia uşile, aşà încât oricine dintre necunoscuți sau cunoscuți ar fi venit la mormânt, să creadă că femeia aceasta aşà de cinstită a răposat pe corpul bărbatului ei. Soldatul încântat şi de frumusețea femeiei şi de misterul întâlnirilor, cumpără

monumentum ferebat. Itaque unius cruciarii parentes ut uiderunt laxatam custodiam, detraxere nocte pendentem supremoque mandauerunt officio. At miles circumscriptus dum desidet, ut postero die uidit unam sine cadauere crucem, ueritus supplicium, mulieri quid accidisset exponit: nec se expectaturum iudicis sententiam, sed gladio ius dicturum ignauiae suae. Commodaret ergo illa perituro locum, et fatale conditorium familiari ac uiro faceret. Mulier non minus misericors quam pudica: 'Ne istud,

or stranger, coming to the tomb, would be convinced that this most virtuous of wives had expired upon the body of her husband. As for the soldier, so delighted was he with the beauty of his mistress and the secrecy of the intrigue, that he purchased all the delicacies his pay permitted and smuggled them into the vault as soon as darkness fell. Meanwhile, the parents of one of the crucified criminals, observing the laxness of the watch, dragged the hanging corpse down at night and performed the last rite. The soldier was

necunoscut, să creadă că soția cea virtuoasă şi-a dat duhul peste leşul bărbatului ei.

Soldatul, vrăjit şi de frumusețea femeii, însă şi de taina însăşi, cumpără tot felul de bunătăți, bineînțeles atât cât îi îngăduiau mijloacele sale, şi la căderea nopții se furişa împreună cu ele în mormânt. Numai că părinții unuia dintre răstigniți, când au văzut că paza din jurul crucilor slăbise, au dat jos într-o noapte leşul talharului şi l-au îngropat aşa cum se cuvine. Dar soldatul prins în laț, după ce a petrecut în mormânt după pofta inimii,

tot ce-şi puteà să-şi procure mai bun, după putința lui, şi de îndată ce venìa seara le duceà în mormânt. Aşà fiind lucrurile, părinții unuia din răstigniții de pe cruce, văzând că a slăbit paza, îi furară cadavrul în timpul nopții şi-l înmormântară. Soldatul însă, pe când petreceà închis în mormânt, cum văzù a doua zi o cruce fără cadavru, temându-se de pedeapsă, spuse femeiei ceeace i-se întâmplase, adăugând că el nu va mai aşteptà hotărîrea judecății, ci-şi va face pentru această neglijență, singur dreptate cu sabia-i. O rugă, în

inquit, dii sinant, ut eodem tempore duorum mihi carissimorum hominum duo funera spectem. Malo mortuum impendere quam uiuum occidere.' Secundum hanc orationem iubet ex arca corpus mariti sui tolli atque illi, quae uacabat, cruci affigi. Vsus est miles ingenio prudentissimae feminae, posteroque die populus miratus est qua ratione mortuus isset in crucem."

hoodwinked while absent from his post of duty, and when on the following day he caught sight of one of the crosses without its corpse, he was in terror of punishment and explained to the lady what had taken place: He would await no sentence of court-martial, but would punish his neglect of duty with his own sword! Let her prepare a place for one about to die, let that fatal vault serve both the lover and the husband! 'Not that,' cried out the lady, no less merciful than chaste, 'the gods forbid that I should look at the same time

a văzut a doua zi că de pe una dintre cruci lipsea cadavrul. Temându-se de o pedeapsă cumplită, s-a dus şi a spus femeii ce se întâmplase. Îi arătă că el nu aşteaptă hotărârea judecătorului, ci îşi va pedepsi singur netrebnicia cu sabia. Să-i facă rost numai de un locşor în care să moară şi să lase ca acelaşi mormânt să înghită atât pe soţ, cât şi pe prieten. Femeia, pe cât de cuvioasă, pe atât de miloasă, răspunse:

N-or să mă lase zeii să văd cam în aceeaşi vreme moartea celor două fiinţe care sunt tot

acelaş timp, să-i păstreze şi lui, mort, loc în mormânt şi să-şi îngroape pe iubit lângă bărbat. «Să ferească zeii, zise ea, ca să privesc în acelaş timp mormintele a doi dintre oamenii cari mi-au fost mai scumpi. Prefer să răstignesc pe cel mort, decât să ucid pe cel viu!»
După ce vorbì astfel, dete poruncă să se scoată din cosciug corpul bărbatului ei, şi-l puse pe cruce în locul celui ce lipsià. Soldatul făcù aşà cum îl povăţuise această femeie înţeleaptă, şi a doua zi mulţimea se minunà de chipul cum un mort ajunsese să se

upon the corpses of the two men dearest to me; I would rather hang the dead than slay the living!' So saying, she gave orders for the body of her husband to be lifted out of the coffin and fastened upon the vacant cross! The soldier availed himself of the expedient suggested by this very ingenious lady and next day everyone wondered how a dead man had found his way to the cross!"	ce am eu mai scump pe lumea asta. E mai bine să-l spânzur pe mort, decât să-l omor pe cel viu şi nevătămat. Zis şi făcut: a poruncit să fie scos trupul soţului ei din sicriu şi să fie răstignit pe crucea unde lipsea un leş. Soldatul s-a lăsat convins de mintea bună a femeii şi în ziua următoare oamenii au început să se întrebe, uluiţi, cum de putuse un mort să se suie pe o cruce.	răstignească singur pe cruce»..

[1] Vergiliu, ***Eneida,*** IV. Se consideră însă că versul al doilea n-a figurat iniţial in textul ***Satyricon-xAxu*** şi că a fost interpolat ulterior de un copist.

CXIII.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Risu excepere fabulam nautae, [et] erubescente non mediocriter Tryphaena uultumque suum super ceruicem Gitonis amabiliter ponente. At non Lichas risit, sed iratum commouens caput: “Si iustus, inquit, imperator fuisset, debuit patris familiae corpus in monumentum referre, mulierem affigere cruci”.	The sailors received this tale with roars of laughter, and Tryphaena blushed not a little and laid her face amorously upon Giton’s neck. But Lycas did not laugh; “If that governor had been a just man,” said he, shaking his head angrily, “he would have ordered the husband’s body taken down and carried back into the vault, and crucified	Corăbierii au râs cu poftă, iar Tryphaena, roşind din belşug, şi-a apropiat cu multă dragoste faţa de ceafa lui Giton. Numai Lichas n-a râs, ci şi-a clătinat mânios capul, îngăimând: —Dacă guvernatorul provinciei ar fi fost drept, ar fi trebuit să ducă înapoi în mormânt trupul soţului şi să	Marinarii râseră de această povestire şi Tryphaena, foarte ruşinoasă, îşi rezemà cu iubire faţa-i de gâtul lui Giton. Lichas nu râse însă, ci dând din cap cu mânie: «Dacă guvernatorul, zise el, ar fi fost drept, ar fi trebuit să pună înapoi în mormânt corpul bărbatului şi să puie pe femeie pe cruce!» Fără îndoială, îşi adusese din

Non dubie redierat in animum Hedyle expilatumque libidinosa migratione nauigium. Sed nec foederis uerba permittebant meminisse, nec hilaritas, quae occupauerat mentes, dabat iracundiae locum. Ceterum Tryphaena in gremio Gitonis posita modo implebat osculis pectus, interdum concinnabat spoliatum crinibus uultum. Ego maestus et impatiens foederis noui non cibum, non potionem capiebam, sed obliquis trucibusque oculis utrumque spectabam. Omnia me oscula uulnerabant, omnes blanditiae, quascunque mulier

the woman." No doubt the memory of Hedyle haunted his mind, and the looting of his ship in that wanton excursion. But the terms of the treaty permitted the harboring of no old grudges and the joy which filled our hearts left no room for anger. Tryphaena was lying in Giton's lap by this time, covering his bosom with kisses one minute and rearranging the curls upon his shaven head the next. Uneasy and chagrined at this new league, I took neither food nor drink but looked askance at them both, with grim eyes. Every kiss was a wound to

răstignească femeia pe cruce.

Fără îndoială că îi revenise în minte Hedyle[1] şi vasul jefuit de ceață pribegilor desfrânați, însă nu-l lăsau să-şi aducă aminte de toate acestea nici cuvintele tratatului de pace şi nici veselia care stăpânea mințile tuturora şi care nu lăsa loc pentru mânie. Între timp, Tryphaena se aşezase în poala lui Giton şi-l pupa pe tot pieptul. Din când în când îi potrivea mai bine peruca pe capul lui ras. Eu, mâhnit şi nemulțumit de tratatul cel nou, nu puneam în gură nici mâncare, nici băutură, ci mă

nou aminte de Hedyle, soția lui, pe corabia-i jefuită, şi de fuga noastră îndrăzneață. Dar nici condițiile tratatului nu-i mai îngăduiau să-şi amintească de acestea, nici veselia care pusese stăpânire pe sufletele tuturor, nu-l mai lăsă să se mânie. Dealtfel, Tryphaena cu capul mereu rezemat de sânul lui Giton, îl acoperia cu sărutări, aranjându-i din când în când păru-i fals de pe frunte. Eu stam trist, şi nemai putând răbdà această nouă legătură a lor, nu mai mâncam, nici nu mai beam, ci-i priveam pe amândoi cruciş şi crunt, căci

libidinosa fingebat. Nec tamen adhuc sciebam, utrum magis puero irascerer, quod amicam mihi auferret, an amicae, quod puerum corrumperet: utraque inimicissima oculis meis et captiuitate praeterita tristiora. Accedebat huc, quod neque Tryphaena me alloquebatur tanquam familiarem et aliquando gratum sibi amatorem, nec Giton me aut tralaticia propinatione dignum iudicabat, aut, quod minimum est, sermone communi uocabat, credo, ueritus ne inter initia coeuntis gratiae recentem cicatricem rescinderet. Inundauere

me, every artful blandishment which the wanton woman employed, and I could not make up my mind as to whether I was more angered at the boy for having supplanted me with my mistress, or at my mistress for debauching the boy: both were hateful to my sight, and more galling than my late servitude. And to make the matter all the more aggravating, Tryphaena would not even greet me as an acquaintance, whom she had formerly received as a lover, while Giton did not think me worthy of a "Here's-to-you" in

uitam la amândoi strâmb şi cu ochii aprinşi de mânie. Mă răneau toate sărutările şi toate dezmierdările pe care le născocea femeia asta destrăbălată. Nici măcar nu mai ştiam pe cine să mă înfurii mai tare: pe băiat, că-mi răpea prietenă, sau pe prietenă, că-mi strica băiatul. Îmi venea rău când îi priveam şi mi se părea mai greu de îndurat chiar decât captivitatea din care scăpasem. Pe deasupra, Tryphaena nu-mi spunea nici o vorbă, ca şi când n-aş fi fost prietenul şi iubitul pe care-l îndrăgise cândva cu patimă, iar Giton nu mă credea

toate sărutările lor mă răneau ca şi mângâierile pe care i le da această femeie pătimaşe. Totuş nu ştiam încă pe cine să mă supăr mai mult: pe copilul care-mi răpise iubita, sau pe iubita care-mi da stricăciunii pe copil? Şi una şi alta le priveam cu ochi foarte duşmănoşi şi ele-mi păreau mai triste decât prinsoarea-mi din trecut. Unde mai pui că nici Tryphaena nu mai îmi vorbià acum ca unui prieten şi fost iubit, nici Giton nu mă mai credeà demn de a închinà în cinstea mea.
Ceeace erà însă şi mai prost, erà faptul că nu mai vorbià cu

pectus lacrimae dolore paratae, gemitusque suspirio tectus animam paene submouit. <. . .>
In partem uoluptatis temptabat admitti, nec domini supercilium induebat, sed amici quaerebat obsequium. <. . .>
ANCILLA TRYPHAENAE AD ENCOLPIVM: "Si quid ingenui sanguinis habes, non pluris illam facies, quam scortum. Si uir fueris, non ibis ad spintriam". <. . .>
Me nihil magis pudebat, quam ne Eumolpus sensisset quidquid illud fuerat, et homo dicacissimus carminibus

ordinary civility, nor even speak to me in the course of the common conversation; I suppose he was afraid of reopening a tender scar at the moment when a return to her good graces had commenced to draw it together. Tears of vexation dropped upon my breast and the groan I smothered in a sigh nearly wracked my soul.

The vulture tearing; at the liver's deep and vital parts,
That wracks our breasts and rends our very heartstrings
Is not that bird the charming poet sings with all his arts;

vrednic de urarea de sănătate ce se obişnuieşte în asemenea prilejuri . Nici măcar nu-mi îngăduia să mă amestec în vorbăria generală, temându-se, îmi închipui, să nu-mi redeschidă rana chiar de la începuturile împăcării celor două tabere. Lacrimi dezlănțuite de durere îmi năpădiseră pieptul şi un geamăt, care de fapt înăbuşea oftatul, aproape că-mi rupea inima[2]...

Lichas încerca să se strecoare în plăcerea noastră şi nu se mai încruntă ca un stăpân aspru, ci cauta îngăduința

mine cum făceau toţi, căci se temeà, cred eu, să nu redeschidă o cicatrice proaspătă tocmai când intrà din nou la favoare.
Lacrămile durerii îmi inundară pieptul şi gemetele ce căutam să ascund, erau cât pe-acì să-mi înnece răsuflarea.
(Lichas caută să se împace din nou cu Encolpius şi-i spune să nu se mai uite la o femeie stricată ca Tryphaena. Lui Encolpius însă îi e teamă ca Eumolp să nu-i afle necazurile şi să batjocorească în versurile lui pe cei ce-l supăraseră. Îl roagă deci să tacă şi Eumolp îi făgăduește aceasta prin

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

uindicaret. <. . .>
Iurat uerbis Eumolpus conceptissimis. <. . .>

'T'is jealousy or hate that human hearts stings.
(In spite of my ill-humor, Lycas saw how well my golden curls became me and, becoming enamoured anew, began winking his wanton eyes at me and) sought admission to my good graces upon a footing of pleasure, nor did he put on the arrogance of a master, but spoke as a friend asking a favor; (long and ardently he tried to gain his ends, but all in vain, till at last, meeting with a decisive repulse, his passion turned to fury and he tried to carry the place by

unui adevărat prieten[3]...

—Dacă ai în tine[4] sânge de om liber, n-o să-ți pese de ea mai mult ca de o adevărată târfă[5]. Dacă eşti bărbat, n-o să te duci după bufnița asta[6]...

Mai presus de orice îmi era ruşine de faptul că Eumolpus ar fi putut simți ce se întâmplase şi că, om zeflemitor ce era, ar fi putut să scoată de aici o poezie în care să se răzbune[7]...
Eumolpus jura în mod solemn[8]...

jurământ).

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

storm; but Tryphaena came in unexpectedly and caught him in his wanton attempt, whereupon he was greatly upset and hastily adjusted his clothing and bolted out of the cabin. Tryphaena was fired with lust at this sight, “What was Lycas up to?” she demanded. “What was he after in that ardent assault?” She compelled me to explain, burned still more hotly at what she heard, and, recalling memories of our past familiarities, she desired me to renew our old amour, but I was worn out with so much venery and slighted her

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

advances. She was burning up with desire by this time, and threw her arms around me in a frenzied embrace, hugging me so tightly that I uttered an involuntary cry of pain. One of her maids rushed in at this and, thinking that I was attempting to force from her mistress the very favor which I had refused her, she sprang at us and tore us apart. Thoroughly enraged at the disappointment of her lecherous passion, Tryphaena upbraided me violently, and with many threats she hurried out to find Lycas for the purpose of exasperating him

further against me and of joining forces with him to be revenged upon me. Now you must know that I had formerly held a very high place in this waiting-maid's esteem, while I was prosecuting my intrigue with her mistress, and for that reason she took it very hard when she surprised me with Tryphaena, and sobbed very bitterly. I pressed her earnestly to tell me the reason for her sobs) {and after pretending to be reluctant she broke out:} "You will think no more of her than of a common prostitute if you have a drop

of decent blood in your veins! You will not resort to that female catamite, if you are a man!" {This disturbed my mind but} what exercised me most was the fear that Eumolpus would find out what was going on and, being a very sarcastic individual, might revenge my supposed injury in some poetic lampoon, (in which event his ardent zeal would without doubt expose me to ridicule, and I greatly dreaded that. But while I was debating with myself as to the best means of preventing him from getting at the facts, who should

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

suddenly come in but the man himself; and he was not uninformed as to what had taken place, for Tryphaena had related all the particulars to Giton and had tried to indemnify herself for my repulse, at the expense of my little friend. Eumolpus was furiously angry because of all this, and all the more so as lascivious advances were in open violation of the treaty which had been signed. The minute the old fellow laid eyes upon me, he began bewailing my lot and ordered me to tell him exactly what had happened. As he was

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

already well informed, I told him frankly of Lycas' lecherous attempt and of Tryphaena's wanton assault. When he had heard all the facts,) Eumolpus swore roundly (that he would certainly avenge us, as the Gods were just and would not suffer so many villainies to go unpunished.)

[1] Personajul este necunoscut, ca de altfel şi episodul jefuirii corăbiei la care se lace aluzie. Este vorba, desigur, de un episod din partea pierdută a romanului.
[2] Lacună în original.
[3] Lacună în original.
[4] Aceste cuvinte sunt rostite, probabil, de slujitoarea Tiyphaenei.
[5] Se referă, probabil, la Tiyphaena care-l necăjea pe Encolpius.
[6] Lacună în original.
[7] Lacună în original. Nu ştim la ce se referă textul, aici atât de corupt. Probabil la tribulaţii amoroase.
[8] Lacună în original.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CXIV.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Dum haec taliaque iactamus, inhorruit mare, nubesque undique adductae obruere tenebris diem. Discurrunt nautae ad officia trepidantes, uelaque tempestati subducunt. Sed nec certos fluctus uentus impulerat, nec quo destinaret cursum gubernator sciebat. Siciliam modo uentus dabat, saepissime [in oram] Italici litoris aquilo possessor	We were still discussing this and other matters when the sea grew rough, and clouds, gathering from every quarter, obscured with darkness the light of day. The panic-stricken sailors ran to their stations and took in sail before the squall was upon them, but the gale did not drive the waves in any one direction and the helmsman lost his	Pe când ne întinsesem la vorba, marea s-a învolburat, şi norii, îngrămădiți din toate părțile, au întunecat cerul în miezul zilei. Marinarii se reped înspăimântați la locurile lor şi scot pânzele de sub bătaia furtunii[1]. Vântul însă nu bătea într-o parte hotărâtă, şi cârmaciul nu ştia încotro să-şi îndrepte corabia. Când ne împingea o vântoasă către	Pe când vorbeam astfel de lucruri, marea începù să se umfle şi norii, adunându-se din toate părţile, întunecară lumina zilei. Marinarii dădeau fuga agitaţi, încoace şi încolo, pe la treburile lor şi scoteau pânzele de sub bătaia furtunii. Vânturile însă, care ridicau valurile, n'aveau o direcţie hotărîtă şi cârmaciul nu mai

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

conuertebat huc illuc obnoxiam ratem, et quod omnibus procellis periculosius erat, tam spissae repente tenebrae lucem suppresserant, ut ne proram quidem totam gubernator uideret. Itaque † hercules † postquam manifesta * conualuit, Lichas trepidans ad me supinas porrigit manus et: "Tu, inquit, Encolpi, succurre periclitantibus, et uestem illam diuinam sistrumque redde nauigio. Per fidem, miserere, quemadmodum quidem soles".
Et illum quidem uociferantem in mare uentus excussit,

bearings and did not know what course to steer. At one moment the wind would set towards Sicily, but the next, the North Wind, prevailing on the Italian coast, would drive the unlucky vessel hither and yon; and, what was more dangerous than all the rain-squalls, a pall of such black density blotted out the light that the helmsman could not even see as far forward as the bow. At last, as the savage fury of the sea grew more malignant, the trembling Lycas stretched out his hands to me imploringly. "Save us from destruction, Encolpius,"

Sicilia, când şi mai des acvilonul[2], stăpân pe ţărmul italic, răsucea încoace şi încolo corabia cea şubredă. Dar, ceea ce era mai primejdios decât furtuna, o negură groasă întunecase atât de tare lumina zilei, încât cârmaciul nu mai vedea cum trebuie nici prova. De aceea,când primejdia a sporit, Lichas, tremurând tot, a întins braţele spre mine în chip de rugare, strigând:

—Encolpius, înţelege primejdia şi dă-ne o mână de ajutor; înapoiază zeiţei care ocroteşte vasul voalul sfânt şi sistrul[3]. Pe sufletul meu,

ştia încotro să mai îndrepte corabia, căci acì furtuna ne îndreptà spre Sicilia, acì vântul de miazănoapte, care stăpâneşte foarte des coastele Italiei, întorceà încoace şi încolo corabia, ce erà în voia lui. Dar mai primejdioasă ca toate furtunile, erà o întunecime aşà de deasă care învăluià lumina, încât cârmaciul nu mai puteà vedeà nici chiar partea dinainte a corăbiei şi, când furtuna îşi ajunsese culmea, Lichas întinzând turburat mâinile-i rugătoare spre mine, îmi zise: «Encolpius, tu ne poţi ajutà în această primejdie, deci dă

repetitumque infesto gurgite procella circumegit atque hausit. Tryphaenam autem prope iam <…> fidelissimi rapuerunt serui, scaphaeque impositam cum maxima sarcinarum parte abduxere certissimae morti.
Applicitus cum clamore fleui et: "Hoc, inquam, a diis meruimus, ut nos sola morte coniungerent? Sed non crudelis fortuna concedit. Ecce iam ratem fluctus euertet, ecce iam amplexus amantium iratum diuidet mare. Igitur, si uere Encolpion dilexisti, da oscula, dum licet, <et> ultimum hoc gaudium fatis

he shouted; "restore that sacred robe and holy rattle to the ship! Be merciful, for heaven's sake, just as you used to be!" He was still shouting when a windsquall swept him into the sea; the raging elements whirled him around and around in a terrible maelstrom and sucked him down. Tryphaena, on the other hand, was seized by her faithful servants, placed in a skiff, along with the greater part of her belongings, and saved from certain death. Embracing Giton, I wept aloud: "Did we deserve this from the gods," I cried, "to be

îndură-te şi fii milos, aşa cum ai fost întotdeauna!

Însă, în vreme ce îmi răcnea vorbele acestea, o pală de vânt l-a înşfăcat şi l-a azvârlit în valuri. Furtuna l-a readus la suprafață, dar apoi l-a învârtit în hăurile mării şi l-a dus la fund pentru totdeauna. Pe Tryphaena, care era şi ea cât pe ce s-o pățească la fel, au luat-o pe sus nişte sclavi credincioşi şi au vârât-o într-o luntre împreună cu cea mai mare parte dintre bagajele ei, scăpând-o astfel de la o moarte sigură.

înapoi veşmântul sfânt şi castagnetele zeiței Isis, pe care le-ai furat de pe corabie. Pe zei, milostiveşte-te, cum ți-e obiceiul!»
Dar vântul îl aruncă în Mare, pe când strigà astfel din toate puterile-i, şi mai ieşind odată la suprafață, din vâltoare, fu învăluit şi înghițit pentru totdeauna de valurile furtunoase.
Pe Tryphaena însă aproape o smulseră cu sila sclavii ei cei credincioşi şi punând-o într'o luntre, o scăpară dela moarte sigură împreună cu cea mai mare parte din bagaje. Cât despre mine, plecat asupra lui

properantibus rape". Haec ut ego dixi, Giton uestem deposuit, meaque tunica contectus exeruit ad osculum caput. Et ne sic cohaerentes malignior fluctus distraheret, utrumque zona circumuenienti praecinxit et: "Si nihil aliud, certe diutius, inquit, iunctos nos mare feret, uel si uoluerit misericors ad idem litus expellere, aut praeteriens aliquis tralaticia humanitate lapidabit, aut quod ultimum est iratis etiam fluctibus, imprudens harena componet". Patior ego uinculum extremum, et ueluti lecto funebri aptatus expecto

united only in death? No! Malignant fortune grudges even that. Look! In an instant the waves will capsize the ship! Think! In an instant the sea will sever this lover's embrace! If you ever loved Encolpius truly, kiss him while yet you may and snatch this last delight from impending dissolution!" Even as I was speaking, Giton removed his garment and, creeping beneath my tunic, he stuck out his head to be kissed; then, fearing some more spiteful wave might separate us as we clung together, he passed his belt

M-am lipit de Giton, plângând în hohote şi strigând:

—Oare aşa ne răsplătesc zeii? Vom fi legați unul de altul numai prin moarte? Dar soarta cea crudă se împotriveşte şi la asta. Uită-te cum valurile răstoarnă corabia, cum marea desparte plină de mânie pe doi îndrăgostiți îmbrățişați cu atâta deznădejde. Giton, dacă l-ai iubit vreodată pe Encolpius, sărută-mă, cât mai poți, şi smulge această bucurie din urmă destinului ăsta aşa de grăbit.

Giton, începui să strig plângând: «Oare aceasta am meritat dela zei, ca numai în moarte să putem fi uniți? Dar şi aceasta nu mi-o îngăduie crudul noroc, căci iată valurile vor răsturnà corabia şi marea ne va despărți în îmbrățiserile noastre. Aşadar, Giton, dacă cu adevărat ai iubit pe Encolpius, sărută-l cât îți mai e îngăduit şi smulge această ultimă bucurie destinelor care ne grăbesc din urmă».
Abià zisei acestea, şi Giton, scoțându-şi haina şi vârîndu-se sub a mea, îşi întinse capu-i la sărutări şi ca nu cumva vreun val răutăcios să ne

mortem iam non molestam. Peragit interim tempestas mandata fatorum, omnesque reliquias nauis expugnat. Non arbor erat relicta, non gubernacula, non funis aut remus, sed quasi rudis atque infecta materies ibat cum fluctibus. <. . .>
Procurrere piscatores paruulis expediti nauigiis ad praedam rapiendam. Deinde ut aliquos uiderunt, qui suas opes defenderent, mutauerunt crudelitatem in auxilium. <. . .>

around us both. “If nothing else,” he cried, “the sea will at least bear us longer, joined together, and if, in pity, it casts us up upon the same shore, some passerby may pile some stones over us, out of common human kindness, or the last rites will be performed by the drifting sand, in spite of the angry waves.” I submit to this last bond and, as though I were laid out upon my death-bed, await an end no longer dreaded. Meanwhile, accomplishing the decrees of the Fates, the storm stripped the ship of all that was left; no mast, no helm, not a rope nor

După aceste cuvinte, Giton şi-a scos haina şi, acoperindu-se cu tunica mea, şi-a întins capul spre sărutări. Şi, pentru că talazul cel crud să nu poată desface îmbrăţişarea, şi-a strâns cureaua în jurul trupurilor noastre:

—Dacă n-o să facem altceva, zise el, măcar marea să ne poarte uniți pe valuri cât mai multă vreme. Iar dacă marea o să se îndure de noi şi o să ne arunce pe acelaşi țărm, poate că vreun trecător mai milos o să ne acopere cu pietre[4] sau poate că, lucru pe care-l îngăduie chiar talazurile

despartă din îmbrăţişarea noastră, el ne legă pe amândoi cu brâul zicând: «De nu se poate altfel, cel puţin aşà, marea ne va purtà uniţi mai îndelungă vreme, sau, de va voì să fie mai miloasă, ne va aruncà pe ţărm, unde vreun trecător cuprins de o milă obişnuită, va aruncà pietre peste noi, sau valurile mâniate în ultima lor turbare ne vor acoperì în neştire cu nisip». Lăsai să mă strângă cu cel din urmă nod şi, ca şi cum stam întins pe un catafalc, aşteptam acum o moarte care nu mai îmi erà supărătoare. Furtuna însă, în timpul acesta, îşi

an oar remained on board her; she was only a derelict, heavy and water-logged, drifting before the waves. Some fishermen hastily put off in their little boats to salvage their booty, but, seeing men alive and ready to defend their property, they changed their predatory designs into offers of help.

mânioase, nisipul cel năvalnic o să ne îngroape sub el.

L-am lăsat să mă strângă cu ultimele noduri şi, ca şi cum aş fi fost înlănţuit pe un pat funebru, am aşteptat o moarte care acum nici nu-mi mai era atât de nesuferită. Între timp, furtuna şi-a împlinit însărcinarea dată de soartă şi s-a năpustit mai departe asupra rămăşiţelor corăbiei. Nu mai aveam nici catarg şi nici cârmă, nici funii şi nici vâsle, ci totul plutea în voia talazurilor, ca o adunătură de bulendre fără nici un căpătâi[5]...

împlinì însărcinarea dată de destin şi atacă tot ce mai rămăsese din corabie, ne mai lăsând nici catarge, nici cârmă, nici funii sau vâsle, ci ca un corp fără formă şi necioplit, plutià acum corabia în voia valurilor.

*

Pescari în luntri mici şi repezi, crezând că vor puteà prădà, dădură fuga, dar văzând pe punte câţiva călători încă vii, cari aveau de gând să-şi apere avutul, îşi schimbară pofta de pradă, în ajutor.

Nişte pescari, urcaţi pe nişte luntre mititele, au venit în goană cu scopul de a ne jefui. Apoi, când au băgat de seamă că noi eram gata să ne apărăm ceea ce ne mai rămăsese, şi-au schimbat gândurile crude de pradă în gânduri de ajutor[6]…

[1] Furtuna era un epilog tradiţional al romanului de aventuri. Se remarcă aici parodierea furtunilor vergiliene (din *Eneidd)* şi a celor homerice.
[2] Vânt de miazănoapte, numit şi Boreas.
[3] Instrument muzical de percuţie utilizat în dansuri sacre
[4] Anticii considerau că oricine ar fi găsit un cadavru neîngropat avea datoria morală să-l îngroape.
[5] Lacună în original.
[6] Lacună în original.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CXV.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Audimus murmur insolitum et sub diaeta magistri quasi cupientis exire beluae gemitum. Persecuti igitur sonum inuenimus Eumolpum sedentem membranaeque ingenti uersus ingerentem. Mirati ergo quod illi uacaret in uicinia mortis poema facere, extrahimus clamantem, iubemusque bonam habere mentem. At ille interpellatus	Just then, amid that clamor of voices we heard a peculiar noise, and from beneath the captain's cabin there came a bellowing as of some wild beast trying to get out. We then followed up the sound and discovered Eumolpus, sitting there scribbling verses upon an immense sheet of parchment! Astounded that he could find time to write	Am auzit un murmur neobişnuit venit de sub cabina pilotului, murmur care aducea cu mârâitul unei fiare ce ar fi vrut să iasă la lumină. Luându-ne după zgomot, l-am descoperit pe Eumolpus şezând şi îngrămădind la versuri pe un pergament mare cât toate zilele. Uimiți că se îndeletnicea cu alcătuirea unui poem chiar pe pragul morții, l-	Auzirăm deodată un murmur neobişnuit ieşind de sub cabina cârmaciului. Ai fi zis că-i gemătul unei fiare care vrea să iasă din cuşcă-i. Luându-ne după urmele sunetului, dădurăm peste Eumolp, care stăteà înaintea unui pergament foarte mare, pe care scrià versuri. Minunaţi, că-i mai da mâna să facă versuri în preajma morţii,

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

excanduit et: “Sinite me, inquit, sententiam explere; laborat carmen in fine”. Inicio ego phrenetico manum, iubeoque Gitona accedere et in terram trahere poetam mugientem.
Hoc opere tandem elaborato casam piscatoriam subimus maerentes, cibisque naufragio corruptis utcunque curati tristissimam exegimus noctem. Postero die, cum poneremus consilium, cui nos regioni crederemus, repente uideo corpus humanum circumactum leui uortice ad litus deferri. Substiti ergo tristis coepique umentibus

poetry at death’s very door, we hauled him out, in spite of his protests, and ordered him to return to his senses, but he flew into a rage at being interrupted; “Leave me alone until I finish this sentence,” he bawled; “the poem labors to its birth.” Ordering Giton to come to close quarters and help me drag the bellowing bard ashore, I laid hands upon the lunatic. When this job had at last been completed, we came, wet and wretched, to a fisherman’s hut and refreshed ourselves somewhat with stores from the wreck, spoiled though they were by salt

am adus la lumină pe gargaragiul nostra de Eumolpus şi l-am sfătuit să-şi vină în fire. Dar el s-a înfierbântat tot pentru că fusese tulburat şi a început să țipe la noi cam aşa:

—Lăsați-mă cel puțin să-mi isprăvesc fraza; sfârşitul poemului este totdeauna greu.

Eu însă l-am înşfăcat zdravăn pe smintit şi l-am pus pe Giton să mă ajute. Aşa l-am târât la țărm pe poetul mugitor.

După ce am dus la bun sfârşit

îl scoaserăm urlând şi-l poftirăm să-şi vie în fire. Dar el, întrerupt din lucru, se aprinse: «Lăsaţi-mă, ne zise, să isprăvesc acest pasaj, poema e aproape de sfârşit!»
Atunci pusei mâna pe nebun şi rugând şi pe Giton să-mi ajute, târîrăm la ţărm pe poetul mugitor.
*
Sfârşind această treabă, intrarăm trişti în coliba unui pescar şi după ce cinarăm cum puturăm din mâncările stricate, ce scăpaseră din înnec, petrecurăm acì o noapte foarte tristă.
În ziua următoare, pe când

oculis maris fidem inspicere et: “Hunc forsitan, proclamo, in aliqua parte terrarum secura expectat uxor, forsitan ignarus tempestatis filius, aut patrem utique reliquit aliquem, cui proficiscens osculum dedit. Haec sunt consilia mortalium, haec uota magnarum cogitationum. En homo quemadmodum natat!” Adhuc tanquam ignotum deflebam, cum inuiolatum os fluctus conuertit in terram, agnouique terribilem paulo ante et implacabilem Licham pedibus meis paene subiectum. Non tenui igitur diutius lacrimas, immo

water, and passed a night that was almost interminable. As we were holding a council, next day, to determine to what part of the country we had best proceed, I suddenly caught sight of a human body, turning around in a gentle eddy and floating towards the shore. Stricken with melancholy, I stood still and began to brood, with wet eyes, upon the treachery of the sea. “And perhaps,” said I, “a wife, safe in some far-away country of the earth, awaits this man, or a son who little dreams of storms or wrecks; or perhaps he left behind a

această treabă, ne-am apropiat cu inima strânsă de bordeiul unui pescar. Ne-am ospătat cu merinde cam stricate de furtună şi am petrecut acolo cea mai tristă noapte a noastră. A doua zi, în vreme ce chibzuiam încotro să ne îndreptăm paşii, am văzut deodată un stârv omenesc purtat de un vârtej uşor spre țărm. Am încremenit năpădit de tristețe şi am început să privesc cu ochii umezi de lacrimi marea cea vicleană.

—Pe omul ăsta, poate, strigam eu, îl aşteaptă liniştită o nevastă în vreun colț de

ţineam sfat în ce parte să ne îndreptăm, deodată zării un corp omenesc pe care un vârtej uşor al valurilor îl aduceà la ţărm.
Mă oprii întristat atunci şi cu ochii umezi de lacrămi, începui să mă gândesc cât de necredinoasă-i marea, strigând cu glas tare: «Pe acesta poate îl aşteaptă în vreun colţ de pământ o soaţă liniştită de soarta lui, sau vreun fiu sau tată, neştiutori de naufragiul lui şi oricum ar fi, însfârşit, a lăsat şi el pe cineva, pe care l’a sărutat la plecare-i. Iată unde ajung planurile muritorilor,

percussi semel iterumque manibus pectus et: "Vbi nunc est, inquam, iracundia tua, ubi impotentia tua? Nempe piscibus beluisque expositus es, et qui paulo ante iactabas uires imperii tui, de tam magna naue ne tabulam quidem naufragus habes. Ite nunc mortales, et magnis cogitationibus pectora implete. Ite cauti, et opes fraudibus captas per mille annos disponite. Nempe hic proxima luce patrimonii sui rationes inspexit, nempe diem etiam, quo uenturus esset in patriam, animo suo fixit. Dii deaeque, quam longe a

father, whom he kissed good-by at parting! Such is the end of mortal's plans, such is the outcome of great ambitions! See how man rides the waves!" Until now, I had been sorrowing for a mere stranger, but a wave turned the face, which had undergone no change, towards the shore, and I recognized Lycas; so evil-tempered and so unrelenting but a short time before, now cast up almost at my feet! I could no longer restrain the tears, at this; I beat my breast again and yet again, with my hands. "Where is your evil temper now?" I

pământ sau, cine ştie, vreun fiu care nu ştie nimic de furtuna de ieri, sau vreun tată, pe care l-a sărutat la plecare. Aşa se întâmplă cu planurile muritorilor, cu dorinţele şi socotelile lor. Uite cum omul pluteşte şi se duce la vale[1]. Tocmai jeleam pe acest necunoscut, când un val a întors spre mal un obraz încă întreg şi astfel am recunoscut, aproape azvârlit la picioarele mele, chipul lui Lichas, cu puţină vreme în urmă înspăimântător şi de neînduplecat. Nu mi-am mai putut stăpâni lacrimile şi am început să mă bat cu pumnul

dorinţele unor cugetări înalte. Ia te uită la el, par'că înnoată!» Tot îl mai plângeam pe acest necunoscut, când valurile-l puseră pe ţărm, cu faţa nestricată de moarte, şi atunci recunoscui, zăcând la picioarele mele, pe acela care fusese puţin mai 'nainte teribilul şi neîmpăcatul Lichas! Nu mai putui oprì atunci lacrămile, ci lovindu-mi de mai multe ori pieptul cu mâinile: "Unde ţi-e acum, îi zisei, unde ţi-e pornirea ce nu-ţi puteai stăpânì? Iată-te expus pradă peştilor şi fiarelor, tu, care cu puţin mai înainte erai aşà de mândru de puterea ta şi

destinatione sua iacet! Sed non sola mortalibus maria hanc fidem praestant. Illum bellantem arma decipiunt, illum diis uota reddentem penatium suorum ruina sepelit. Ille uehiculo lapsus properantem spiritum excussit, cibus auidum strangulauit, abstinentem frugalitas. Si bene calculum ponas, ubique naufragium est. At enim fluctibus obruto non contingit sepultura: tanquam intersit, periturum corpus quae ratio consumat, ignis an fluctus an mora! Quicquid feceris, omnia haec eodem uentura sunt. Ferae tamen

cried. "Where is your unbridled passion? You be there, a prey to fish and wild beasts, you who boasted but a little while ago of the strength of your command. Now you have not a single plank left of your great ship! Go on, mortals; set your hearts upon the fulfillment of great ambitions: Go on, schemers, and in your wills control for a thousand years the disposal of the wealth you got by fraud! Only yesterday this man audited the accounts of his family estate, yea, even reckoned the day he would arrive in his native land and

în piept:
—Ce-a mai rămas din mânia ta şi ce-a mai rămas din trufia pe care o fluturai peste tot? De bună seamă, se vor ospăta peştii şi alte dihanii de pe fundul mărilor din tine, care cu puțin mai înainte te grozăveai cu puterea-ți. Dintr-o corabie aşa de mare nu ți-a rămas nici măcar o scândură pe care să fi naufragiat. Haideți acum, muritori, umpleți-vă inimile cu gânduri mărețe! Haideți, fiți prevăzători şi rânduiți-vă pentru o mie de ani bogățiile agonisite prin înşelăciuni! De bună seamă, chiar ieri şi-a

acum, dintr'o corabie aşà de mare, n'ai putut aveà măcar o scândură, pe care să te salvezi din înnec.
Haide, muritori, umpleți-vă sufletele cu planuri mărețe! Luați-vă toate măsurile de prevedere, ca şi cum aveți să dispuneți pentru o mie de ani de averile dobândite prin înşelăciune. Iacă şi acesta, ieri îşi socotià încă averea, ba-şi fixase şi ziua când va sosì în patrie, şi acum, o, zei şi zeițe, ce departe zace de ceeace hotărîse! Dar nu numai mările dau muritorilor o astfel de încredere; pe unul care se răsboeşte, îl înşeală armele cu

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

corpus lacerabunt: tanquam melius ignis accipiat! Immo hanc poenam grauissimam credimus, ubi seruis irascimur. Quae ergo dementia est, omnia facere, ne quid de nobis relinquat sepultura?" <. . .>
Et Licham quidem rogus inimicis collatus manibus adolebat. Eumolpus autem dum epigramma mortuo facit, oculos ad arcessendos sensus longius mittit. <. . .>

settled it in his mind! Gods and goddesses, how far he lies from his appointed destination! But the waves of the sea are not alone in thus keeping faith with mortal men: The warrior's weapons fail him; the citizen is buried beneath the ruins of his own penates, when engaged in paying his vows to the gods; another falls from his chariot and dashes out his ardent spirit; the glutton chokes at dinner; the niggard starves from abstinence. Give the dice a fair throw and you will find shipwreck everywhere! Ah, but one overwhelmed by the

cercetat şi socotit bunurile, de bună seamă, şi-a statornicit în minte chiar şi ziua în care avea să ajungă în patrie. O, zei şi zeiţe, la ce depărtare de casă îi zace stârvul! Dar nu numai mările se arată aşa de viclene cu muritorii. Pe războinic îl înşală chiar armele, iar cel care se roagă pios zeilor este îngropat în penaţii[2] săi. Care se prăbuşesc peste el. Un altul a căzut sub o căruţă şi şi-a dat duhul la iuţeală. Pe unul lacom l-a înecat chiar mâncarea, pe altul cumpătat, chiar cumpătarea. Cântăreşte lucrările bine şi ai să vezi că peste tot te pândeşte

care se luptă: pe altul, pe când face făgăduieli zeilor, îi îngroapă sub dărâmături propria-i casă; altul căzând din car îşi dă cu iuţeală sufletul, un lacom se înnecă cu mâncarea, pe unul care posteşte, îl omoară cumpătarea.
Dacă socoteşti bine, naufragiu e ori pe unde. Dar, se va zice, un înnecat în valuri n'are parte de îngropăciune. Ca şi cum ar fi de vreun interes în ce chip se va nimici un corp, care va să piară: de foc, de apă sau de vreme!. . .
Orice vei face, tot acolo ajungi. Şi totuş fiarele vor sfâşià acest

waves obtains no burial! As though it matters in what manner the body, once it is dead, is consumed: by fire, by flood, by time! Do what you will, these all achieve the same end. Ah, but the beasts will mangle the body! As though fire would deal with it any more gently; when we are angry with our slaves that is the punishment which we consider the most severe. What folly it is, then, to do everything we can to prevent the grave from leaving any part of us behind {when the Fates will look out for us, event against our wills."}

naufragiul. Poţi să zici că omul înecat în mare nu are nici măcar un mormânt: ca şi cum i-ar păsa unui mort ce anume l-a dat gata, focul, marea sau trecerea vremii! Orice ar face, toate ajung cam în acelaşi loc. Totuşi, o să spui, îi vor sfâşia fiarele trupul: ca şi cum ar brodi-o mai bine dacă l-ar mânca focul. Nu dăm o altă pedeapsă mai grea sclavilor pe care ne mâniem. Ce nebunie mai e şi asta, să facem totul, pentra ca după înmormântare să nu mai rămână nimic din noi[3]... Trupul lui Lichas fumega pe un rug ridicat de mâinile

cadavru... ca şi cum i-ar fi mai bine de va fi ars, când mai mult credem că focul e pedeapsa cea mai grea ce se poate da unui sclav pe care ne mâniem!... Ce-i nebunia aceasta dar, de-a face totul ca nu cumva o părticică din noi să nu rămână neîngropată?» Totuş Lichas fu ars pe un rug construit de mâinile duşmanilor lui, pe când Eumolp, căznindu-se să facă un epitaf în cinstea mortului, îşi pironise ochii în depărtări după căutarea inspiraţiei.

(After these reflections we made ready to pay the last rites to the corpse,) and Lycas was burned upon a funeral pyre raised by the hands of enemies, while Eumolpus, fixing his eyes upon the far distance to gain inspiration, composed an epitaph for the dead man:
HIS FATE WAS
UNAVOIDABLE
NO ROCK-HEWN TOMB
NOR SCULPTURED
MARBLE HIS,
HIS NOBLE CORPSE FIVE
FEET OF EARTH RECEIVED,
HE RESTS IN PEACE
BENEATH THIS HUMBLE

vrăjmaşilor săi. Eumolpus făcea un epitaf în versuri şi privea în depărtare, căutând acolo un izvor de inspirație.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

MOUND.

[1] Aici întâlnim unul dintre numeroasele calambururi utilizate de Petroniu. În cazul de faţă el este prea puţin redat de traducere. În latineşte, pe lângă subiectul *homo* – „om" – se foloseşte doar un singur predicat *natat,* care înseamnă „înoată" sau „pluteşte", în sens propriu, dar şi „se duce la vale" sau „se află în bătaia valurilor vieţii", înţeles întâlnit la poetul Horaţiu.

[2] Zei casnici, ca şi larii. Penaţii erau zeii interiorului casei, zeii cămării. Aici penaţi = locuinţă.

[3] Loc comun poetic. Ideea se întâlneşte printre alţii şi la Lucreţiu (III, 888 urm.). Scepticismul faţă de riturile funerare şi chiar de ideea supravieţuirii după moarte a unei părţi din fiinţa omului se apropie, de altfel, de concepţiile epicureilor. În original urmează o lacună.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

CXVI.

Satiricon liber **1st century AD**	**The Satyricon** **Translated by W. C. Firebaugh, 1922**	**Satyricon** **Traducere de Eugen Cizek, 1995**	**Satyricon** **Traducere de I.M. Marinescu, 1921**
Hoc peracto libenter officio destinatum carpimus iter, ac momento temporis in montem sudantes conscendimus, ex quo haud procul impositum arce sublimi oppidum cernimus. Nec quid esset sciebamus errantes, donec a uilico quodam Crotona esse cognouimus, urbem antiquissimam et aliquando Italiae primam. Cum deinde	We set out upon our intended journey, after this last office had been wholeheartedly performed, and, in a little while, arrived, sweating, at the top of a mountain, from which we made out, at no great distance, a town, perched upon the summit of a lofty eminence. Wanderers as we were, we had no idea what town it could be, until we	După ce am isprăvit cu această sfântă îndatorire, am luat-o la picior. Dar, la iuțeală, am ajuns asudați pe un munte, din vârful căruia am zărit în apropiere un oraş cățărat pe o înălțime. Rătăceam ca nişte bezmetici şi nu ştiam de ce oraş era vorba, până când am aflat de la un vechil din partea locului că era Crotona[1], oraş foarte vechi şi cândva cel	Îndeplinindu-ne cu dragă inimă această îndatorire către Lichas, o pornirăm la drum şi într'o clipă, plini de sudoare, ajunserăm în vârful unui munte, de unde văzurăm, în apropiere, o cetate pe culmea unei coline. Fiindcă rătăceam de-atâta vreme, nu ştiam ce oraş erà, până când dădurăm peste un țăran, dela care aflarăm că-i Crotona, cea mai

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

diligentius exploraremus qui homines inhabitarent nobile solum, quodue genus negotiationis praecipue probarent post attritas bellis frequentibus opes: “O mi, inquit, hospites, si negotiatores estis, mutate propositum aliudque uitae praesidium quaerite. Sin autem urbanioris notae homines sustinetis semper mentiri, recta ad lucrum curritis. In hac enim urbe non litterarum studia celebrantur, non eloquentia locum habet, non frugalitas sanctique mores laudibus ad fructum perueniunt, sed quoscunque

learned from a caretaker that it was Crotona, a very ancient city, and once the first in Italy. When we earnestly inquired, upon learning this, what men inhabited such historic ground, and the nature of the business in which they were principally engaged, now that their wealth had been dissipated by the oft recurring wars, “My friends,” replied he, “if you are men of business, change your plans and seek out some other conservative road to a livelihood, but if you can play the part of men of great culture, always ready with a

dintâi din Italia. Când l-am descusut îndeaproape ce fel de oameni hălăduiesc acum pe un pământ cândva vestit şi cu ce fel de treburi se îndeletnicesc, după ce l-au sărăcit războaie după războaie, ne-a spus:

—Oameni buni, de sunteți negustori, schimbați-vă gândul şi căutați alt mijloc de câştig. Dacă însă sunteți oameni mai de soi şi puteți minți întruna, mergeți drept la țintă, ca o să câştigați bine. În oraşul ăsta n-au nici un preț preocupările literare. Elocința n-are căutare, cumpătarea şi moravurile curate nu căpătă

veche şi cea mai însemnată cetate a Italiei de pe vremuri. Întrebându-l mai de aproape, ce fel de oameni locuiau pământul ei atât de cunoscut, şi cu ce se ocupau mai ales locuitorii ei, după ce fusese sărăcită de atâtea răsboaie, el ne răspunse: «Străinilor, de vă îndeletniciți cu negustoria, schimbaţi-vă hotărîrea şi căutaţi-vă în altă parte sprijin pentru traiu. De sunteţi însă oameni mai subțiri şi puteţi minți într’una, atunci tocmai aici ați dat peste câştig, căci în acest oraş nu-i cinstită literatura şi nici elocvența nu-şi are locul acì. Cumpătarea şi

homines in hac urbe uideritis, scitote in duas partes esse diuisos. Nam aut captantur aut captant. In hac urbe nemo liberos tollit, quia quisquis suos heredes habet, non ad cenas, non ad spectacula admittitur, sed omnibus prohibetur commodis, inter ignominiosos latitat. Qui uero nec uxores unquam duxerunt nec proximas necessitudines habent, ad summos honores perueniunt, id est soli militares, soli fortissimi atque etiam innocentes habentur. Adibitis, inquit, oppidum tanquam in pestilentia campos, in quibus nihil aliud

lie, you are on the straight road to riches: The study of literature is held in no estimation in that city, eloquence has no niche there, economy and decent standards of morality come into no reward of honor there; you must know that every man whom you will meet in that city belongs to one of two factions; they either 'take-in,' or else they are 'taken-in.' No one brings up children in that city, for the reason that no one who has heirs is invited to dinner or admitted to the games; such an one is deprived of all enjoyments

nici o laudă şi nici o răsplată, iar toţi oamenii pe care o să-i vedeţi în oraşul ăsta să ştiţi că sunt de două soiuri. Unii care sunt moşteniţi, şi alţii care vânează moşteniri[2]. În oraşul ăsta nimeni nu mai creşte copii[3], căci cine are moştenitori din familia lui nu este poftit la mese sau la spectacole, nu se bucură de nici o plăcere şi mucezeşte între cei mai amărâţi oameni. Dimpotrivă, cei care nici nu s-au însurat şi nici n-au rude apropiate, ajung să dobândească cele mai înalte magistraturi; adică numai ei sunt buni militari, numai ei sunt curajoşi, numai ei sunt

obiceiurile curate nu se desvoltă niciodată prin aceste locuri, ci toţi oamenii pe care-i veţi vedeà în oraş să ştiţi că se împart în două: sau sunt de cei înşelaţi prin testamente, sau de cei ce-i înşeală. Acì nimeni nu are copii legitimi, fiindcă toţi cei ce au moştenitori legali nu mai sunt primiţi nici la ospeţe nici la spectacole, şi fiind îndepărtaţi dela orice plăceri, sunt puşi între cei demni de ocară. Cei însă cari n'au nici soţii, nici rude mai de aproape, ajung la cele mai înalte demnităţi. Numai aceştia au ranguri militare, numai ei sunt socotiţi chiar şi

est nisi cadauera, quae lacerantur, aut corui, qui lacerant." <. . .>

and must lurk with the rabble. On the other hand, those who have never married a wife, or those who have no near relatives, attain to the very highest honors; in other words, they are the only ones who are considered soldierly, or the bravest of the brave, or even good. You will see a town which resembles the fields in time of pestilence," he continued, "in which there is nothing but carcasses to be torn at and carrion crows tearing at them."

cinstiți[4]. O să intrați într-un oraş care seamănă cu nişte câmpii pustiite de ciumă, unde nu există nimic altceva decât stârvuri care sunt sfâşiate şi corbi care le sfâşie.

oameni cum se cade. Vă duceţi, mai adăugă el, într'un oraş, care-i ca o tabără de ciumaţi, în care nu se găsesc decât cadavre care sunt sfâşiate şi corbi care le sfâşie».
*

[1] Oraş în sudul Italiei. Trecea drept întemeiat de greci în 710 î.C. Îşi pierduse reputaţia de cetate a cumpătării şi devenise ţinta zeflemelelor de tot felul. Dar în *Satyricon* autorul nu are în vedere numai Crotona reală. Localizarea este mai degrabă un truc, un mijloc de-a plasa observaţii ironice asupra unor moravuri care se întâlneau şi in alte oraşe romane, inclusiv în capitală.

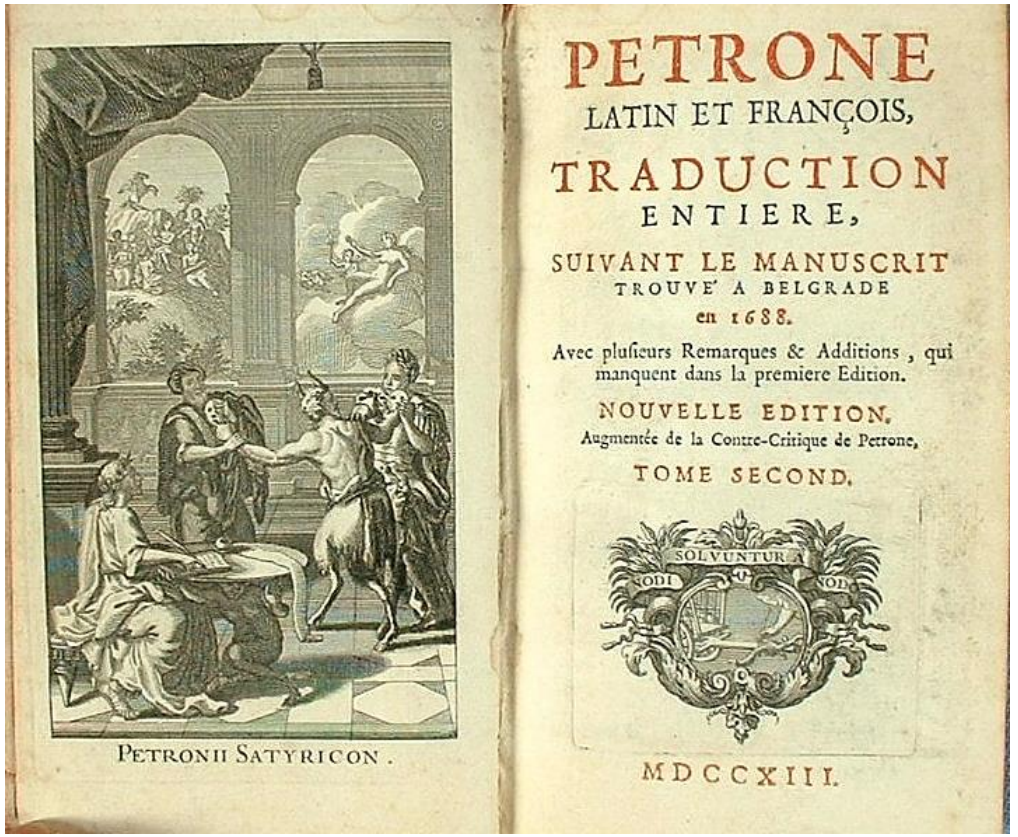
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

[2] La Roma (şi în alte oraşe de altfel) captarea testamentelor era foarte răspândită. Mulţi oameni vânau bunăvoinţa bogaţilor fără copii, cu scopul de a-i determina pe aceştia să-i lase moştenitori.

[3] În original, *nemo liberos tollit* – „nimeni nu ridică în sus copiii". „Ridică în sus", pentru că romanii aveau obiceiul să aşeze pe pământ copiii, după naştere. Dacă tatăl recunoştea pruncul si voia să-l educe, îl ridica în sus şi îl îmbrăţişa. Dimpotrivă, dacă nu avea această intenţie, îl lăsa jos şi trebuia să-l crească altcineva.

[4] Oligantropia, scăderea populaţiei, era un fenomen pregnant în Italia primelor secole d.C. La aceasta contribuiau foarte mult mortalitatea infantilă mare, dar şi răspândirea masivă a celibatului. Totodată, foarte mulţi căsătoriţi nu aveau copii sau aveau numai unul. Petroniu arată că nu numai captatorii de testamente erau în câştig, ci şi cei moşteniţi de ei.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

PETRONII SATYRICON.

PETRONE
LATIN ET FRANÇOIS,
TRADUCTION
ENTIERE,
SUIVANT LE MANUSCRIT
TROUVE' A BELGRADE
en 1688.
Avec plusieurs Remarques & Additions, qui manquent dans la premiere Edition.
NOUVELLE EDITION,
Augmentée de la Contre-Critique de Petrone,
TOME SECOND.

MDCCXIII.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

A Manual for the Advanced Study of James Joyce's *Finnegans Wake*

in 130 Volumes

by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

Contemporary Literature Press
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

FW 167.28

My unchanging Word is sacred. The word is my Wife, to exponse and expound, to vend and to velnerate, and may the curlews crown our nuptias! Till Breath us depart! Wamen. Beware would you change with my years. Be as young as your grandmother! The ring man in the rong shop but the rite words by the rote order! *Ubi lingua nuncupassit, ibi fas! Adversus hostem semper sac!*

FW 219.16

And wordloosed over seven seas crowdblast in celtelleneteutoslavzendlatinsoundscript.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

	Title		**Launched on**
Vol. 1.	The **Romanian** Lexicon of *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/sandulescu.lexicon-of-romanian-in-FW.html	455pp	11 November 2011
Vol. 2.	Helmut Bonheim's **German** Lexicon of *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/Helmut.Bonheim-Lexicon-of-the-German-in-FW.html	217pp	7 December 2011
Vol. 3.	A Lexicon of **Common Scandinavian** in *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/C-G.Sandulescu-A-Lexicon-of-Common-Scandinavian-in-FW.html	195pp	13 January 2012
Vol. 4.	A Lexicon of **Allusions and Motifs** in *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/G.Sandulescu-Lexicon-of-Allusions-and-Motifs-in-FW.html	263pp	11 February 2012

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 5.	A Lexicon of **'Small' Languages** in *Finnegans Wake*. **Dedicated to Stephen J. Joyce.** http://editura.mttlc.ro/sandulescu-small-languages-fw.html	237pp	7 March 2012
Vol. 6.	A **Total** Lexicon of Part Four of *Finnegans Wake*. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-total-lexicon-fw.html	411pp	31 March 2012
Vol. 7.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. The First Hundred Pages. Pages 003 to 103. **Dedicated to Clive Hart.** http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-one.html	453pp	27 April 2012
Vol. 8.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. The Second Hundred Pages. Pages 104 to 216. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-two.html	280pp	14 May 2012
Vol. 9.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. Part Two of the Book. Pages 219 to 399. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-three.html	516pp	7 June 2012

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 10.	**UnEnglish English** in *Finnegans Wake*. The Last Two Hundred Pages. Parts Three and Four of *Finnegans Wake*. From FW page 403 to FW page 628. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-unenglish-fw-volume-four.html	563pp	7 July 2012
Vol. 11.	**Literary Allusions** in *Finnegans Wake*. **Dedicated to the Memory of Anthony Burgess.** http://editura.mttlc.ro/sandulescu-literary-allusions.html	327pp	23 July 2012
Vol. 12.	*Finnegans Wake* ***Motifs*** I. The First 186 Motifs from Letter A to Letter F. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-finnegans-wake-motifs.html	348pp	7 September 2012
Vol. 13.	*Finnegans Wake* ***Motifs*** II. The Middle 286 Motifs from Letter F to Letter P. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-finnegans-wake-motifs.html	458pp	7 September 2012
Vol. 14.	*Finnegans Wake* ***Motifs*** III. The Last 151 Motifs. from Letter Q to the end. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-finnegans-wake-motifs.html	310pp	7 September 2012
Vol. 15.	*Finnegans Wake* without Tears. **The Honuphrius** & A Few other Interludes,	248pp	7 November

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

	paraphrased for the UnEducated. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-the-honuphrius.html		2012
Vol. 16.	*Joyce's* ***Dublin English in the Wake***. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-dublin-english-in-the-wake.html	255pp	29 November 2012
Vol. 17.	A*daline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid.* FW Part One A. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html	269pp	15 April 2013
Vol. 18.	A*daline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid.* FW Part One B. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html	241pp	15 April 2013
Vol. 19.	A*daline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid.* FW Part Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html	466pp	15 April 2013
Vol. 20.	A*daline Glasheen's* **Third Census** *Linearized: A Grid.* FW Parts Three and Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-third-census.html	522pp	15 April 2013
Vol. 21.	**Musical Allusions** in *Finnegans Wake*. FW Part One. All Exemplified.	333pp	10 May 2013

http://editura.mttlc.ro/sandulescu-musical-allusions.html

Vol. 22.	**Musical Allusions** in *Finnegans Wake*. FW Part Two. All Exemplified. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-musical-allusions.html	295pp	10 May 2013
Vol. 23.	**Musical Allusions** in *Finnegans Wake*. FW Parts Three and Four. All Exemplified. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-musical-allusions.html	305pp	10 May 2013
Vol. 24.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes One to Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	281pp	7 June 2013
Vol. 25.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Five to Eight. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	340pp	7 June 2013
Vol. 26.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Nine to Eleven. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	438pp	7 June 2013

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 27.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Twelve to Fourteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	238pp	7 June 2013
Vol. 28.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episode Fifteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	235pp	7 June 2013
Vol. 29.	**Geographical Allusions** in Context. Louis Mink's *Gazetteer* of *Finnegans Wake* in Grid Format only. FW Episodes Sixteen and Seventeen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-geographical-allusions.html	216pp	7 June 2013
Vol. 30.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes One to Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	314pp	18 June 2013
Vol. 31.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Five to Eight. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	339pp	18 June 2013
Vol. 32.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Nine to Eleven. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	413pp	18 June 2013

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 33.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Twelve to Fourteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	228pp	18 June 2013
Vol. 34.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Fifteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	222pp	18 June 2013
Vol. 35.	**German** in *Finnegans Wake* Contextualized. FW Episodes Sixteen and Seventeen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-german-contextualized.html	199pp	18 June 2013
Vol. 36.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode One. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	205 pp	9 September 2013
Vol. 37.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	127 pp	9 September 2013
Vol. 38.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*').	193 pp	9 September 2013

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

FW Episode Three.
http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html

Vol. 39.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Four. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	208pp	9 September 2013
Vol. 40.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Five. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	136pp	9 September 2013
Vol. 41.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Six. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	266pp	9 September 2013
Vol. 42.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Seven. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	173pp	9 September 2013

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 43.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Eight. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	146pp	9 September 2013
Vol. 44.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Nine. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	280pp	9 September 2013
Vol. 45.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Ten. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	290pp	9 September 2013
Vol. 46.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Eleven. Part One. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	271pp	9 September 2013
Vol. 47.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Eleven. Part Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	266pp	9 September 2013

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 48.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Twelve. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	116pp	9 September 2013
Vol. 49.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Thirteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	169 pp	9 September 2013
Vol. 50.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Fourteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	285pp	9 September 2013
Vol. 51.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Fifteen. Part One. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	260pp	9 September 2013
Vol. 52.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Fifteen. Part Two. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	268pp	9 September 2013

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 53.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Sixteen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	247pp	9 September 2013
Vol. 54.	A Lexicon of **Selective Segmentation** of *Finnegans Wake* (The '*Syllabifications*'). FW Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/sandulescu-segmentation-of-fw.html	241pp	9 September 2013
Vol. 55.	**Theoretical Backup** One for the Lexicon of *Finnegans Wake*. Charles K. Ogden: *The Meaning of Meaning*. **Dedicated to Carla Marengo.** http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-theoretical-backup.html	331pp	Noël 2013
Vol. 56.	**Theoretical Backup** Two for the Lexicon of *Finnegans Wake*. Charles K. Ogden: *Opposition*. **Dedicated to Carla Marengo.** http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-theoretical-backup.html	93pp	Noël 2013
Vol. 57.	**Theoretical Backup** Three for the Lexicon of *Finnegans Wake*. Charles K. Ogden: *Basic English*.	42pp	Noël 2013

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Dedicated to Carla Marengo.
http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-theoretical-backup.html

Vol. 58.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode One.	235pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/boldereff-linearized.html		
Vol. 59.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Two.	149pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		
Vol. 60.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Three.	190pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		
Vol. 61.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Four.	191pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		
Vol. 62.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Five.	164pp	7 January 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html

Vol. 63.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Six.	310p	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		
Vol. 64.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Seven.	136pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		
Vol. 65.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses Linearized.** FW Episode Eight.	157pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		
Vol. 66.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Nine.	234pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		
Vol. 67.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Ten.	361pp	7 January 2014
	http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html		

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 68.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Eleven, Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	337pp	7 January 2014
Vol. 69.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Eleven, Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	266pp	7 January 2014
Vol. 70.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Twelve. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	167pp	7 January 2014
Vol. 71.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Thirteen. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	148pp	7 January 2014
Vol. 72.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Fourteen.	174pp	7 January 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html

Vol. 73.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Fifteen Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	187pp	7 January 2014
Vol. 74.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Fifteen Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	229pp	7 January 2014
Vol. 75.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Sixteen. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	191pp	7 January 2014
Vol. 76.	A Lexicon of *Finnegans Wake*: **Boldereff's Glosses** Linearized. FW Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-linearized.html	215pp	7 January 2014
Vol. 77.	**Stories** from *Finnegans Wake*. Frances Boldereff: Sireland calls you, James Joyce!	171pp	17 January 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-boldereff-stories.html

Vol. 78.	Theoretical Backup Four for the Lexicon of *Finnegans Wake*. Volume 78. **Tatsuo Hamada**: *How to Read FW? Why to Read FW?What to Read in FW?* http://editura.mttlc.ro/FW-lexicography-hamada.html	271pp	23 January 2014
Vol. 79.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode One. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	246pp	11 February 2014
Vol. 80.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Two. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	141pp	11 February 2014
Vol. 81.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Three. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	238pp	11 February 2014
Vol. 82.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Four. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	246pp	11 February 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 83.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Five. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	168pp	11 February 2014
Vol. 84.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Six. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	325pp	11 February 2014
Vol. 85.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Seven. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	216pp	11 February 2014
Vol. 86.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Eight. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	164pp	11 February 2014
Vol. 87.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Nine. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	349pp	11 February 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 88.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Ten. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	363pp	11 February 2014
Vol. 89.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Eleven Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	371pp	11 February 2014
Vol. 90.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Eleven Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	337pp	11 February 2014
Vol. 91.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Twelve. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	145pp	11 February 2014
Vol. 92.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Thirteen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	198pp	11 February 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 93.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Fourteen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	350pp	11 February 2014
Vol. 94.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Fifteen Part One. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	335pp	11 February 2014
Vol. 95.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Fifteen Part Two. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	339pp	11 February 2014
Vol. 96.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Sixteen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	316pp	11 February 2014
Vol. 97.	Clive Hart's **Segmentation** as Exemplified by **Romanian**. FW Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/FW-segmentation-romanian.html	311pp	11 February 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 98.	Alexandru Rosetti ***echt rumänisch*** Corpus http://editura.mttlc.ro/FW-rosetti-corpus.html	227pp	11 February 2014
Vol. 99.	Clive Hart **Segmentation Corpus** One (From A to M) http://editura.mttlc.ro/FW-hart-segmentation-corpus.html	322pp	11 February 2014
Vol. 100.	Clive Hart **Segmentation Corpus** Two (From N to Z) http://editura.mttlc.ro/FW-hart-segmentation-corpus.html	253pp	11 February 2014
Vol. 101.	Text Exegesis. Excerpts from *Assessing the 1984 Ulysses* (1986), edited by C. G. Sandulescu and C. Hart. http://editura.mttlc.ro/assessing-1984-ulysses.html	44pp	24 March 2014
Vol. 102.	James Joyce's Word-Poetry: **Context-Free Graphotactics** of FW. http://editura.mttlc.ro/FW-poetic-graphotactics.html	107pp	10 May 2014
Vol. 103.	**Out-of-the-way** Joyce.	134pp	May 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

http://editura.mttlc.ro/out-of-the-way-joyce.html

Vol. 104.	**Long Words** in *Finnegans Wake*. From Episode One to Episode Eight. http://editura.mttlc.ro/FW-long-words.html	195pp	7 August 2014
Vol. 105.	**Long Words** in *Finnegans Wake*. From Episode Nine to Episode Fourteen. http://editura.mttlc.ro/FW-long-words.html	218pp	7 August 2014
Vol. 106.	**Long Words** in *Finnegans Wake*. From Episode Fifteen to Episode Seventeen. http://editura.mttlc.ro/FW-long-words.html	156pp	7 August 2014
Vol. 107.	**Joyce's 'Words'** in *Finnegans Wake*. Letters A to C. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	239pp	23 August 2014
Vol. 108.	**Joyce's 'Words'** in *Finnegans Wake*. Letters D to G. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	203pp	23 August 2014

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 109.	**Joyce's 'Words'** in *Finnegans Wake*. Letters H to M. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	255pp	23 August 2014
Vol. 110.	**Joyce's 'Words'** in *Finnegans Wake*. Letters N to R. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	208pp	23 August 2014
Vol. 111.	**Joyce's 'Words'** in *Finnegans Wake*. Letters S and T. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	200pp	23 August 2014
Vol. 112.	**Joyce's 'Words'** in *Finnegans Wake*. Letters U to Z. http://editura.mttlc.ro/FW-joyce-words.html	123pp	23 August 2014
Vol. 113.	*Finnegans Wake* Seen from the Angle of **Mathematics** http://editura.mttlc.ro/FW-mathematics.html	58pp	18 February 2015

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 114.	Dan Alexe: 'Romi', români şi ceilalți în *Finnegans Wake*! http://editura.mttlc.ro/FW-dan-alexe.html	44pp	15 September 2014
Vol. 115.	The Table of Contents of A Wake Newslitter, published by Clive Hart and Fritz Senn between March 1960 and December 1980 http://editura.mttlc.ro/awn-contents.html	118pp	11 March 2015
Vol. 116.	**Spectacular Acrobatics in the field of Rhetoric!** One Hundred Different Devices packed into one single FW Page by James Joyce! http://editura.mttlc.ro/rhetoric-joyce.html	175pp	18 March 2015
Vol. 117.	**Lewis Carroll—His Stories** http://editura.mttlc.ro/grownup-books-for-children.html	224pp	18 May 2015
Vol. 118.	**Jonathan Swift—His Travels** http://editura.mttlc.ro/grownup-books-for-children.html	288pp	18 May 2015
Vol. 119.	**Oscar Wilde—His Tales** http://editura.mttlc.ro/grownup-books-for-children.html	149pp	18 May 2015

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Vol. 120	**Rudyard Kipling—His Legends** http://editura.mttlc.ro/grownup-books-for-children.html	149pp	1 June 2015
Vol. 121	**The 'Quark'...** http://editura.mttlc.ro/the-quark.html	191pp	11 June 2015
Vol. 122	**The Sayings of Brancusi, Blake, and Joyce** http://editura.mttlc.ro/joyce-sayings.html	99pp	23 July 2015
Vol. 123	**Translatability ?** In French, Italian, German, Spanish, and Japanese http://editura.mttlc.ro/joyce-translatability.html	179pp	12 October 2015
Vol. 124	**The Devil in Corsica**. Work in Progress http://editura.mttlc.ro/joyce-the-devil-in-corsica.html	101pp	5 September 2016
Vol. 125	As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last **Satyricon, by Petronius Arbiter Elegantiarum.**	225p	11 October 2016

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), and French (1923).
http://editura.mttlc.ro/petronius-stayricon.html

Vol. 126	As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last **Satyricon, by Petronius Arbiter Elegantiarum.** Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), and French (1923). http://editura.mttlc.ro/petronius-stayricon.html	249pp	11 October 2016
Vol. 127	As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last **Satyricon, by Petronius Arbiter Elegantiarum.** Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), and French (1923). http://editura.mttlc.ro/petronius-stayricon.html	222pp	11 October 2016
Vol. 128	As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last **Satyricon, by Petronius Arbiter Elegantiarum.** Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), and French (1923). http://editura.mttlc.ro/petronius-stayricon.html	219pp	11 October 2016
Vol. 129	As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last **Satyricon, by Petronius Arbiter Elegantiarum.**	228pp	11 October 2016

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), and French (1923).
http://editura.mttlc.ro/petronius-stayricon.html

Vol. 130	As to the Theory of the Novel, the very First & the very Last **Satyricon, by Petronius Arbiter Elegantiarum.** Parallel Texts: Latin, English (1922), Romanian (1921, 1995), and French (1923). http://editura.mttlc.ro/petronius-stayricon.html	316pp	11 October 2016

You are kindly asked to address your comments, suggestions, and criticism to the Publisher: lidia.vianu@g.unibuc.ro

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro

Contemporary Literature Press

Bucharest University
The Online Literature Publishing House
of the University of Bucharest

A Manual for the Advanced Study of *Finnegans Wake*
in One Hundred and Thirty Volumes
Totalling 5,000 pages
by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
http://editura.mttlc.ro

You can dowlnoad our books for free,
including the full text of *Finnegans Wake* line-numbered, at
http://editura.mttlc.ro/ , http://sandulescu.perso.monaco.mc/

Holograph list of the
40 languages
used by James Joyce
in writing *Finnegans Wake*

Director
Lidia Vianu

Executive Advisor
C. George Sandulescu

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

The University of Bucharest. 2016
http://editura.mttlc.ro